

61

SCIENCE FICTION FANTASY HORROR

FORÅR
2021

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

HIMMELSKIBET – MAGASINET FOR FANTASTIK

Nummer 61, forår 2021

HIMMELSKIBET beskæftiger sig med de fantastiske genrer. Bladet bringer artikler, noveller, kunst, anmeldelser, nyheder m.v., der på den ene eller den anden måde har med fantastik at gøre. Se mere på www.himmelskibet.dk.

HIMMELSKIBET er et non-profit forehavende, der udelukkende bliver produceret af ulønnet arbejdskraft. Alle indlæg er © indlæggenes ophavsmænd.

HIMMELSKIBET udgives af foreningen **Fantastik** og udkommer to gange om året. Medlemmer kan få bladet tilsendt via e-mail. Læs om Fantastik på www.fantastik.dk.

Kontakt: kasserer@fantastik.dk

Ansvarshavende redaktør: Klaus Æ. Mogensen

Tlf. 30 65 11 22, himmelskibet@fantastik.dk

Dette nummers redaktør: Klaus Æ. Mogensen

Layout & montage: Klaus Æ. Mogensen

Forsidegrafik: Michael Bernth

Korrekturlæsning: Lykke Hashøj, Thomas Winther og Tue Sørensen

ISSN-NR: 2596-7134

Deadline for #62: 1/9 2021

INDHOLD

Forside: “Xenomorph” af Peter Palmqvist Skjøtt Poulsen

REDAKTIONELT.....5

KAMPAGNEN GÅR ONLINE.....6

Artikel af Bjarne Sinkjær

HOV... HVEM SLUKKEDE NEW YORK?.....20

Novelle af Michael Pilgaard

SVAR PÅ SVAR.....28

Indlæg af Lise Andreasen

ANDRE VERDENER.....30

Novelle af Cato Pellegrini

ANMELDELSER: FILM, TV OG SPIL.....47

ÅRETS DANSKE HORRORUDGIVELSE.....75

Nyhed fra Dansk Horrorselskab

BRITISH FANTASY AWARDS 2020.....86

Artikel af Klaus Æ. Mogensen

BSFA AWARDS 2020.....88

Artikel af Klaus Æ. Mogensen

ANMELDELSER: BØGER OG TEGNESERIER.....89

KORTE OMTALER.....126

Artikel af Thomas Winther

SØEN	136
Novelle af Michael Kousgaard	
PHILIP K. DICK: EN FILOSOFISK SF-FORFATTER	178
Artikel af Cato Pellegrini	
DØDSANNONCEN	193
Novelle af Nadia Kebaier	
MARVEL VS DC – PÅ TV!	215
Artikel af Tue Sørensen	
BEN BOVA (1932-2020)	224
Nekrolog af Olav M. J. Christiansen	
FRANK THORNE (1930-2021)	231
Nekrolog af Klaus Æ. Mogensen	
RICHARD CORBEN (1940-2020)	235
Nekrolog af Klaus Æ. Mogensen	
NY FANTASTIK PÅ DANSK	239
Bogliste af Janus Andersen	

REDAKTIONELT

Velkommen til dette forårsnummer af *Himmelskibet*. Det er lidt længere end normalt, og det hænger sammen med beslutningen om fremover kun at udgive bladet to gange om året – forår og efterår. Beslutningen er truffet fordi det har vist sig at være en større opgave for forskellige gæsteredaktører at redigere bladet end de havde regnet med, og derfor vil det fremover kun være undertegnede der redigerer bladet – men jeg orker det ikke mere end to gange om året. Bladet vil derfor ikke udkomme så ofte som før, men til gengæld have mere materiale i hvert nummer end før. Da der denne gang kun er gået fire måneder siden sidste nummer, er indholdet kun noget længere end normalt, men hvis bidragsyderne fortætter med at være lige så flittige som før, kan vi se frem til blade på over 300 sider per nummer – sammenligneligt med bogudgivelser.

Vi er stadig åbne for gæsteredaktører på temanumre, men det bliver som særunumre uden for den normale nummerfølge, uden fast deadline og med større frihed for længde, layout og indhold. Hvis du er interesseret, så henvend dig til himmelskibet@fantastik.dk.

“Hin Gamle Redacteur” er i øvrigt ved at være gammel i bogstavelig forstand og forventer ikke at fortsætte mange år endnu, så hvis en eller flere skulle være interesseret i at afløse i løbet af få år, vil det være kærkomment.

Klaus Æ. Mogensen, redaktør

KAMPAGNEN GÅR ONLINE

af Bjarne Sinkjær

I gik gennem mudder og blod, til de grønne vidder bag dem. I havde samlet de tre dele til Ærkemagerens stav (en af delene fandt I i maven på en nu meget død trolld). I var stærke og fulde af selvtillid. I var parate. Nu skulle skurken ha' ... da ramte pesten riget.

Eller rettere, da Corona ramte samfundet og lukkede alt ned. Jeg selv meldte langtidspause i alle de spil jeg deltog i. Da der var gået et par måneder med det, Corona kulleren satte ind, og behovet for hæder og eventyr blev for meget, begyndte vi at starte de forskellige kampagner op på nettet en efter en. Først via Teams og Zoom, og efter det var prøvet, tilbød jeg i den kampagne jeg selv kører som spilleleder (efter nogen tøven), at vi startede op i en virtual tabletop (VTT), dvs. en platform hvor du kan køre rollespil på nettet og som forsøger at gengive noget af spiloplevelsen omkring bordet. Valget faldt på Roll20, og denne udgave af Roller og Regler handler egentlig om hvad

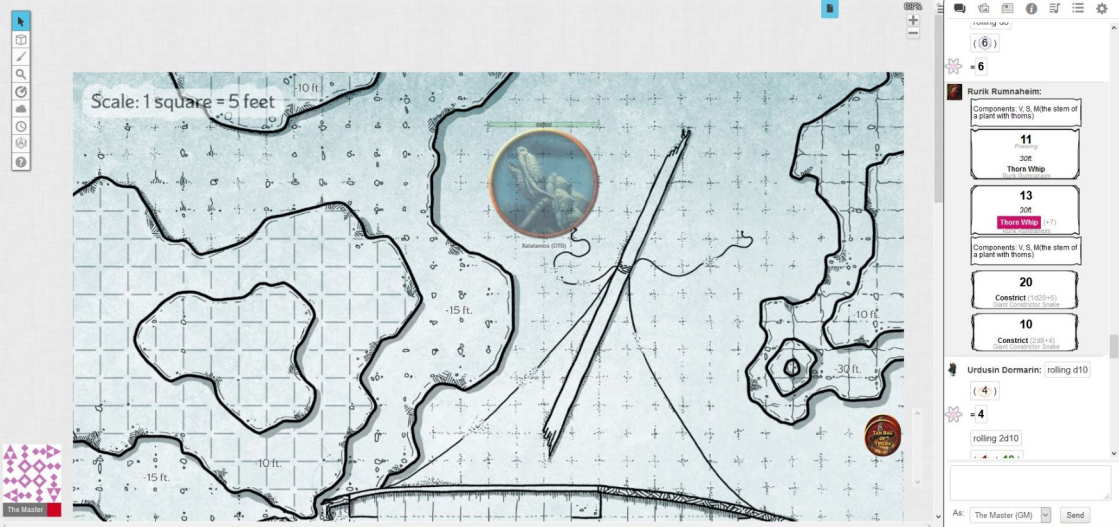
Roller & Regler

der så skete, hvad disse platforme kan, og hvad der er fordelene og ulemperne ved dem.

Spillet sættes op

Jeg har spillet rollespil i over 30 år og gør det mere og mere på grund af samværet med gode venner og bekendte. Derfor har tanken om at spille via virtual tabletop ligget mig meget fjern. Jeg havde derfor kun en vag idé om hvordan det foregik, inden jeg gik i gang; første gang for mig selv, og så live med gruppen. Jeg startede med en kort video fra nettet, og så prøvede jeg mig ellers frem til det virkede – rigtige mænd læser som bekendt ikke brugsanvisninger. Det hjalp at jeg i mange år selv har skullet finde frem til hvordan spil og programmer fungerer.

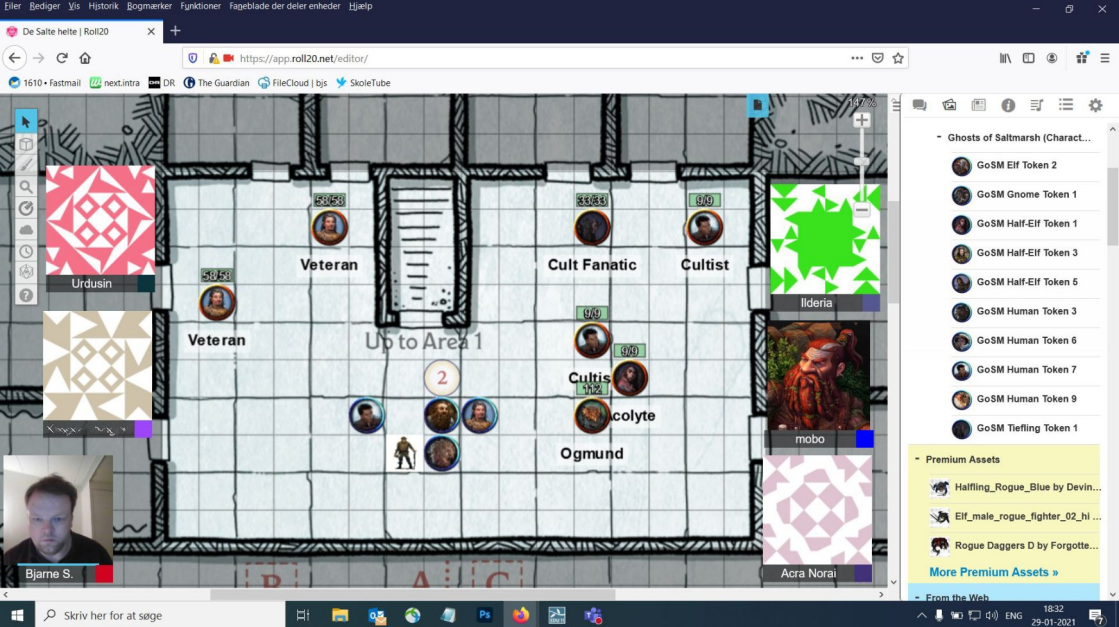
Mine første forsøg, alene foran skærmen, var lidt famlende, også fordi jeg alene så det fra spillederens perspektiv – mange ting og oplysninger på brugerfladen kan være skjult for spillerne. Men jeg prøvede mig frem og fik da prøvet nogle ting. Jeg fandt en link som jeg sendte til spillerne, og den store aften kom. Vi loggede på, og af og på igen, og rodede med at få billeder og lyd til at fungere for alle. Faktisk var det meget den samme oplevelse som da jeg sidste år startede med fjernundervisning med elever. Der skal lige justeres nogle ting og løses tekniske problemer, og jeg kan kun anbefale at du evt. kører et prøveeventyr, før du kaster dig ud i en ‘rigtig’ kampagne. Men det virkede. Det var måske ikke kønt, men vi fik spillet. Jaah.

Jeg tror at brugerfladen og mulighederne på de tre platforme Roll20, Fantasy Grounds og Foundry er nogenlunde ens. Men lad mig tale ud fra Roll20. Du skal ikke tage dig af at kortet er lidt kedeligt – det er fra en gammel, klassisk *D&D*-kampagne.

Der er en chatboks til højre, hvor alle kan skrive beskeder til hinanden og du kan se udfaldet af terningerul. Det er også her at spillederen, og sikkert også spillerne, har adgang til deres bibliotek af ting de selv har lagt op eller købt, eks. kort og tokens, stats på skurke og monstre, regelting som f.eks. klasser, feats, spells osv. Der er en jukeboks hvor du kan spille stemningsmusik, så spillene kan høre det på deres egen computere, og sidst nogle makroer, som jeg ikke har pillet ved.

Menuen til venstre indeholder forskellige værktøjer; mulighed for at tegne og skrive på kortet, zoome ind og ud, holde styr på initiativ-rækkefølge og rulle terninger, og spillederen har mulighed for at skjule eller afsløre dele af kortet for spillerne, efterhånden som de bevæger sig fra

rum til rum. Der er nemlig *fog of war* i spillet, dvs. at man kan ikke se ting som spillpersonerne ikke kan se, hvilket i mine øjne er en af de stærkeste argumenter for at benytte virtual tabletop. Det kan enten gøres manuelt (det gjorde jeg) eller med ‘dynamic light’, hvor placeringen af spillpersonernes tokens afgør hvad de kan se – ligesom en spillers tokens kan indstilles til at ‘lyse’ op omkring ham, hvis det er ham der bærer på lygten. Desværre har jeg ikke prøvet det i skrivende stund, da det kræver abonnement, men lige den funktion virker lidt bøvlet at få indstillet.

Øverst kan du trække en menu ned med alle de kort du har lagt op eller købt og flytte spillerne fra og til kort, alt efter hvor de er. Spillerne kan i øvrigt selv flytte rundt med deres spillpersoner på skærmen, så de kan komme til at stå præcist hvor de vil. Du har mulighed for at få små vinduer med dine spilleres webcam-videoer frem, så du lige kan få lidt kropssprog med.

Efter at have brugt Roll20 i tre-fire spilaftener, begynder det nu at fungere. Der var lige nogle ting der skulle på plads, og der er stadig muligheder jeg ikke har brugt – men læringskurven er ikke voldsom stejl. Der er rig mulighed for at tilpasse brugerfladen, hvis man f.eks. vil have 3D-terninger til at rulle over skærmen.

Jeg valgte at købe den kampagne vi var i gang med, nemlig *Ghosts of Saltmarsh* fra Wizards of the Coast til *D&D 5E*; en kampagne der er en samling af gamle eventyr, som foregår i eller ved havet. Det kostede mig den nette sum af \$50, eller ca. 325 kr.. For de penge fik jeg de otte eventyr som kampagnen består af. Pakken indeholder samtlige kort over huler og skibe forberedt til spil, med fjendernes tokens parate til at blive flyttet rundt med, monsterkort med illustrationer som jeg kunne vise til spillerne, og mulighed for at rulle angreb ud fra monsterkortene i chatten, inkl. specielle angreb med forklaringer for deres effekter, stats og baggrundshistorie på samtlige monstre og bipersoner og ensartede tokens med billeder af monstre. Mens du spiller kan du søge på monstre hvis du skal bruge en illustration, f.eks. goblin eller varg, og nogle

GHOSTS OF SALTMARSH

MODULE

mere eller mindre tilfældige billeder kommer op, som du kan sætte ind på kortet. Jeg skulle f.eks. bruge en kæmpeslange, som en af spillerne kunne fremtrylle. Der er ikke speciel sammenhæng i illustrationerne, men på den anden side havde jeg ikke betalt for Roll20. Jeg har det lidt blandet med at skulle betale for indholdet én gang til, da jeg allerede havde købt bogudgaven. I princippet kan kampagnen spilles ud fra indholdet i Roll20, hvis du selv printer ud eller har eventyret på skærmen, men det er en rodet omgang. Du kan ikke tage indholdet med dig på andre platforme, da det ligger online, og det gælder også bøger du måtte anskaffe dig, f.eks. *Players Handbook*. Men indholdet er professionelt og nydeligt udført, og monstertokens kan bruges en anden gang i andre spil. Så tjaaah.

Hvis du har lavet din karakter på D&D Beyond, kan du få et tilbehørsprogram til din browser (den bedste browser til D&D Beyond skulle være Firefox), så du kan rulle for din karakterers skills i Roll20 og Foundry VTT. Det fungerede

Bio & Info

Character Sheet

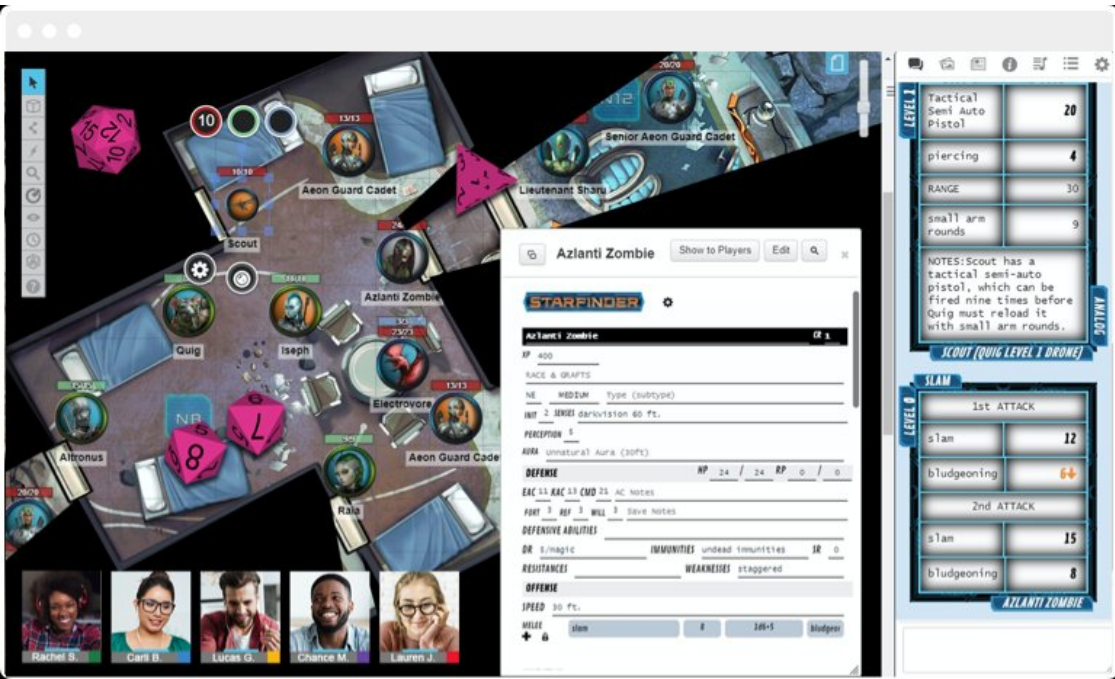
Attributes & Abilities

for to af mine spillere uden for mange knuder. Men det er så endnu et værktøj man skal sætte sig ind i.

Roll20, Fantasy Grounds og Foundry

Hvis spillet i sig selv skal være gratis, er der i grunden kun en mulighed, nemlig **Roll20** ([Demovideo](#)). Der er tre niveauer i Roll20; Gratis, Plus til \$50 om året og Pro til \$100 om året. Den gratis version giver dig 100 MB lager til at gemme dine kort og billeder, ét spil ad gangen med fem spillere, og begrænsninger i adgangen til regelbiblioteket til f.eks. D&D, dvs. feats, spells, monstre osv. Plus giver dig adgang til tre kampagner med i alt ti spillere. Du slipper for reklamer på startskærmen (som dog er til at overse) og får fuld adgang til at kunne søge på de regelspørgsmål, der ofte dukker op undervejs; regler, spells, feats, monstre osv. Du får også adgang til 'dynamic light', som jeg beskrev

The screenshot displays the Roll20 interface. On the left, a tactical map shows a room with several characters: Aeon Guard Cadet (1313), Scout (10), Quig (1110), Iseph (1313), Azlant Zombie (1313), Electrovore (1313), Aeon Guard Cadet (1313), Altronus (2602), and Rala (1313). A pink die is visible on the map. In the center, a character sheet for an Azlant Zombie is shown, including its name, level (1), and various stats like HP, AC, and abilities. On the right, a stats panel for a Scout (Quig Level 1 Drone) is displayed, showing its level (1), tactical semi-auto pistol, piercing damage (4), range (30), and small arm rounds (9). The panel also includes attack and damage information for its 1st and 2nd attacks.

LEVEL	Tactical Semi Auto Pistol	20
	piercing	4
	RANGE	30
	small arm rounds	9
NOTES: Scout has a tactical semi-auto pistol, which can be fired nine times before Quig must reload it with small arm rounds.		
SCOUT (QUIG LEVEL 1 DRONE)		
SLAM		
1st ATTACK		
slam		12
bludgeoning		6+6
2nd ATTACK		
slam		15
bludgeoning		8
AZLANTI ZOMBIE		

ovenfor. De eneste ekstra ting som Pro giver dig, er fem spil med op til femten spillere og brugerdefinerede karakterskemaer. Det store spørgsmål når du skal vælge mellem Plus og Pro, er om du skræddersyr regler og skemaer til din kampagne, og bruger makroer (som jeg kun ved meget lidt om). Hvis du som jeg køber og spiller en standard-kampagne, er der nok ikke det store incitament til at købe Pro abonnementet. Det virker lidt, som om at det er Roll20 du skal bruge, hvis du skal køre de store D&D kampagner mm.

Fantasy Grounds ([demovideo](#)) fås også i tre niveauer. Demo er gratis, men har mange begrænsninger. Standard koster \$4 om måneden, eller et engangsbeløb på \$35. Ultimate koster \$10 om måneden, eller et engangsbeløb på

Character Sheets:

Monstrous Spider, Large	Monstrous Spider, Huge
HD: 4d8+4	HD: 8d8+16
hp: 22	hp: 52
Initiative: +3	Initiative: +3
Speed: 30 ft. (6 squares), climb 20 ft.	Speed: 30 ft. (6 squares), climb 20 ft.
AC: 14 (+1 size, +3 Dex, +2 natural), touch 12, flat-footed 11	AC: 16 (-2 size, +3 Dex, +5 natural), touch 11, flat-footed 13
BAB / Grp: +3/+9	BAB / Grp: +6/+18
Attack: Bite +4 melee (1d8+3 plus poison)	Bite +9 melee (2d6+6 plus poison)
Full attack: Bite +4 melee (1d8+3 plus poison)	Full attack: Bite +9 melee (2d6+6 plus poison)
Space/Reach: 5 ft./5 ft.	Space/Reach: 15 ft./10 ft.
SA: Poison, web	SA: Poison, web

Party List:

Name	Init	HP	Wounds
Garsome Cindy	20	84	5
Namaru	15	42	5
Cedric Final	8	66	5
Milo Nimble	6	47	5
Monstrous Spid	22	10	5
Monstrous Spid	22	10	5
Monstrous Spid	22	10	5
Monstrous Spid	52	15	10

Combat Log:

1 Flanking
2 Charge
3 Shoot into melee
4 Aid Another
5
6
7
8
9
10
11 Move silently
12 Hide

\$134. I Demo har du ikke kan lave dine egne kampagner, du kan kun deltage i spil som køres af en spilleleder med Ultimate abonnement, du ikke har adgang til biblioteket af battlemaps, tokens, portrætter osv. Denne udgave er, som navnet antyder, mest til at prøve om platformen er noget for dig. I standard kan du køre spil for andre 'standard' spillere, så alle skal altså betale for at være på, du kan skabe din egen kampagne, har adgang til platformens bibliotek af battle-maps og tokens. Den eneste forskel på Standard og Ultimate, synes at være at sidstnævnte kan køre spil som er gratis for spillerne. Ved at tælle lidt mere på fingrene, kan man regne sig til at Ultimate, for en gruppe med seks spillere, har tjent sig ind efter syv måneder. De fleste kampagner varer jo længere end dette. Fantasy Grounds har ingen begrænsninger på hvor mange kampagner du kan køre samtidig, eller på hvor mange spillere du kan have. Fantasy Grounds sælger sig selv lidt på at du har adgang til et bibliotek af battle maps, portrætter og tokens du kan bruge i dine egne kampagner, men jeg kender ikke til kvaliteten af dem.

Foundry VTT ([hjemmeside](#)) har ingen demo eller gratis udgave, og du kan kun bruge det ved at lægge et engangsbeløb på \$50. Til gengæld er det kun en af spillerne (ikke nødvendigvis spillederen), der skal købe adgang til platformen. Foundry har heller ingen begrænsninger på hvor mange kampagner du kan køre samtidig, eller på hvor mange spillere du kan have. Foundry kan hostes hjemme fra, så du ikke er afhængig af en central server som kan

være belastet på populære aftener. Det har så den ulempe, at spillerne ikke kan hoppe ind udenfor spilleaftener, for at dimse med deres spilpersoner mm. Foundry har en lidt mere tematisk brugerflade end f.eks. Roll20; den er lidt flottere at se på og er holdt i et fantasy-tema.

Foundry tillader dig at hente bøger du har købt i D&D Beyond ind i spillet, modsat de to andre konkurrenter, hvor du skal købe dem igen. Jeg har ikke prøvet det selv, men Foundry skulle være den platform der er mest fleksibel, hvor du kan skræddersy brugerfladen mest, og med mest brugerskabt indhold, som hele tiden bliver opdateret. Ved noget af det brugerskabte materiale skal du regne med i et eller andet omfang at købe 'abonnement' via Patreon. Det virker ikke som om du kan købe de store D&D kampagner på Foundry. Til gengæld er der en del moduler til f.eks. *Alien* og *Forbidden Lands* fra svenske Free League, som jeg omtale i sidste nummer af *Himmelskibet*. Og, blandt meget andet, til det klassiske, tyske spil *Das Schwarze Auge / The Dark Eye*. Så det er bare at støve dit skoletyske af og gå i gang.

The screenshot displays the Foundry Virtual Tabletop interface. On the left, a character sheet for a Level 4 **GIBBERING MOULDER** is open. The sheet includes the following details:

- Actions:**
 - TEARLING MOUTHS** (Attack): $[(420 + 9)]$ vs. AC (2 attacks) - 4 damage. Natural 19+: Target is grabbed.
 - C: PSEUDOPOD GRASP** (Action): $[(420 + 9)]$ vs. PD (1 nearby enemy) - Target is grabbed and moved into engagement with the gibbering moulder. Quick use: 1/round, as a quick action.
 - ABSORB** (Action): $[(420 + 9)]$ vs. PD (one grabbed enemy) - 10 acid damage and the crit range for this attack expands by 1 until the end of the battle (down to a maximum of 16+). Crit: Target must begin making last gasp saves as it is slowly absorbed. Absorbed creatures can't be resurrected by normal means. Misc: 4 acid damage.
- Attributes:** HEALTH 54 / 54, Temp HP 0, DEFENSES AC 20, PD 17, MID 12.
- RESISTANCE:** EYES EVERYWHERE (Gibbering moulthers can't be ambushed or sneaked up on.), FLOWS WHERE IT LIKES (The gibbering moulder is immune to opportunity attacks.), OOZE (The gibbering moulder is immune to effects. When an attack applies a condition to a gibbering moulder (dazed, hampered, weakened, ongoing damage, etc.) that condition doesn't affect it).

On the right, a combat log shows the following actions:

- INTELL WEAPON ATTACK** (3m ago): Attack: $[(17)]$ vs. AC, Hit: $[(54)]$, Miss: 5.
- TEARLING MOUTHS** (3m ago): Attack: $[(22)]$ vs. AC (2 attacks), Hit: 4 damage, Natural 19+: Target is grabbed.
- C: PSEUDOPOD GRASP** (3m ago): Attack: $[(22)]$ vs. PD (1 nearby enemy), Hit: Target is grabbed and moved into engagement with the gibbering moulder. Quick use: 1/round, as a quick action.
- WAVELEAF OF FAITH** (3m ago): Ranged spell, Target: One nearby enemy, Attack: $[(22)]$ vs. PD, Hit: $[(22)]$ holy damage, Miss: 5.

At the bottom, the interface shows "2 Players - GameMaster [GM]" and "Foundry Virtual Tabletop | Beta | 0.3.7".

Erfaringer

Efter i to perioder at have undervist elever på min fagskole via nettet har jeg fået nogen erfaringer med de begrænsninger som fjernundervisning giver, og jeg valgte det som emne til et projekt om pædagogik. Der er problemer med svage elever der gemmer sig eller laver alt muligt andet end at arbejde på projekter, at eleverne ikke kan hjælpe hinanden så effektivt som hvis de er i et klasserum, at de ikke stiller så mange spørgsmål længere, fordi de føler at der er større fokus på dem når de taler i et virtuelt klasserum, så de er bange for at stille 'dumme' spørgsmål, og at lærerne derfor føler at de underviser ud i et tomt rum. Nogle af disse problemer går igen i vores virtual tabletops. Jeg manglede den rygende pistol til min opgave. Den fandt jeg, måske, i følgende teori. Nogle forskere havde lavet et forsøg med en gruppe der skulle lave nogle samarbejdsøvelser. Forskerne kunne måle at når en gruppe mennesker mødes, så synkroniserede deltagerne deres kropssprog, hjerterytme og svedproduktion. Dette gør at gruppen arbejder mere effektivt sammen. Manglende øjenkontakt, eller selv små forsinkelser i lyden, gør at deltagerne går glip af små, ubevidste sociale signaler.

Jeg oplevede det selv ved et spil, hvor jeg var med hjemmefra, mens de andre sad omkring bordet. Der var problemer med lyden, og der var måske en forsinkelse på 1½ sekund. Det gjorde at jeg ikke havde lyst til at sige noget. Det at jeg sad på en lille skærm, mens de andre var omkring bordet, gjorde at jeg følte mig som tilskuer, ikke

en del af spillet. Derfor skal deltagerne så vidt muligt alle sammen enten være på skærmen, eller omkring bordet.

Jeg tror at virtual tabletop egner sig bedst til hulekravler spil, som *D&D* eller *Pathfinder*. Virtual tabletops store styrke er at du nemt kan skjule eller afsløre dele af kortet, efterhånden som spilpersonerne rykker frem, og har adgang til dynamic light. Hvis jeg skal spille rolletunge spil, som for eksempel *Call of Cthulhu*, ville jeg bruge Zoom eller Microsoft Team, fordi mine medspilleres ansigter bliver større da skærmen ikke er optaget af et stort kort, og dermed kommer i fokus, så jeg får så meget af deres kropssprog med som muligt.

Når kropssprog er begrænset, må vi arbejde med det vi har, og derfor er lyden vigtigt. Der er nogle der anbefaler at man kører lyden udenom virtual tabletop, da centrale servere kan give forsinkelser, men i det store og hele oplevede vi ikke de store problemer med lyden. En god mikrofon er vigtig og er ikke alt for dyr. Hvis der er problemer med feedback, ved at lyden af højtalere går ind i mikrofonen, kan dette løses ved at købe nogle høretelefoner, gerne med indbygget mikrofon. Men jeg føler at det påvirker det kropssprog som jeg hungrer efter, hvis alle har store ørebøffer på, så jeg ser det som en nødløsning. Og så bør spillerne sidde i et rum hvor der er så lidt baggrundsstøj som muligt, så de går klart igennem. Så ingen støjende børn og hunde, uanset hvor meget du elsker dem.

Prøv at have en neutral baggrund bag dig. Der er mulighed for at sætte en virtuel baggrund bag dig i Zoom og Teams, for skjule rod og uro. Jeg havde fundet en fin illu-

stration af en dungeon og photoshoppet en illustration af min helt ind, så han var over min højre skulder, mens vi spillede. Selv om jeg er meget stolt af min kreativitet, så bliver den skiftet ud med noget mere neutralt, da jeg bilder mig ind at det er mig mine medspillere vil se, og ikke noget tilfældigt jeg har hentet ned fra nettet. Prøv også at undgå lys fra siden eller bag dig.

Når du taler, så efterlad en lille pause før og efter du taler. Det kræver lidt øvelse og tilvænning. Dette gør at andre spillere får mulighed for at sige noget og reagere på det du har sagt. De skal lige have lidt ekstra tid, når de ikke kan opfange dine små signaler. Jeg prøver at række hånden op på skærmen, når jeg brænder for at sige noget, men det er nok en regel der skal bruges af hele gruppen. Spillelederen bør spørge spillerne efter tur hvad de vil gøre i en situation og give rum at hver spiller kan sige noget. Hvis to deltagere kommer til at tale i munden på hinanden, så skal de begge sige "efter dig". Teorien er at den ene spiller vil komme en brøkdelt hurtigere end den anden, og at han får lov til at fortsætte. Dette skulle gøre at det hele glider nemmere.

Jeg tror at det er vigtigt at kameraet sidder centreret og så højt som muligt foran ansigtet, så man får så mange signaler med. Jeg har oplevet medspillere der havde kameraet stående ved siden af computeren, så jeg så deres ansigt nedefra og fra siden. Jeg oplevede at de dermed var 'længere væk' og mindre deltagende.

Tjek at alle har en god internetforbindelse, før I flytter på nettet. Tag gerne et prøvespil med et one-shot

scenarie, der ikke påvirker kampagnen. Sørg for at dit udstyr virker, før I går i gang med aftenens spil. Vi plejer at have sat en halv time (og ikke mere) af til social snak, fordi det sociale islæt er en vigtig del af rollespil. Des bedre du kender dine medspillere, ud over det der lige angår spillet, des bedre bliver jeres interaktion. Denne halve time kan så også bruges til at udrede tekniske problemer. Er du spilleder, så læg et par strategiske pauser ind hvor der er et naturligt ophold i historien, så folk kan klare naturlige ærinder og få fyldt kaffekoppen op. Rul rigtige terninger i stedet for dem i virtual tabletop. Teorien er at man skal prøve at jeres online spil til at ligne spillet omkring bordet så meget som muligt.

Også blot til lyst?

Vi gik på nettet på grund af Corona-restrictioner. Der er forhåbentligt bedring på vej, så vi kan samles omkring bordene igen. Nu da jeg har været tvunget til at bruge virtual tabletop, overvejer jeg om jeg skal fortsætte i hvert fald en af grupperne på nettet. Det har været fint at slippe for timers transport gennem København. Fog of war er også et vægtigt argument. Det giver måske også mulighed for at spille sjældne og mindre spil, med spillere i andre dele. Så tjaah. På sigt tænker jeg at konkurrencen mellem de tre platforme vil være rimelig skarp, og at der derfor vil ske en rivende udvikling i de kommende år.

HOV.. HVEM SLUKKEDE NEW YORK?

Af Michael Pilgaard

Michael Pilgaard er forlægger bag det lille forlag [Pilgaard Publishing](#), der blandt udgiver oversættelser af Robert E. Howards Conan-historier og Philip Francis Nowlans roman Armageddon år 2419, der introducerer figuren Buck Rogers, der senere blev kendt i tegneserier, film og på tv. Michael er desuden stor tegneseriefan og skriver af og til noveller. Her er en af dem.

Buchanan, New York, USA, 13. juli, 1977, om aftenen

1970'erne er uden sammenligning det mest åndssvage årti jeg har oplevet, og det på trods af at jeg har levet i fjorten tusind år og halvfjerdsenerne ikke er overstået endnu. Alle de forbandede hippier og deres new age-religioner og eksperimenter med stoffer og det okkulte. Det er et mare-ridt. Vi spæner rundt fra Herodes til Pilatus for at fjerne dæmoner og alt muligt andet kryb fra andre dimensioner.

Hendrix er død, Janice er død, og Ell-Vis siger, at nu gider han snart ikke mere og tager hjem. Jeg prøver at komme på noget pænt at sige om årtiet ... måske dukker der noget op ... der er stadig et par år tilbage, inden det er 1980.

Mig? Jeg hedder Ashar. Jeg er en af dem, der passer på Jorden, i forhold til udenjordiske væsner. Invasioner fra rummet eller andre dimensioner, løbske dæmoner hidkaldt af tankeløse præster, troldmænd og hvad har vi. Hvis udenjordiske væsner var en infektion, ville jeg være penicillinen. Jeg var den første på jobbet. Prototypen. I dag er vi mange. I takt med at der er kommet flere mennesker, har det været nødvendigt med flere på opgaven.

Jeg stod og kiggede på de fire brankede lig, der lå i en cirkel om et hjemmelavet alter, med en ditto forkullet høne, der var blevet ofret. Der var stadig en del statisk elektricitet i luften, så jeg havde en kraftig mistanke om, hvad det var, de havde lukket ind. En smeltet stikkontakt et par meter fra ligene bekræftede min mistanke. De kalder sig 'det elektriske folk', hvis man skal oversætte deres elektriske impulssprog til vores eget, talte sprog. Morr kal-

der dem 'pisseirriterende', og jeg er enig. De er sådan en mellemting mellem en dæmon og en elektrisk drillenisse. De går populært under navnet elektronisser.

Hvis man skulle se lidt positivt på det, så havde den massive elektriske udladning ødelagt både den talisman, der havde muliggjort dimensionsportalen til elektronisserne, og hende, der kunne manipulere magisk energi, så det behøvede jeg ikke at bekymre mig mere om. Man må tage de små sejre, hvor man kan.

Elektronisser er heldigvis mere irriterende end decideret intelligente og ondskabsfulde, og de elsker steder med meget strøm, så jeg havde sådan set også en idé om, hvor jeg skulle lede efter den bortrømmede gnist. Ja, det vil sige, jeg vidste HVAD jeg ledte efter, men den fysiske placering havde jeg ikke endnu.

Min første tanke var at kigge på et kort, men kunne ikke finde noget. Som alle andre lokale, kendte beboerne jo lokalområdet, så hvad skulle man med et kort? Jeg gik uden for huset, som elektronissen var stukket af fra. Typisk parcelhuskvarter. Der måtte være en tankstation eller en kiosk i nærheden, hvor jeg kunne spørge om den nærmeste transformatorstation eller noget tilsvarende, hvor der var store mængder højspænding.

Jeg fløj op i omkring hundrede meters højde for at få et overblik over området. Det viste sig, at det var en langt lettere opgave end jeg havde regnet med. Rækken af højspændingsmaster var lige til at følge, ned mod Hudson River. Jeg steg lidt længere op, og kunne nu se en fordeler-

station. Et øjeblik led jeg af den vildfarelse at dette ville blive en nem opgave.

Mens jeg diskret listede rundt på fordelerstationen og undgik vagterne, dukkede Morr op. Denne gang lignede han Julemanden. Jeg kiggede rundt. Diskretion er ikke Morrs ting, så jeg så lige i ånden, at han også havde skabt illusionen af Julemandens rensdyr til at spæne rundt i området. Det har han gjort før.

Morr er en rumgud fra en anden dimension. Man får den fornemmelse, at han har en skrue løs, når han laver alle sine tosserier, men når man så har mødt en masse andre guder, kan man godt få den mistanke, at han er blandt de mindst tossede. Hans naturlige udseende, for så vidt man vil kalde det naturligt, er en sort skikkelse med vage antydninger af ansigtstræk og muskler. Alle hans gakkede fremtoninger er illusioner han indhylder sig i.

“Ho, ho, ho ... en elektronisse?” lo han larmende.

“Ja, og lige nu prøver jeg på at være lidt diskret, så jeg ikke også skal bøvle med mennesker, der går i vejen.”

“Har du fundet den?”

“Ikke endnu.”

“Spor efter den?”

“Heller ikke. Det her var bare bedste bud i forhold til afstande.”

“Hvem der?” lød en stemme et stykke borte, og inden jeg kunne nå at stoppe Morr, fløj en slæde, trukket af ni rensdyr, rundt i den anden ende af anlægget. Jeg kunne tydeligt se det fejende lys, som forlygten på en lastbil, fra Rudolfs næse.

“What the fuck...?” lød en vantro stemme, og jeg kunne høre løbende fødder bevæge sig væk fra os.

“Det lader ikke til, at den er her,” nåede jeg lige at sige, og skulle lige til at fortsætte; “lad os se, hvad der er af andre elektriske knudepunkter,” da et par gnistrende stjerner fløjtede forbi ad et kabel over os.

“To!” sukkede jeg.

“Sikkert et ungt par på flugt fra deres familier, der ikke vil have de gifter sig!” lød det medfølelse fra Morr, der nu lignede William Shakespeare. “De så så unge og lykkelige og uforgiftede ud.”

Jeg kunne se hvordan de to elektronisser sprang mellem kablerne langt oppe i højspændingsmasterne. Jeg begyndte at flyve op imod dem, mens Morr teleporterede op, så vi havde dem mellem os.

“Nogle idéer?” spurgte jeg.

En plastkugle dukkede op om de to gnister, som stak af ud gennem kablet.

“Ikke noget der fungerer, åbenbart.”

“Vent lidt. Det er ikke nogen tosset idé med en isolator. Det skal bare gøres anderledes.” Jeg havde fået en god idé.

“Når vi har dem mellem os, så lav et stykke af kablerne og masten om til plast. Ingen ledningsevne, ingen flugt, og så har vi dem fanget. De kan kun springe nogle få meter gennem materialer der ikke er elektrisk ledende.”

En lyskegle ramte mig, og et projektil piftede forbi. Jeg kiggede ned på en vagt, som stod og viftede med en tjenesterevolver og stirrede vantro på mig. Jeg formoder, det

har været en overraskelse at se en lille, skaldet mand svæve rundt oppe mellem ledningerne. Som amerikaner havde han nok forventet en fyr i blå spandex, med rød kappe og sort hår med spytkrølle. Det næste projektil ramte mig i mellemgulvet. Godt nok er jeg usårlig over for de fleste våben, men det gør stadig naller at blive ramt.

Ud ad øjenkrogen så jeg Morr lave en bevægelse, og vagten faldt om på jorden og lå nu og snorksov.

“Vi prøver din idé!” sagde Morr og teleporterede op, så vi igen havde gnisterne mellem os.

Vi nåede aldrig at få afprøvet idéen.

De to elektronisser drønedede hver deres vej en ti meters penge, for derefter at vende om og for fuld kraft tørne ind i hinanden!

Det gnistrede og blinkede et øjeblik som et større fyrværkeri, og vi kiggede nu på fem af de små kryb. Men kun et øjeblik, for så pilede hele familien væk ad et kabel, i en duft som brændt printplade.

“Jeg vidste ikke, at det var sådan de forplantede sig!” kom det tøvende fra Morr. “Og lige nu har vi et seriøst problem!”

“Hvad nu?”

“Sådan nogle unger skal have næring!”

“Ja?”

Morr pegede i nordlig retning.

“Atomkraftværket Indian Point Energy Center ligger lige derovre. Det bliver ikke meget bedre end det... eller meget værre, hvis det siger puff!”

“Okay, du tager over på A-kraftværket og gør klar til at stoppe dem, hvis de skulle dukke op der. Jeg følger efter dem via duftsporet og prøver at stoppe dem ad den vej.”

Morr forsvandt i en teleportering, og jeg jagtede langs kablet i en række teleportationer, i håbet om at indhente den lille familie af elektronisser. Jeg havde ikke den store tillid til at det skulle lykkes, så hurtigt som de kunne bevæge sig.

Duftsporet førte mig ind mod New York i det område, der hedder Yonkers, og efter et kvarters tid lykkedes det mig faktisk at finde elektronisserne. De sad inde på en for-delerstation og guffede energi.

“SHAZAM!” hørte jeg lige Morr sige, og et gigantisk lyn slog lige ned i elektronisserne, så gnisterne stod til alle sider. Over dem hang Morr i luften og lignede en af amerikanernes tåbelige superhelte, med rød spandex, en kappe, der mere lignede et forklæde, der sad forkeret, og et stort lyn på brystet.

En dimensionsportal åbnede sig under de fem bevidstløse elektronisser, og de faldt ned og forsvandt i den.

“En overstimulering virkede på en eller anden måde som det mest humane at gøre,” sagde Morr. “Det var trods alt ikke deres egen skyld, at de endte her.”

Jeg trak på skuldrene. Han havde jo sådan set ret. Bare at slå dem ihjel, når de tydeligvis ikke var fjendtligt stemt, ville ikke være cool.

“Jeg er ikke sikker på, at materiellet tålte din overstimulering,” sagde jeg og kiggede på det afsvedne isenkram.

“Det er lige meget. Der er backup-systemer på elnettet her i området, så der sker ikke noget.” Han pegede opad. ”Vi kigger lige for en sikkerheds skyld.”

“Er byen ikke noget mørk?” sagde Morr, da vi hang i et par hundrede meters højde og kiggede ud over New York.

“Jo-eh, nu du nævner det. Gad vide, hvad der er sket?”

“Det er nok endnu en af deres rullende strømafbrydelser. Nå, dem om det. Der sker alligevel aldrig rigtig noget, når de har de der strømafbrydelser.” Han åbnede en portal og forsvandt. Sikkert til en eller anden dimension han var ved at udforske.

Jeg hang lidt i luften og kiggede ud over området. New York forekom mig unægteligt noget mere mørklagt end normalt, når der er strømafbrydelser, men det var nok bare indbildning. I mit baghoved kunne jeg høre Sinatra synge om ‘Efteråret i New York’ og elskende, der velsignede mørket. Det der var måske at overdrive det lidt med mørket. Jeg teleporterede hjem med god samvittighed. Der skete jo alligevel aldrig noget, når New York var ramt af mørklægninger.

SVAR PÅ SVAR

Af Lise Andreassen

I sidste nummer bragte vi et indlæg af Lise Andreassen, der kritiserede forsiden på Himmelskibet nr. 59 (gengivet på næste side), samt et svar på kritikken af bladets ansvarshavende redaktør. Begge indlæg kan læses ved at downloade sidste nummer fra [hjemmesiden](#). Lise har efterfølgende bedt os bringe følgende svar på redaktørens svar.

S. 11, § 2: Jeg er ikke rigtig sikker på, om “jeg var sent på den” er ment som et forsvar for, at forsiden blev som den blev?

S. 12, § 3: Hey! Lad os også lige lange ud efter dem, der aldrig siger noget om bladet! Fest!

S. 12, § 3: Klaus går ud fra, at han har set alle dele af den relevante debat. Og at der derfor er noget galt med min hukommelse, når noget nyt for ham bliver citeret. I øvrigt refererede jeg intet, som jeg huskede det. Jeg tillod mig blot at lægge sammen og forkorte.

S. 13, § 1: For mig er der ikke den store forskel på at skaffe en illustration og lave en forside. Jeg ved ikke rigtig, hvorfor den forskel er væsentlig.

S. 13, § 1: Klaus finder det tilsyneladende underligt, at jeg kun refererer den del af debatten, der er kritisk overfor forsiden.

1. Sådan gør man, når man indtager et standpunkt.
2. Jeg vidste på forhånd, at et andet indlæg ville stå for det andet standpunkt.

S. 15, § 1: “Cosplay is not consent” betyder bl.a., at man ikke må afbillede cosplay uden samtykke.

S. 15, § 2: Det er simpelthen ikke sandt, at jeg mener sexet = undertrykkende. Jeg mener seksualiseret = undertrykkende. Klaus tager ikke stilling til sidstnævnte ord.

ANDRE VERDENER

Af Cato Pellegrini

Cato Pellegrini, født 1960 i Oslo, er en skandinavisk forfatter, der var aktiv i norsk fandom i firserne og halvfemserne. Han udgav fanzinet Capricorn, publicerede noveller og artikler i ugeblade, magasiner og fanzines, og virkede som oversætter i flere bøger. Indenfor det sidste år har han bidraget med et halvt snes noveller og andre tekster i Novum, Proxima og Himmelskibet.

Nu om stunder har jeg ikke altfor svært ved at finde rundt i København. Det mener jeg i hvert fald selv. Men dengang jeg lige var flyttet til byen, gik der ikke en uge uden at jeg mistede retningen i labyrinten af asymmetriske gader, smalle gyder og snoede passager i Indre By.

Henriette, en kær veninde som senere blev min kæreste, fortalte mig i dyb fortrolighed, at jeg kunne fare vild i en telefonboks. Jeg kunne selvfølgelig vælge at spille fornærmet, men der var noget om snakken. Jeg vidste ikke altid, hvor jeg var, men som regel lykkedes det at finde vejen tilbage til et sted, jeg kendte. At spørge nogen om vej var fuldstændig udelukket. Det ville være et personligt nederlag.

Længe levede jeg i den vildfarelse, at jeg kunne orientere mig efter Brokvartererne. Det viste sig imidlertid, at de ikke er sammenfaldende med himmelretningerne. Nørrebro ligger mod vest, Østerbro mod nord, Vesterbro mod syd og Amagerbro mod øst. Det forklarede, hvorfor jeg tit endte et helt andet sted, end hvad jeg havde sat mig for.

Efter sammenhængen gik op for mig, var det brat slut med de lange omveje, eller at jeg slet ikke fandt frem dertil, hvor jeg skulle. Det var egentlig en smule ærgerligt, for glæden og spændingen ved at gå på opdagelse forsvandt, når jeg vidste hvilke gader, jeg skulle følge. Men det sparede mig for en masse tid.

På et af mine strejftog i en ukendt del af byen, kom jeg tilfældigvis forbi en bortgemt kælderbutik der fangede mit blik. Jeg ved ikke hvad ved den, der tiltrak min opmærksomhed. Den var af den slags, man går hurtigt forbi uden

at tænke over, at den ligger der, medmindre det altså er den, man søger.

Det farvestrålende skilt over indgangsdøren stod i skarp kontrast til den beskidte baggyde hvor butikken lå: Andre verdener.

Navnet gav associationer til en såkaldt 'alternativ' butik. Sådan én, der sælger magiske bjergkrystaller fra Nepal, helbredende urter fra Peru. euforiske svampe, flere typer te med opkvikkende eller beroligende virkning, vokslys og eksotiske nipsgenstande, og adekvat litteratur der omhandler alt det nævnte.

Jeg kiggede ind gennem ruden. Det var ganske rigtigt en butik for specielt interesserede. Bag de udstillede bøger hang en plakat, der forestillede en middelalderlig borg og en ildspyende drage på himlen. Det lignede unægteligt noget fantastisk. Lige noget for mig. Hvorfor havde ingen fortalt, at denne butik lå her? Det var nok fordi, jeg ikke havde spurgt.

Jeg prøvede døren. Den var ikke låst. Jeg gik ned ad de fire trin, bøjede hovedet og steg ind i et halvmørkt butikslokale der duftede af kælder og bøger.

Bagved disken stod en kraftig ekspedient med ildrødt, skulderlangt hår og et stort skæg der rakte halvvejs ned på brystet. Et øjeblik forestillede jeg mig ham som en sværd-svingende, barbarisk kæmpe i en heroisk fantasyverden. I stedet for ringbrynje var han iklædt cowboybukser og en sort T-shirt med påskriften *Frodo Rules*. Referencen var oplagt, selvom han ikke lignede ret meget en hobbit.

Jeg nikkede til ham og mumlede “hej”, inden jeg begav mig ind mellem reolerne på jagt efter noget læsestof.

Af at være så lille havde butikken et usædvanligt vel-assorteret udvalg af bøger af de udenlandske kanoner indenfor genrene science fiction, fantasy og horror, og dertil en egen afdeling med tegneserier og to hylder med fantastiske film. Det reneste mekka for en fantast som mig.

Jeg tog mig god tid med at lede efter nogle bøger, der så interessante ud.

Jeg havde en pænt stor bogsamling derhjemme, som jeg havde bygget op gennem mange år. Nu var jeg dels på jagt efter supplementer til mine favoritforfattere, dels åben for at prøve noget nyt. Hvis jeg bare havde vidst, hvad jeg skulle vælge.

Mange af de udstillede forfattere og værker havde jeg aldrig hørt om. Jeg havde ikke været ret god til at holde mig opdateret om alt det nye der kom på markedet. Jeg holdt mig til det, jeg kendte i forvejen, hvilket var det tryggeste, men ikke nødvendigvis så spændende.

Jeg rakte ud efter en tilfældig bog, læste nogle linjer på en tilfældig valgt side, og stillede den tilbage igen. Ikke lige min stil. Jeg valgte en anden fra reolen, og denne gang blev jeg umiddelbart grebet af det maleriske sprog og den medrivende handling. Jeg glemte snart både tid og sted.

En uventet lyd fik mig til at løfte blikket fra bogen. Mellem hylderne kom en mand i fuld rustning stormende mod mig. Han holdt sit sværd højt hævet til hug. Med et triumferende brøl rettede han et dræbende slag mod mit hoved.

Der var ikke tid til at tænke sig om to gange. Jeg kastede mig til siden og undgik det syleskarpe sværd med en hårsbredde.

Hvor hulen kom han dog fra?! tænkte jeg fortørnet og kiggede i retning af disken, som om forklaringen var at finde på den kant. Både disken og ekspedienten var forsvundet sammen med det øvrige inventar.

I stedet for den undseelige butik befandt jeg mig på en slagmark. Luften genlød af klingende sværd, prustende heste, kampråb og dødsskrik.

Rundt og mig i alle retninger så jeg riddere i fuld mundering, der kæmpede indædt mod hinanden. Ryttere red mod deres fjender med hævede spyd; sværd slog mod sværd eller skjold; økser svingedes og kløvede hovedskal-ler så blod og hjernemasse sprøjtede ud over det hele. En stank af nylig død stak mig i næsen.

Fra mit ståsted midt mellem fronterne var det ikke muligt at skelne, hvem der tilhørte hvilken hær, eller at se hvordan slaget bølgede frem og tilbage.

Impulsivt veg jeg tilbage for de dødbringende våben. Hvert øjeblik ventede jeg at få skallen smadret eller et spyd gennem bringen. Modsat ridderne var jeg ikke udstyret hverken med hjelm eller brynje, endsige et våben til at forsvare mig med.

Men ingen af angriberne lod til at være spor interesse-rede i mig. Det var som befandt jeg mig midt i en drama-tisk actionfilm uden at tilhøre rollebesætningen. Selv om de tilsyneladende ikke kunne skade mig rent fysisk, blev

jeg så revet med, at jeg var overbevist om at jeg svævede i den yderste livsfare.

I det fjerne fik jeg øje på en imponerende borg, der tronedede på toppen af en høj. Jeg fik den indskydelse, at hvis jeg bare kunne nå frem dertil, ville jeg være i sikkerhed. Jeg begyndte at løbe i retning af den.

Jorden var dækket af faldne soldater. Herreløse løbske heste flygtede i vild panik. Det var ingenting der tydede på, at de voldsomme kamphandlinger skulle mindske i intensitet lige med det samme.

Jeg var nået halvvejs til borgen da en frygtindgydende skabning kom til syne på den grå himmel. Som den nærmede sig, så jeg at det var en kæmpestor, ildspyende drage. Den havde et vingspænd på mindst et snes meter. Nu dykkede den ned mod de kæmpende masser og spyede sin altfortærende ild ud over mennesker og dyr.

Jeg vovede ikke at se tilbage mod de grumme ødelæggelser. Med hjertet i halsen styrtede jeg over slagmarken mod redningen. Flere gange var jeg tæt ved at skvatte i den blodbestænkede, bløde jord.

Langt hurtigere end hvad jeg havde beregnet, nåede jeg hen til borgen. Jeg stormede over vindebroen og bankede hårdt på den lukkede port. Porten åbnedes. Stamrende fremførte jeg mit ærinde: Måtte jeg søge tilflugt i borgen, spurgte jeg pænt?

Først måtte jeg imidlertid betale et beløb til portvogteren, så fik jeg allernådigst lov til at slippe igennem. Jeg åndede lettet op over at jeg var nået i sikkerhed.

Det sted, hvor jeg befandt mig, mindede mistænkeligt om en baggyde. Ikke en borggård. Der gik flere sekunder før det gik op for mig, at jeg stod ude på gaden, foran butikken.

I hånden holdt jeg en plasticpose med flere bøger i. Havde jeg betalt for dem? Det mente jeg bestemt, jeg havde gjort. Ellers var ekspedienten nok kommet efter mig.

Jeg stak hånden ned i posen og fiskede bøgerne frem. Den øverste havde et cover der mindede påfaldende meget om plakaten i vinduet: *Flight of the Killer Dragon*. De to andre hed *Secret of the Killer Dragon* og *Vengeance of the Killer Dragon*.

Normalt ville jeg ikke være faldet for dem, for jeg var ikke så vild med fantasy. Men jeg lod det komme an på en prøve. Hvis jeg blev glad for dem, var der yderligere syv trilogier i serien, alle med ordene "killer dragon" i titlerne. Det lød godt. Jeg kan ikke fordrage nuttede og venligtsindede uhyrer og fortidsvæsener. Drager skal være onde, skrækindjagende og yderst farlige. Færdig.

Fornøjet med dagens bogkøb gik jeg fløjtende derhjemad.

Af uransagelige grunde gik der lang tid inden jeg fik anledning til at aflægge Andre verdener et nyt besøg. Den vigtigste grund herfor var at jeg og Henriette var enige om at flytte sammen i hendes andelslejlighed i Nordvestkvarteret, efter nogle intense måneders lidenskabeligt kærlighedsforhold.

Alene det at flytte min bogsamling på godt halvandet tusind bind tog flere dage. De møbler, vi ikke skulle bruge, anbragte vi på den nærmeste genbrugsgård sammen med husgeråd og overflødige ejendele.

Efter at have boet alene siden jeg flyttede hjemmefra, skulle jeg lige vænne mig til at leve helt tæt på et andet menneske igen, selv om ens forældre er noget ganske andet end ens kæreste. Som ungarl havde jeg i en alder af fem og tyve tillagt mig nogle uvaner der lige skulle pilles af mig.

Jeg havde travlt på arbejde, og Henriette og vores fælles venner lagde beslag på min fritid. Når vi ikke spiste god mad og drak vin mens vi løste verdensproblemer, sad vi i time efter time hver aften og så film og tv-serier der aldrig syntes at tage en ende.

Henriette havde betroet mig, at hun egentlig ikke var så vild med bøger, fordi det krævede at flere havde læst dem før man kunne diskutere indholdet. Desuden tog det alt for lang tid. Det var nemmere at tale om det vi så i fjernsynet. For mig var det ikke et valg eller fravalg. Vi mente begge to at vi delte noget værdifuldt.

Jeg var tilbøjelig til at give hende ret i, at tv og streaming var mere sociale end bøger. Alligevel ville jeg ikke for nogen pris give afkald på at læse. Bøger giver næring til sjælen. De aftener hvor Henriette besøgte en af sine veninder, var jeg ikke længe om at slukke for kassen og finde en bog frem.

Til sidst løb jeg imidlertid tør for ulæste bøger. Jeg havde heller ikke nogen stående i reolen, som jeg havde lyst til at læse på nyt.

Drage-trilogien, som jeg havde lagt penge i, havde vist sig at være meget værre endnu, end hvad jeg havde frygtet. Underlødige underholdning af værste skuffe. Det var ikke tilstrækkeligt at dragerne optrådte sådan som det sømmer sig for den slags mytologiske skabninger. Romanerne var de reneste orgier af 'hack and slash', uden at forfatteren gjorde det mindste forsøg på at skabe troværdige karakterer eller interessante plot.

Jeg håbede blot, jeg ville være mere heldig med mit næste bogkøb.

En dag efter arbejde, den påfølgende uge, befandt jeg mig igen i Himmelportstræde. Der var gået et par år siden sidt gang, jeg var her, så jeg skulle bruge noget krudt på at genkalde nøjagtigt hvilke gader, jeg skulle følge.

Da jeg fik øje på navneskiltet, nikkede jeg genkendende for mig selv: Butikken lå lige der, hvor jeg mente at huske.

Plakaten i vinduet var blevet udskiftet med en der forestillede en gigantisk flåde af rumskibe, på vej gennem verdensrummet mod et fremmed solsystem. 'Sværd og trolddom' var yt. Rumeventyr med gigantiske slag mellem stjernerne var det ny hit, både på DVD og i bogform.

Jeg åbnede døren og trådte indenfor.

Bagved disken stod en høj, mørk mand med observante øjne og usædvanligt spidse ører og en sort T-shirt,

hvorpå der stod skrevet: *Spock Rules*. Hans valg af tøj var temmelig sikkert ikke tilfældigt.

Jeg nikkede til ham og mumlede “hej” inden jeg begav mig ind mellem reolerne.

Også indvendigt var der sket store forandringer siden sidste gang, jeg var her. Bøgerne var flyttet længere indad i lokalet og udgjorde ikke nær så mange hyldemeter som før. De yngre generationer var mere visuelt orienterede end os, der var vokset op med det trykte ord i blade og bøger.

Tegneserier, film og computerspil dominerede. Det kunne man kun glæde sig over. Jo bredere og mere mangfoldigt tilbuddet var, jo større var chancen for at flere ville finde noget, de kunne lide. Fantastik fandtes i mange former. Mediet var underordnet. Historierne var trods alt det vigtigste.

Jeg tog mig god tid med at studere udvalget. Foruden nogle bøger til mig selv, ville jeg prøve at finde en tv-serie som også Henriette ville blive glad for. Hun var til det hele, både socialrealisme, krimi og fantastik, hvis bare handlingen og personerne sagde hende noget.

Gamle travere som *Galactic Battlefields* og *Screwed in Space* sprang jeg over. De havde afgjort deres charme og underholdningsværdi, men man blev hurtigt træt af alle gentagelserne. Bortset fra nogle enkelte afsnit, der var blevet skrevet af kendte sf-forfattere, var samtlige episoder syet efter den samme læst. Ingen rigtigt interessante karakterer. Ingen uventede drejninger eller overraskende afslutninger...

Kort sagt havde de udspillet deres fascination. I al fald for mig. Jeg havde set dem i en ung og letpåvirkelig alder, og jeg evnede ikke at genskabe magien nu mange år senere. Nogle ting har sin tid, og det er så det.

En svag vibration gik gennem gulvet under mine fødder. Havde metroen en linje her? Det mente jeg nu ikke, den havde. Jeg løftede blikket fra coveret på den film, jeg stod med i hånden, og stirrede lige ind i en stjernehimmel.

I det ene øjeblik stod jeg i den undseelige kælderbutik, i det næste befandt jeg mig på kommandobroen i et rumskib.

Denne gang blev jeg dog ikke forskrækket. Jeg var godt klar over, at Andre verdener tilbød noget udenom det vanlige.

Eller også var det hele blot min egen løbske fantasi, der løb om hjørner med mig. Det var et held, at hverken Henriette eller nogen jeg kendte var til stede, så slap jeg for at skulle forklare noget.

Foran mig sad en rumskibsbesætning, fastspændte i deres sæder. Kaptajnen gav sine kontante instruktioner, mens navigatører og skytter gjorde deres bedste for at efterkomme ordrerne. Alle var dybt koncentrerede om deres respektive opgaver.

I flere måneder havde de været undervejs mod fjendens hjemplanet, og nu skulle det afgørende slag stå.

Angrebet fra de frygtindgydende Tyranner, der lignede fortidens skrækøgler, var kommet fuldstændig bag på menneskeheden. Udslettelsen af to militære observationsposter i den ydre del af Solsystemet havde skabt panik på Jorden.

Måske var det ment som en advarsel; måske troede de udenjordiske at det var menneskernes permanente hjemstavn.

Truslen fra verdensrummet havde fået Jordens nationer, under ledelse af FN, til at gå sammen om at lægge en militær strategi og udvikle nogle avancerede våbensystemer med henblik på denne mission.

Kun at forsvare Jorden mod stadig nye angreb kunne ikke nytte noget. Det eneste der kunne forhindre fremtidige konfrontationer, var at spore Tyrannernes hjemplanet og rette et endegyldigt anslag mod dem på deres egen banehalvdel.

Det ville ikke blive let. Tyrannerne var drevne stjernekrigere, der havde underlagt sig et stort antal planeter i deres del af galaksen. Skabninger der udgjorde, eller kunne komme til at udgøre, en reel trussel mod dem, var blevet udraderede uden tøven eller medfølelse.

Menneskerne ville aldrig være gået til angreb, hvis ikke Tyrannerne havde slået til først.

Tyrannernes hjemplanet voksede hurtigt på skærmen foran mig. Jeg var spændt på at se hvordan besætningen ville løse opgaven. Selv nøjedes jeg med at holde mig i baggrunden, på betryggende afstand. Jeg havde en fornemmelse af at jeg uanset hvad ikke ville have nogen som helst indflydelse på slagets videre gang.

En sværm af målsøgende missiler blev sendt mod flåden af jordiske krigsskibe. Skibene foretog en række halsbrækkende manøvrer og svarede ved at afsende tusindvis af kamikaze-robotter i deres nåleformede rumfartøjer.

Dele af fjendens flåde blev udraderet, men der kom stadig nye platoner til syne på skærmen på kommandobroen.

Uden at vente på fjendens næste træk, beordrede kap-tajnen massive angreb over hele linjen. Samtidig blev bom-ben 'Our Sweet Kiss' sendt direkte mod Tyrannernes pla-net. Menneskehedens hele fremtid stod på spil. Skulle denne mission mislykkes, ville der ikke komme nye chan-cer...

Jeg stillede filmen tilbage i hylden og kneb øjnene sammen til billederne forsvandt. *The Menace From Outer Space: Attack of the Tyrants* var næppe hverken værre eller bedre end så mange andre serier. Hvis jeg ikke fandt noget andet, ville jeg nøjes med at købe boksen med de fire første sæsoner. Der var underholdning til flere uger fremover.

Jeg havde heldet med mig og fandt nogle romaner fra firserne, som jeg ikke havde læst, Jeg købte hele serien på seks bøger, greb DVD-boksen jeg havde kigget på, og gik hen til kassen for at betale. Jeg ville forsikre mig om at alt var som det skulle være.

Spock - jeg kunne ikke lade være med at kalde ham det - slog varerne ind, lagde det i en pose med butikkens logo og rakte mig det hen over disken.

Jeg betalte med mit hævekort, takkede for handlen og gik fornøjet derhjemad.

Mit tredie besøg i Andre verdener blev ganske anderledes end de to første. Mig og Henriette fik dækket vores behov for underholdning gennem streaming. Derfor gik der flere år inden jeg på ny opsøgte den bortgemte kælderbutik,

mest af nysgerrighed, for at se om den stadigvæk eksisterede.

Ved første øjekast lignede den sig selv. Men da jeg trådte indenfor, kunne jeg skuffet konstatere at butikken kun havde en enkelt reol med bøger tilbage, gemt væk i den mørkeste krog, længst ind i butikslokalet. Resten bestod af e-bøger, DVD-film, computerspil og VR-udstyr. Halvdelen af lokalet var omgjort til spillebule.

Bagved disken stod en ung, mørkhåret kvinde med bleg hud og forfinede træk. Der var noget unaturligt over hende. Et øjeblik tænkte jeg at hun var en menneskelignende robot. Hun manglede bare en t-shirt med påskriften *Tyrell Rules*.

“Er I helt holdt op med at sælge valmindelige bøger?” spurgte jeg venligt.

Hun pegede tavst på reolerne med e-bøger.

“Der er ingen penge i papirbøger mere,” forklarede hun. “Folk er stort set gået over til at læse digitale bøger eller lytte til lydbøger. Hvis de i det hele taget beskæftiger sig med litteratur. Vores udvalg afspejler blot efterspørgslen.”

Det kunne man naturligvis ikke klandre den enkelte butik for; de var underlagt vilkårene til de internationale distributions-selskaber. Markedet styrede.

Jeg nikkede kort til hende og begav mig ind mellem reolerne.

Efterhånden som jeg skannede hylderne med mit årvågne blik, lagde jeg mærke til at der var meget få ældre titler blandt de udstillede covere. Bøgerne bestod af titler

der var blevet udgivet indenfor de seneste år, og det samme gjaldt film og tv-serier. Jeg forstod ikke meningen med at købe de ting, vi allerede betalte for gennem streaming.

Valget faldt til sidst på en moppedreng af en roman med titlen *The Ultimate Connection* af Iain M. Rivers, som jeg aldrig havde hørt om tidligere. Ifølge bagsideteksten handlede den om en verden, der alle mennesker havde indopererede mikrochips, alle verdens computere var koblet sammen i ét netværk, og myndighedernes overvågning var total. Mod den digitale overmagt kæmpede en gruppe anonyme hackere som blev støttet af aktivister og sympatisører over hele verden.

Det lød mere som realisme end som science fiction, men det var den type bøger, jeg godt kunne lide. Ikke direkte cyberpunk – bogen var skrevet flere årtier senere – men med den tilpas oprørske mentalitet som havde præget cyberpunkten. Blev jeg glad for den, havde forfatteren skrevet en lang serie med selvstændige romaner fra det samme univers. Dog ingen trilogier.

Jeg indså at jeg havde været for hurtig til at dømme butikken trods alt begrænsede udvalg. Det var stadig muligt at finde spændene bøger imellem, hvis man bare tog sig tid til at lede.

Jeg tog bogen med til kassen, betalte for den og forlod butikken. Fornøjet gik jeg fløjtende derhjemad.

Da jeg kom ud i H. C. Andersens Boulevard blev jeg stående som fastfrosset. Cykler, biler og busser kørte frem og tilbage i et voldsomt tempo, sådan de altid gjorde, men

de havde et mere futuristisk udseende. Husfacaderne var de samme kendte, men neonreklamerne var nye.

Det skete igen, men udenfor butikkens fire vægge denne gang...

Mens jeg stod der og forsøgte at tage den ny virkelighed ind over mig, kom en svævende politirobot glidende mod mig gennem luften. Jeg vendte mig om og begyndte at gå med hurtige steg i den modsatte retning. Men jeg havde allerede tiltrukket mig dens opmærksomhed. Lige så stille gled den op bagved mig og en metallisk robotrøst lød fra himlen:

“Ikke-dansk statsborger bedes opgive cpr-nr. og berettiget ophold på dansk jord.”

Jeg fiskede min smartphone frem, loggede ind på nem-ID og bekræftede min identitet. Af den fremgik det at jeg både boede, arbejdede og betalte skat i Danmark og således havde lovligt ophold. Jeg håbede blot, at det var nok. Det var det dog ikke.

“Ufuldstændig information,” sagde politirobotten med sin upersonlige stemme. “De er herved pågrebet. Vær venlig at holde Dem rolig til en bemanded patrulje kommer til stedet.”

En kold hånd lagde sig om mit bryst og klemte til. Jeg havde læst tilstrækkeligt mange dystopier i mit liv til at vide, at jeg var i en rigtig skidt situation. Hvad skulle jeg gøre for at komme mig ud af klemmen?

Jeg fik den indskydelse at hvis jeg bare nåede tilbage til Andre verdener, ville jeg være reddet. Jeg vendte mig brat om og spænedes tilbage i den samme retning, jeg var

kommet fra. Politirobotten fulgte trop, mens den beordrede mig til at standse. Jeg vidste ikke om den var bevæbnet eller om den havde beføjelser til at skyde mig. Ingenting forundrede mig når det gjaldt den moderne velfærdsstat.

Jeg nåede HimmelportStræde, styrtede mod butikken og standsede forfjamsket.

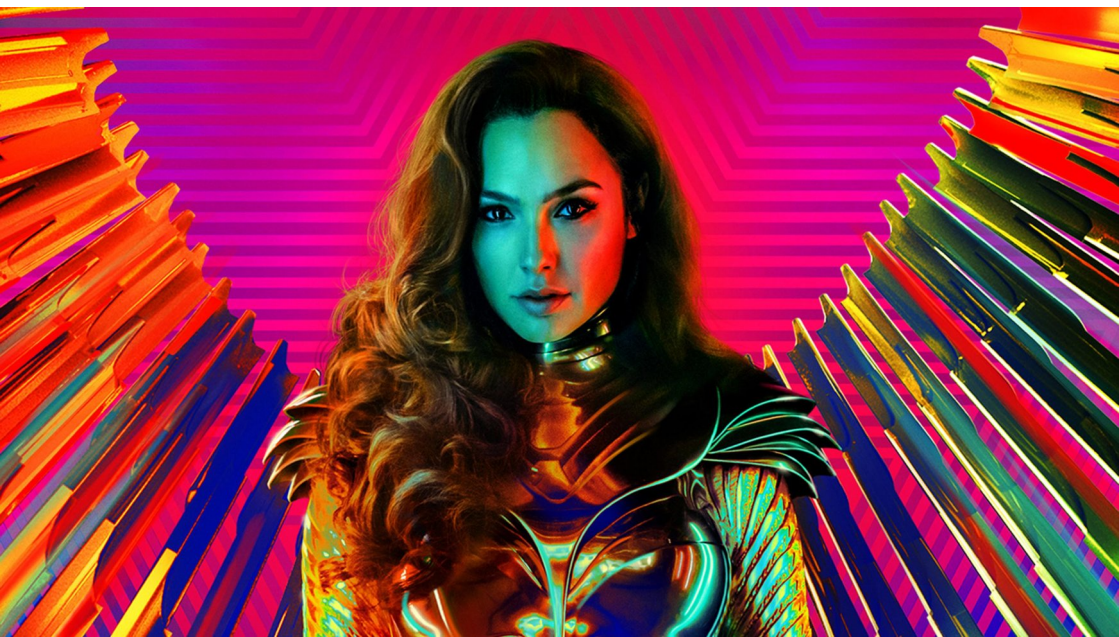
Skiltet over indgangsdøren var blevet pillet ned og erstattet af et anonymt og ikke særlig farvestrålende skilt, hvorpå der stod skrevet: Den virkelige verden.

Plakaten i vinduet forestillede et gadebillede fra København, komplet med Dronningens garde, dannebrog og en bondekone der tilbød dansk smørrebrød.

Jeg løb ned ad de fire trin, bøjede hovedet, åbnede døren og steg ind.

ANMELDELSER: FILM, TV OG SPIL

*Se flere anmeldelser på Himmelskibets anmelderblog,
[Himmelskibet.dk/anmelderblog](https://himmelskibet.dk/anmelderblog)*

Wonder Woman 1984

Film, USA, 2020, 151 min.

Instruktør: Patty Jenkins

Med: Gal Gadot, Chris Pine,
Pedro Pascal, Kristen Wiig, m.fl.

[IMDb](#)

[Rotten Tomatoes](#)

Indeholder spoilers!

Det bedste element ved den første *Wonder Woman*-film, som foregik under Første Verdenskrig, var at den unge og naive Diana (som nu for første gang forlod Paradisøen og besøgte “man’s world”) først troede at krigsguden Ares var ansvarlig for krigen, men til sidst måtte erkende at hans rolle kun var begrænset, og det faktisk var menneskene selv der var de hovedansvarlige. I denne anden film, som foregår i 1984, drejer plottet sig om en imponerende idé i samme eller måske endda endnu vildere kategori: et ældgammelt artefakt ved navn the Dreamstone, skabt af en græsk gud, som gennem årtusinder har været ansvarlig for hele civilisationers kollaps hver gang den er faldet i menneskenes hænder. Den udslettede Maya-kulturen, førte til Romerrikets fald, m.m. – og nu er den dukket op i Amerika. Drømmestenen kan opfylde ønsker, men den opkræver en pris. Hvert ønske leder også til kaos et andet sted i nærheden – jo kraftigere et ønske, jo mere kaos.

Før hun indser Drømmestenenens onde beskaffenhed, og før hun egentlig tror på dens egenskaber, ønsker Diana at hendes kæreste fra den forrige film, afdøde Steve Trevor, kommer tilbage til hende. Kort efter får den forfejlede forretningsmand Maxwell Lord fingre i Drømmestenenen, som han i årevis har sporet og undersøgt og tænkt grundigt over hvad han ville ønske, når han fik fat i den. Han ønsker så at *blive selve stenen* – at al dens magt overgår til ham, så han kan give folk hvad de ønsker, og opkræve lige så mange ønsker selv som han skænker andre. Ret smart – bortset fra at Drømmestenenens kaotiske og onde egenskaber også kommer til at overtage og drive Maxwell Lord. Det er næsten den vildeste hybris-historie, man kan forestille sig: menneskene begynder at lade sig friste til at opføre sig som guder, og straffen for at give efter for denne overmodige fristelse er død og ødelæggelse, mestendels ønsket af menneskene selv via deres eksisterende splid og had.

Rent plotmæssigt er det en idé som er så gennemgribende at den radikalt (om end midlertidigt) forandrer den verden, historien foregår i, hvilket er noget der ufatteligt sjældent sker i denne slags film. En arabisk aristokrat i Ægypten ønsker f.eks. at alle de vantro smides ud af hans families gamle landområde, og så skaber Drømmestenen/Maxwell Lord en gigantisk mur af bibelske proportioner omkring hans land! Hvilket rapporteres i de verdensomspændende medier. Ideer i denne størrelsesorden er som sagt utroligt sjældne i film, og jeg er meget imponeret over denne films plot. Det er i sig selv tankevækkende og frygtindgydende nok til at filmen fortjener en høj karakter. Der er også mange andre gode ting ved filmen; skønne produktionsværdier (inkl. skønne Gal Gadot herself), en fantastisk åbningssekvens fra Dianas barndom, en god skuespillerpræstation fra Kristen Wiig som Barbara Minerva, og en interessant og meget '80er-inspireret struktur og fortællestil, komplet med technobabble der fungerer i en snæver vending. Der er endda et usynligt fly, lige som i de gamle tegneserier! Jeg synes klart det er en god film.

Ikke desto mindre har den alligevel en række problemer og plothuller. Den har desværre kun ganske få actionsekvenser, hvilket sikkert er en af hovedårsagerne til at mange 'fans' er sure på den (også i betragtning af at den er 2½ time lang). Det er en snakke-film, som mange nok synes går for langsomt og er for kedelig, men det mener jeg nu ikke selv. Imidlertid havde jeg dog alligevel gerne set lidt flere action-scener. Men dét er kun min fjerdestørste anke. Lad mig nævne de tre største.

Mit tredjestørste kritikpunkt er den eksakte udvikling af Barbara Minerva/Cheetah-figuren. Den er generelt god, men problemet er at hun først bliver Cheetah til sidst, så en figur der skulle være Wonder Womans hovedskurk blot bliver hægtet på som en slags eftertanke sent i filmen – og i øvrigt både skabes og ødelægges af Drømmestenen, så hun næppe kan komme tilbage igen senere. Processen der-til er udmærket i sig selv, men klimakset er så sent og kort at det i stedet bliver lidt af et anti-klimaks.

Det næststørste kritikpunkt handler om Maxwell Lord. Han har en søn som bliver hans redning til sidst; hans kærlighed til sønnen får ham til at opgive sin association med Drømmestenen. Som plotelement er det logisk og vigtigt og ikke dårligt, men måden det er skildret på, fungerer bare ikke rigtig – måske fordi sønnen, som børn ofte er, er en dårlig skuespiller, som stort set ikke laver andet end at være der og se nedtrykt ud. Det hele virker for iscenesat;

for gennemsigtigt og *ad hoc*-agtigt. Men det er kun halvdelen af det. Der er også et decideret plothul i og med at man aldrig får at vide hvad Maxwell Lord egentlig ville med Drømmestenen. Efter han har ønsket at få alle stenens evner, er han kun motiveret af stenens drift mod kaos, ikke længere af sine egne ambitioner. Måske er det implicit at det eneste, han oprindeligt ville, bare var at blive en succesrig forretningsmand, men i betragtning af hvor passioneret han var omkring at anskaffe sig Drømmestenen og udtænke det ultimative ønske, føler jeg at han må have haft en speciel motivation eller intention som filmen bare aldrig afslører. Hm.

Endelig kommer vi til mit største kritikpunkt ved denne film. Det minder, blot i endnu stærkere grad, om et af mine hovedkritikpunkter ved den seneste Star Trek-film, *Star Trek Beyond* fra 2016 (se [min anmeldelse](#) i *Himmelskibet* nr. 49). Kaptajn Kirk i dén film – morsomt nok spillet af Chris Pine, som er Steve Trevor i herværende film – var melankolsk og nedtrykt og lidt ligeglad med det hele, hvil-

ket er stik imod den korrekte skildring af Kirk; han er netop i sit es når han er stjerneskibskaptajn, fordi han synes det er kedeligt at leve i Føderationens utopiske dagligdagssamfund. Han skal ud og opleve noget og sætte tænderne i nogle moralske dilemmaer. Kirk er helt basalt en passioneret og drevet figur, altid klar på eventyr, lidt lige som Doctor Who! En korrekt skildret Wonder Woman bør være omtrent på samme måde. Hun er symbol på sandhed og retfærdighed og livsglæde; *det sidste*, hun kunne finde på, er, som hun gør i denne film, at gå rundt og surmule i årtier og være deprimeret over at hun mistede sit livs kærlighed for over TRES ÅR SIDEN!! Det er helt hen i vejret. Hun ville være kommet videre for længst. Hun ville aldrig, aldrig have så ondt af sig selv som hun har i denne film. Det underminerer hendes figur fuldstændig at hun er så forhippet på, og sårbar overfor, gammeldags romantik. Og det er kun inkluderet i historien som en forbindelse til hvad der skete i forrige film. Det er et eksempel på et af de

fejlgreb, Hollywood ofte begår i efterfølgere; at fortsætte samme tema eller storyline selv om film nr. to måske foregår så længe efter den originale film at det simpelthen ikke længere giver mening. Wonder Woman burde være ufortøvet heroisk, livlig og munter (hvilket også ville være en langt bedre brug af Gal Gadots evner og store potentiale), i stedet for at sidde fast i ulykkelig kærlighed. Så selvcentreret er en ægte superhelt bare ikke, og Wonder Woman i tegneserierne har aldrig ladet sit privatliv tage prioritet over sit heroiske virke, bl.a. fordi hendes absolutte hovedidentitet er og bør være den heroiske og mytiske Wonder Woman – krigeren fra amazonekulturen – og ikke et almindeligt menneske der plages af almindelige privatlivsproblemer. Wonder Woman er en inspiration først og fremmest; et ikon af store, håbefulde, handlekraftige og selvopofrende idealer – og derfor både anti-tesen og anti-stoffet til depression og sorg. Som en sej superhelt rettelig skal være.

Selv dette markante kritikpunkt ødelægger imidlertid ikke filmen for mig. Det er stadig en kulørt, flot, solbeskinnet og engagerende film, som jeg godt kan tage den på dens egne præmisser og nyde som den er. Den har mange ideer og detaljer som begejstrer mig og gør den til storslået underholdning, og derfor får den stadig en høj karakter, selv om den ikke er lige så god som den første film.

Karakter: 8 stjerner ud af 10

Tue Sørensen

Zack Snyder's Justice League

Film, Warner/DC 2017 / 2021,
242 minutter.

Instruktion: Zack Snyder

Med: Ben Affleck, Henry Cavill,
Gal Gadot, Jason Momoa, Ray
Fisher, Ezra Miller, Ciaran
Hinds m.fl.

Set på HBO Nordic.

Efter Christopher Nolan havde haft succes med sin Batman-triologi, blev det Zack Snyder som skulle forsøge at gøre noget tilsvarende med Superman. Det blev til filmen [*Man of Steel*](#) som mange (undertegnede inklusiv) synes var en original og vellykket tolkning af den populære helt. Men mange superhelte-fans mente at filmen var for mørk og dyster, med for eksempel dens delvise ødelæggelse af en tæt befolket storby. Ikke desto mindre fik Snyder lov til at fortsætte, denne gang med filmen [*Batman V Superman*](#). Da der var en del rod med plottet i *BvS* (måske forårsaget af at de skiftede manuskriptforfatter David Goyer ud med Chris Terrio på et ret sent synspunkt) og fordi den var endnu mere mørk i tonen end *Man of Steel*, fik filmen både dårlige anmeldelser og skældud fra fans. Så selv om et mindretal af anmeldere og fans faktisk kunne lide filmen, endte den med at blive så udskældt, at Warner valgte at fyre Snyder. Dog kunne det ikke så godt ske før

han havde færdiggjort fortsættelsen *Justice League*, hvis produktion allerede var ret fremskreden.

Der kom så en officiel meddelelse om at Zack Snyder trak sig som instruktør af *Justice League* på grund af hans datter Autumns tragiske død. Filmen var da optaget næsten færdig, og Joss Whedon var blevet hyret som ny instruktør til at gøre de sidste småting færdige. Jeg må indrømme at jeg var en af dem som købte den historie. Filmen kom i biografen, og var ikke noget mesterværk, men dog udmærket superhelte-underholdning. Jeg var også en af dem der tænkte, at der nok var gået endnu mere kludder i manuskriptet efter pres fra Warner, som var meget utilfreds med at deres film klarede sig meget dårligere end konkurrenten Disney/Marvels film gjorde. Så jeg regnede med at Whedon faktisk havde prøvet både at redde en halvdårlig Snyder-film og samtidig gøre den mere spiselig for fans. Og hold da op hvor jeg tog fejl!

The Snyder Cut er naturligvis ikke en film som Snyder allerede havde lavet da Whedon overtog. Men i modsætning til for eksempel *The Donner Cut* af *Superman 2* fra 1980, var alle scenerne faktisk optaget. Der manglede derimod al post production, hvilket er ret omfattende for en moderne superheltefilm. Men Snyder har tilsyneladende siddet derhjemme og lavet en del af det arbejde sammen med sin kone Deborah, der også er film-professionel. Da hans fans havde presset på længe nok, pungede Warner så penge ud til at lave filmen færdig, så den kunne få premiere på deres streaming-tjeneste HBO.

Det første man opdager med *The Snyder Cut* er, at den vises i et meget smallere format end hvad der er normalt for moderne film og tv. Det skyldes at Snyder valgte at optage filmen i et format, der vil være optimalt at se i en IMAX-biograf. Efter at have gænsket Whedons og Snyders udgaver af *Justice League* lige efter hinanden, er det ret tydeligt at filmen er lavet til at blive set i det format. Så må man finde sig i nogle sorte striber i hver side af skærmen, hvis man ser den på sit tv. Hvor en bredformat-film ofte udnytter at den er bred, og bruger hele bredden af lærredet, har Snyder i ret mange scener gjort noget tilsvarende med højden. Da Whedon fik filmen klippet om til bredformat, er der formentlig nogle af scenerne som måtte vælges fra eller optages om, udelukkende fordi de ville se meget underlige ud med top og bund klippet væk. Andre scener som han brugte af Snyders, virker bare som om man har flyttet kameraet alt for tæt på. Men i hvert fald, når man

sammenligner filmene, er Whedons version en grov skamklipping af det Snyder ville vise os.

Meget tyder på at Whedon havde fået en bunden opgave af Warner: Få filmen skåret ned til to timer, fjern det som fans ikke vil kunne lide, og tilsæt noget humor. Det gjorde han så. Problemet med nedklippingen (i længden) forværres af at der også blev gjort plads til de ting Whedon tilsatte, som ikke har noget med filmens historie at gøre. Det er for eksempel scener med en familie der er naboer til superskurken og har deres hyr med det. Tydeligvis tilsat humor. Det der blev fjernet ret meget af, var scener der gav baggrund til superskurken og til filmens plot, scener

der introducerede de nye superhelte (især scenerne med Flash og Cyborg gik det hårdt ud over), og en del scener med Batman som åbenbart blev dømt for voldelige, så Batman i Whedons version ikke rigtig fik lov at lave noget nyttigt i slutningen af filmen. I det hele taget led plottet gevaldigt – superskurken Steppenwolf fremstod for eksempel bare som et stort dumt monster, hvis motiver og handlinger man ikke rigtig forstod. Darkseid (Jack Kirbys klassiske overskurk fra *New Gods* – Steppenwolfs var hans onkel) er nævnt, men man får ikke noget at vide om ham – virker nærmest som om at han skulle fjernes fra filmen, men man glemte det i en enkelt scene.

Historien i den restaurerede film (som *Snyder Cut* reelt er) følger umiddelbart i forlængelse af historien i *Batman V Superman*, men plottet er solidt nok til at man sagtens kan følge historien selv om man ikke har set den film. Tre mystiske bokse, der har været vogtet i årtusinder, kommer pludseligt til live. De tilkalder et meget gammelt og ondt væsen (Steppenwolf) og hans bevingede uhyrer (parademons). Vi følger Batman opsøge andre superhelte, og sammen med dem prøve at finde ud af hvad der foregår, og til sidst finde frem til Steppenwolfs hovedkvarter. Samtidig er Steppenwolf i gang med at samle de tre bokse, som han skal bruge til sin store plan. Historien glider stille og roligt fremad, med introduktion af helte og skurke og fremskridt og tilbageskridt i deres planer, indtil det hele afsluttes i kamp hvor alle heltene omsider forenes i kamp mod Steppenwolf. Vi får også en kort scene med Steppenwolfs chef Darkseid, der skulle have været hovedskurk i en efterføl-

ger. Efter den store kamp er overstået, kommer der en række epilog-scener, hvoraf flere nemt vil kunne undværes, men det er alligevel sjovt at se de oplæg til senere film der aldrig kom, som ligger i denne del af filmen. Den naturlige humor der især kommer fra superhelten Flashs personlighed, virker i øvrigt langt bedre end Whedons påkli-strede humor.

En sidste ting jeg vil nævne er musikken. Whedon havde valgt helt at udskifte lydsporet, og selv om han fik Danny Elfman til at lave et nyt, var det ikke noget man lod specielt mærke til. Nu er Junkie XL's oprindelige lydspor tilbage (i en udvidet udgave). Stort set alle personerne i *Justice League* har oplevet død og tragedier i deres liv, og nu får de en chance for endelig udrette noget rigtig godt med deres liv, selv om de risikerer at det bliver det sidste de gør. Det giver en speciel stemning, der underbygges af både billeder og lydspor. Jeg kan varmt anbefale Snyders version af *Justice League* til fans af både superhelte og film. Måske virker fire timers film lovlige lang, men den er opdelt i seks kapitler og en epilog, som kan bruges til at holde pauser undervejs. Filmen fortæller en fin superhelte-historie med utroligt flotte billeder og er filmhistorisk også et meget interessant værk. Man kan håbe at Warner og Joss Whedon skammer sig over deres opførsel overfor Zack Snyder. Jeg gør det i hvert fald, over ikke rigtig at have troet på at *The Snyder Cut* skulle vise sig at være en så meget bedre *Justice League* end den film vi fik serveret i biografen.

Flemming Rasch

Space Sweepers

Film, Sydkorea/Netflix, 2021

Originaltitel: *Seungriho*

Instruktion/manus: Sung-hee Jo

Med: Song Joong-Ki, Kim Tae-ri,
Richard Armitrage m.fl.

136 min.

[IMDb](#)

[Rotten Tomatoes](#)

Sydkorea har i de senere år gjort sig bemærket på det internationale filmmarked, bl.a. med den sorte komedie *Parasite*. Nu er så kommet rumfilmen *Space Sweepers*, som er produceret af Netflix og derfor kan ses på streamingtjenesten.

Vi befinder os i år 2092, hvor Jorden er stærkt belastet af forurening, klimaforandringer og overbefolkning, med den konsekvens at de mest velhavende er flyttet ud i rummet i habitater i kredsløb om Jorden. Rumskrot er blevet et stort problem, og derfor benytter man sig af 'space sweepers', selvstændige aktører som indsamler rumskrot og afleverer det mod betaling – og det er en gruppe sådanne, som er filmens hovedpersoner. Disse rumskraldemænd er, i lighed med alle de andre arbejdere som får habitaterne til at fungere, ikke borgere og har ikke samme rettigheder som velhaverne, og de må også leve i slidte, beskidte og tætbefolkede rumstationer, som modsætning til

velhavernes grønne og luftige habitater. Polariseringen er altså mindst lige så stor i 2092 som i 2021: De, som har penge, behøver ikke arbejde og har alle goderne, mens de, der faktisk gør arbejdet, der får det hele til at fungere, må kæmpe for at få hverdagen til at hænge sammen. Hvem siger at science fiction ikke er realistisk?

Den rigeste mand i verden (eller rettere, *over* verden), hedder James Sullivan og er samtidig verdens ældste mand med over 150 år på bagen, holdt i live og kunstigt ung med al mulig eksperimentel teknologi. Han har en drøm: Mars skal terraformes og koloniseres med udvalgte mennesker med de rette egenskaber, så man kan skabe et paradys uden voldelige og kriminelle typer. Tilfældigvis er det ifølge Sullivan generelt de rige, der besidder disse egenskaber...

Vores helte er en kulørt samling tabere, der har svært ved at få deres forretning som rumskraldemænd til at hænge sammen. Deres lykke ser ud til at ændre sig, da de redder en lille, velklædt pige fra et ødelagt rumskib: forældrene må da være villige til at belønne dem for at redde hende. Den tanke får en brat ende, da nyhedskanalerne i kredsløb melder om en farlig, eksperimentel androide, som har en brintbombe i maven – og ser et billede af pigen, de reddede...

Tingene er naturligvis ikke som de ser ud til, og vores (anti-)helte har snart Sullivans håndlangere i hælene. Det viser sig at omkring halvdelen af vores besætning rent tilfældigt har en fortid med Sullivan, og den anden halvdel har også markante fortider som narkogangster, kasseret kamprobot og så videre. Det virker lidt som om at filmskaberne har været klar over at filmens grundplot var ret tyndt og lignede noget, man har set hundrede gange før, og så har kompenseret ved at forsøge at gøre hovedpersonerne interessante. Det lykkes ikke rigtig, for man kommer ikke rigtig under huden på nogen af dem, undtagen Tae-Ho

(Song Joong-Ki), som nogle år forinden mistede sin lille adoptivdatter, da der gik hul på en rumstation, og nu søger at skaffe penge for at betale for at finde hendes lig, der svæver omkring et sted i verdensrummet. Han er villig til at gøre alt for dette, selv at forråde sine venner; noget der virker en smule svært at tro på. I det hele taget er hovedpersonernes motiver generelt ikke specielt troværdige; det virker som om de mest har til formål at drive plottet videre.

Space Sweepers er en flot film med overvejende realistisk rumteknologi, og den er stedvist ganske underholdende, men den fejler alligevel ved dels at være utrolig klichfyldt og dels ved at man ikke rigtig føler noget for hovedpersonerne. Trods realismen må man undre sig over at når man nu kan lave en bevidst robot med alt muligt sejt udstyr, skal man alligevel have en menneskelig besætning på skrot-rumskibet. Måske er de billigere i drift? Et problem er også at Sullivans plot er tilføjet en dimension af ultimativ ondskab, som ikke virker specielt nødvendigt for hans plan og mest er til for at vores hovedpersoner skal have en grund til at stoppe ham og for at skabe et tidspres, der skal give spænding. Det hjælper heller ikke at filmen får en urealistisk lykkelig slutning, som virker en smule påklistret. Godt forsøgt, men ikke helt vellykket, må blive den endelige dom. Filmen er god til et par timers let underholdning hvis man ikke kan finde andet at se, men så heller ikke mere.

Klaus Æ. Mogensen

Stargirl, sæson 1

Tv-serie, USA, 2020

CW/DC Comics

Skabt af Geoff Johns og Greg Berlanti

Skrevet af Taylor Streit

Med: Brec Bassinger, Luke Wilson m.fl.

Kan ses på HBO

[IMDb](#)

Stargirl er en superhelte-tv-serie baseret på en mindre kendt figur fra DC-universet, Courtney Whitmore, som har haft to superhelte-identiteter, Star-Spangled Kid og Stargirl. Figuren blev skabt af den kendte tegneserieforfatter Geoff Johns i den kortlivede serie *Stars and S.T.R.I.P.E.*, hvor Courtney får fat på det bælte, der årtier før gav Star-Spangled Boy fra Justice Society of America sine evner. Senere blev hun givet Starmans stav og blev til Stargirl. Tv-serien følger ret tæt plottet fra *Stars and S.T.R.I.P.E.*, blot er det her Starmans stav, som Courtney finder. Til gengæld er tv-seriens Starman på alle områder, bortset fra staven, ellers identisk med tegneseriens Star-Spangled Boy.

Tv-serien starter med at Courtney sammen med sin lillebror, sin mor og sin stedfar flytter til en mindre by. Blandt de flyttekasser som stedfaderen Pat Dugan (Luke Wilson) har med, finder hun en magisk-teknologisk stav, som binder sig til hende og giver hende superevner. Snart

finder hun ud af at Pat har en fortid som sidekick (uden super-evner) for Starman og reddede dennes stav da Starman blev dræbt, men har ikke selv været i stand til at bruge den. Til gengæld har han nu bygget en mecha-agtig robot kaldet Stripe, som han bruger til modvilligt at hjælpe Courtney, der nu tager identiteten Stargirl. Hun er overbevist om at Starman i virkeligheden er hendes egen forsvundne far og at det er derfor hun kan benytte staven (eller omvendt, for staven har bestemt sin egen vilje).

Det viser sig hurtigt byen er hjemsted for Injustice Society of America, den gruppe superskurke der slog Starman ihjel og nu i det skjulte er i gang med et ambitiøst plot om at få magt over, om ikke hele USA, så i hvert fald en stor del af det. Man kommer til at tænke på Doofenschmirtz fra *Phineas & Ferb*, der prøver at få magt over Trekantsområdet, men skurkene er her betydeligt mere kompetente og viger ikke tilbage for noget for at nå deres mål – slet ikke

at myrde en næsvis, blod teenagepige, der blander sig i deres planer. Tingene bliver ikke nemmere ved at nogle af Courtneys kammerater på hendes nye high school er børn af skurkene, nogle uden at vide det. Heldigvis finder hun også nogle kammerater, der kan hjælpe hende.

Stargirl er en letbenet, men underholdende superhelteserie, der ligger langt fra dystre serier såsom *The Boys* og *Punisher*. I lighed med serien *Supergirl* (også fra CW) lever den i høj grad på charme og en sympatisk, ung heltinde, som her er ude på dybere vand end hun kan håndtere alene. Plottet har man set varianter af mange gange i tegneserier (og i *Phineas & Ferb*), så det er det, der skal være grunden til at se *Stargirl*.

Den unge skuespillerinde Brec Bassinger er sød og køn og god i hovedrollen. Måske er hun (der er tidligere barne-model) lidt *for* køn; det virker ikke troværdigt at hun bliver mobbet i skolen og har svært ved at finde en kæreste. Luke Wilson leverer en troværdig præstation som en stedfar med en trodsig steddatter og nogle hemmeligheder som han helst ikke vil have at hans nye kone opdager. De øvrige skuespillere, unge som ældre, gør det også godt i serien, hvis produktionsværdier ikke fejler noget. Jeg vil anbefale serien som hyggelig underholdning med humor, drama og en vis portion uhygge.

Klaus Æ. Mogensen

Draugen

Computerspil

Red Thread Games, 2019

På Steam(PC), Xbox One

og PlayStation 4

Draugen er et mysteriespil med overnaturlige elementer. Det er et førstepersons-spil fra den legendariske spiludvikler Ragnar Tørnquist, som har en fortid som

udvikler i norske Funcom, hvor han udviklede MMO'er og spil. Senere er han startet for sig selv.

Ragnar har stået bag en science fiction-MMO, der hedder *Anarchy Online*. Både Bjarne Sinkjær og jeg har spillet det. Det er et dødsygt spil. Basalt set er det at rende rundt i en dungeon. Man går ind i et rum. Her er der en mand. Jeg trækker min pistol og skyder. Han skyder. Jeg skyder. Manden er død. Ind i de næste par rum, hvori der også er en mand man skal skyde med. Der er 200 levels ens karakter kan stige! Jeg kunne se at der er seks missioner i hele spillet. De ændrer sig lidt, men grundlæggende er de det samme gennem hele spillet. Man er nede på en planet, hvor kolonister kæmper mod oprørere. Det gør de i al evighed. Der er aldrig en side der vinder. Der er også en nyere MMO fra Ragnar, som hedder *The Secret World*. Den har jeg ikke fået spillet. Den ser meget bedre og mere varieret ud end *Anarchy Online*. Den er inspireret af *Dreamfall*. Han

har også lavet *The Longest Journey*, som er fortsat i *Dreamfall* og *Dreamfall Chapters*. De er pege- og klikke-eventyr. Jeg var ret imponeret over *Dreamfall* i nullerne. Jeg spillede det på den oprindelige Xbox. Det er ligesom en hel virtuel verden inden i den sorte kasse. For nyligt har jeg spillet alle tre igennem og er ikke så imponeret længere. Nu er jeg blevet vant til store, virtuelle 3D-verdener. Historien handler om Stark, som er vores verden i fremtiden, og Arcadia, som er en fantasy-middelalderverden der er splittet fra vores verden. Der er både science fiction og fantasy. Nogle kan rejse mellem de to verdener. Det er nogle lange historier, Ragnar gerne vil fortælle her. Det er en rigtig fed historie som fortælles gennem de tre spil.

Draugen skuffede mig. Tidligere har Ragnar lavet lange fortællinger. *Draugen* tog mig kun tre timer at gennemføre. Jeg synes dog at spillets verden var meget flot præsenteret. Man spiller Edward Harden, som er ude for at lede efter sin forsvundne søster. Man er kommet til en norsk landsby i 1920. Den er helt tom af en eller anden grund. Det ligner rigtigt Norge. Norge er kulturelt næsten ligesom Danmark. Man skal til Finland og Finmarken for at se noget anderledes kultur.

I spillet kan man gå hvorhen man vil, men handlingen er stadig meget lineær. Man kan få en ung kvinde, Alice, til at hjælpe sig med at opklare mysteriet. Man indlogerer sig i et hus i landsbyen. Der er seks kapitler i spillet. Hvert kapitel er en dag. Vejret og stemningen ændrer efter Edwards sindstilstand. Der kunne godt have været gys i spillet, men det har udvikleren ikke fået realiseret. Titlens *Draugen* er

et uhyggeligt væsen der lever i vand. Flemming Rasch har fortalt at han havde brugt det i hans rollespil. Jeg havde forventet mig mere.

Grafikken er rigtig flot, lavet med Unreal Engine 4. Musikken og lydene er fine. Man kan høre musikken på YouTube. Spillet kan godt spilles af børn. Jeg spillede det med en Xbox-controller. Det er meget typisk at spil, som også er til konsol, understøtter controller. Jeg har ikke fået alle achievements. Der er nogle enkelte ting jeg mangler at se. Til sidst står der, når man har gennemført spillet, at der kommer mere fra de to hovedpersoner. Jeg gad godt have Ragnar med til Fantasticon som æresgæst en dag. Jeg ved ikke om con-deltagerne kender ham, men dette kunne de komme til.

7 stjerner ud af 10.

Andreas J. Søe

A Winter's Daydream

Visuel novelle

ebi-hime, 2019

Xbox One, PS4, Nintendo

Switch, PS Vita og PC (Steam)

Jeg har spillet *A Winter's Daydream* på min PlayStation Vita.

Det er et lille bærbart system. Systemets ydelse ligger et sted mellem en PS2 og en PS3. Det er sat op til ikke at køre så hurtigt som en PS3, da det ville blive meget

varmt og ikke have meget batteritid. Der er et rygte som kører lige nu om at Sony vil lukke online butikken på PS3, PSP og PS Vita. Så kan vi kun bruge fysiske medier på de systemer. Jeg har PSP og PS Vita., så jeg ville være meget ked af hvis det skete. Måske er det en tidlig aprilsnar.

Spillet er en visuel novelle. Man læser tekst, og nogle gange bliver teksten læst op. Der er musik og billeder til. De er typisk ret lækre. Det er en anden og mere moderne måde at læse en bog. Der er nogle gange, hvor man kan vælge at gøre én ud af flere muligheder. Så forgrener historien sig. Man er nødt til at spille flere gange for at se det hele. I denne visuelle novelle er der dog kun en vej gennem hele historien.

A Winter's Daydream handler om en japansk dreng der kommer hjem fra skole for at besøge sin bedstemor på lan-

det. Han tager toget gennem det japanske landskab. Han ankommer hos sin bedstemor. Om morgen opdager han at hans bedstemor er blevet forvandlet til en ung pige. Hans søster ankommer senere. Hende har han et svært forhold til. Det handler så meget om hans bedstemors utrolige forvandling. Hun har lyst til en masse ungpigeting igen.

Spillet er godt at spille op mod jul. Det gjorde jeg også. Jeg frygtede lidt at hovedpersonen ville få et frækt forhold til hans bedstemor, når hun nu var blevet til en ung pige. Det skete heldigvis ikke. Det er jo en PlayStation. Det skal være for børn.

Man bliver lidt træt af at læse de lange tekster i spillet. De fortsætter derudaf i hvad der føles en uendelighed. Det er måske meget typisk af bøger at der er skrevet en del. Forfattere burde fatte sig mere i korthed, synes jeg. Spillet kan gemmes når som helst, men det virker i grunden ikke. Man kan gemme spillet, og når man starter det igen, kan man risikere at skulle igennem en halv times tekster, før man er hvor man slap. Det er ikke så ideelt til toget, hvor det ikke altid er ideelt at gemme spillet.

Spillet kan spilles af børn. Jeg tror bare ikke de gider læse en masse tekst. Børn vil have hurtig action her og nu. Jeg kan forestille mig at man spiller det ved at trykke på musen på Steam. Spillet kan køres på en gammel Windows XP computer. Det kræver ikke det store. Det er en god, men lidt langtrukken historie. Hvis man har en PlayStation, har man adgang til en god omgang japansk kultur. Mange er ret vilde med det. 7 ud af 10 stjerner.

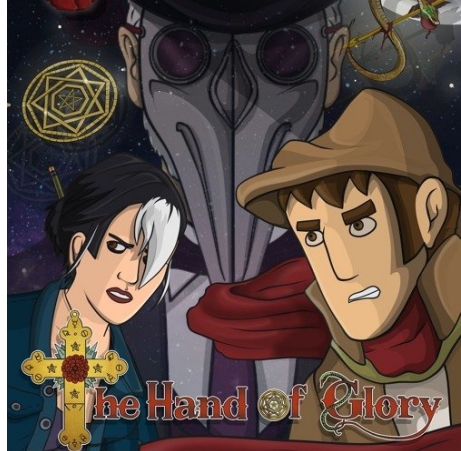
Andreas J. Søe

The Hand of Glory

Detektivspil med fantasy-
elementer

Madit Entertainment, 2020

Steam (PC)

The Hand of Glory er et pege- og klikke-eventyr fra den italienske udvikler Daring Touch. Det er en enmands-udvikler som laver spillene i sin fritid, men det var gået lidt i stå for ham. Udvikleren har også en spilserie på to spil som *Shadows on the Vatican*, hvor syv er planlagt. Det går meget langsomt, men han har svaret at han har begrænset tid og ressourcer, da han også skal passe et fuldtidsarbejde, men han havde tænkt sig at fortsætte. Det sker nu med et nyt spil, *The Hand of Glory*, men det blev ikke lige i samme stil som før. *The Hand of Glory* er første del af en spilserie. Jeg snakkede i øvrigt med Bjarne Sinkjær, som er katolik, om *Shadows on the Vatican*. Hans kommentar: “En god præst er aldrig sjov at høre om. Det skal være en ond præst.”

I *The Hand of Glory* spiller man Lazarus Bundy, der ligesom Gabriel Knight lige pludseligt kaster sig ud i detektivarbejde. Han har også tid til det. Han er blevet suspenderet som politimand. Han får stadig hjælp af en politidame. Det er lidt ligesom i *Shadows on the Vatican*. Han skal opklare kidnapningen af en rigmandsdatter. Der er en hel del mere til den historie.

Gåderne i spillet kan godt være svære. Det er dog også til at regne ud. Lazarus skal nogle gange gøre farlige ting. Man kan dø af det, men så kan man prøve igen. Forbryderne er hårdkogte kriminelle. Spillet er ikke for børn. Der er noget overnaturligt ved skurken. Det er flot håndtegnet grafik. En 'hand of glory', kan jeg læse, er den venstre hånd af en mand som er blevet hængt. Det kan også være hånden som er udført gerningen. Det kommer til udtryk senere i historien.

Der er også en mekanisme i spillet, hvor man skal gætte sig frem til noget om personen. Går damen med blå sko, fordi hun har en voldelig ægtemand? Dette fungerede rigtigt godt. Det var ren Sherlock Holmes. Jeg var dog ikke imponeret over politidirektørens kontor. Dette kontor så noget urealistisk ud. Der er dog en hel del personligheder i spillet. Det er nogle jeg vil huske i et stykke tid.

Jeg synes at spillet godt kunne have været en anelse længere. Jeg brugte ikke nogen løsningshjælp på nettet. Spillet har en medium sværhedsgrad. Løsningerne er tit logiske. Jeg så ikke alt hvad spillet har at tilbyde. Jeg opnåede en tredjedel af dets achievements. Spillet er som sagt ikke for børn. Det spilles med mus. Der er animerede scener. For det meste kan man gemme spillet når som helst. Jeg gennemførte spillet på 8 timer. Det er måske en fornuftig længde.

8 ud af 10 stjerner.

Andreas J. Søe

ÅRETS DANSKE HORRORUDGIVELSE

Dansk Horror Selskab

For 10. gang er Dansk Horror Selskabs pris for Årets Danske Horrorudgivelse blevet uddelt, og i år går den for anden gang til esbjergensiske Teddy Vork, denne gang for romanen *Mulm*. Prisen bliver overrakt til Teddy Vork til Krimimessen i Horsens lørdag d. 10. oktober.

Siden 2012 er prisen for Årets Danske Horrorudgivelse blevet uddelt af en uafhængig jury. I år bestod juryen af professor på Institut for Kulturvidenskaber ved Syddansk Universitet Anne-Marie Mai, boghandler Jette Sønderbek, bibliotekar Pia Bechmann, boghandler Søren Vangsgaard og ansvarshavende redaktør for Kulturkapellet Torben Rølmer Bille.

Juryens motivation for prisen lyder:

“Gennemgående i juryens beskrivelse af årets vindende udgivelse er ordene snigende og urovækkende, og det kendetegner romanen meget godt. Vi møder en familie på tre, hvor uhyggen kryber ind i sprækkerne mellem fornuft og følelse. Moderen, Maja, er indlagt på psykiatrisk skadestue, og faderen, Jacob, er derfor ladt alene med deres femårige søn, Johannes, der påvirket af situationen

har fået en usynlig ven. En usynlig ven, som Jacob får sværere og sværere ved at ignorere.

Hverdagen og det almindelige liv skildres eminent, og vi oplever med stigende ubehag, hvordan den kendte verden krakelerer og det ukendte siver ind i historien som en underliggende summen af rædsel. Fortællingen balancerer på en skarp knivsæg af banal hverdagstrivialitet og en mørk, dæmonisk domestic noir, hvor kræfter udefra vender dagligdagen på hovedet. Sigmund Freud bruger begrebet *Das Unheimliche*, der sidestiller uhygge med uhjemligt og utrygt. Uhyggen opstår i mødet med noget overnaturligt eller uforklarligt.

Teddy Vork tager fat i alle forældres værste mareridt – “Hvad, hvis mit barn rammes af noget, som jeg intet kan gøre imod, og måske ikke forstår?” og skriver sig ind i en tydelig identifikation hos de voksne læsere – “Ægtefællen, der rammes af sygdom, og efterlader sin partner i sorg, frygt og afmagt med en hverdag, der skal fungere og køre videre”. Det psykologiske tvist i historien danner perfekt grobund for den spirende ondskab. Er det Jacobs psyke, der skaber det parallelle univers; er det Majas oplevelser i huset inden indlæggelsen, som Jacob finder beskrevet i dagbøger; er det Johannes’ forsvarsmekanisme mod moderens

fravær, der åbner hans sind for sagninspirerede hallucinationer?

Læseren gribes af de effektive virkemidler og karakterernes troværdighed. Man føler empati og rystes i grundvolden af det mareridt Jacob trækkes længere og længere ind i. Det onde i denne fortælling er en urgammel kraft bundet til stedet. Romanens uhygge er både sanselig og overrumplende.

Bogen er velskrevet og velkomponeret og den har mulighed for at nå ud til et bredt publikum, der ikke nødvendigvis kender horrorgenren på forhånd. Det er en horrorfortælling, som man gerne vil anbefale til alle. Bogen udmærker sig rent udgivelsesmæssigt ved at være godt håndværk - både typografisk, korrekturmæssigt og indbindings-teknisk. Der er tale om bundsolidt redaktionsarbejde, som Forlaget Kandor kan være stolt af.

Det gode gys er som oftest det, der bliver siddende i knoglerne længe efter lyset igen er tændt, og sådan et gys er *Mulm*. Derfor er vi i juryen enige om, at Teddy Vork skal vinde prisen for årets danske horrorudgivelse i 2020.”

Vork debuterede som forfatter i 2008 med novellesamlingen *Hvor skyggen falder*. Samlingen består af seks noveller, som hver især beskæftiger sig med skygger enten i bogstavelig eller overført betydning. Debuten blev rost af Michael Mogensen i *Jydske Vestkysten* for de nærmest filmiske beskrivelser som får læseren til at befinde sig på stedet sammen med fortællingens personer.

Et par år senere i 2010 udgav han romanen *Diget*, som blandede horror med det middelalderlige Danmarks sagn og myter. Siden er det blandt andet blevet til romanen *Ex* samt novellesamlingen *Sprækker*, der vandt Årets Danske Horrorudgivelse 2014, og senest romanen *Mulm* som nu indbringer ham Dansk Horror Selskabs pris for anden gang.

Interview med Teddy Vork

Allerførst tillykke med at du nu for anden gang har vundet prisen for Årets Danske Horrorudgivelse. Hvad betyder sådan en pris?

Mange tak. Det betyder utrolig meget at vinde og få den form for anerkendelse. Det betyder at alt den tid og energi, man har viet til at blive god til sin kunstform, har haft en effekt. Det giver en form for vederkvægende ro koblet med endnu mere skaberlyst.

*Dansk Horror Selskab blev oprettet for at fremme udbredelsen af dansk horror for voksne. Herhjemme bliver horror jo ofte anset som en genre for børn, så hvad betyder det, når juryen kalder *Mulm* for "velskrevet og velkomponeret" og mener, at den har mulighed for*

at nå ud til et bredt publikum, der ikke nødvendigvis kender horrorgenren på forhånd?

Det betyder forhåbentligt, at det helt basalt er en rigtig god bog. Det er jeg selvfølgelig glad for. Form er meget vigtig for mig som forfatter, og jeg forsøger at være meget formbevidst. Sproget er jo både mit værktøj og selve det, jeg frembringer. Værktøjet, men også materialet. Måske er det koblingen mellem fokuset på sprog og så det mere uhyggelige indhold, der har gjort juryen glade for Mulm? Jeg har også forsøgt at kombinere en mere angloamerikansk måde at skrive på, hvor der kan være mere plads til fantastiske elementer med en mere nordisk stil med fokus på hverdagen, det realistiske og afdæmpede.

Hvorfor tror du, at horrorgenren er så underkendt her i Danmark?

Det er et ret kompliceret spørgsmål, som er svært at svare bare nogenlunde kort på. Men jeg synes, de to litterære kredsløb, jeg tror findes i alle landes litteratur: populær/genrelitteratur og den mere formbevidste litteratur, er meget skarpt optegnet i DK. Måske fordi det er et lille sprogområde. Litteratur med klare genretræk, som fx horror, anses som dårligere litteratur end den mere formbevidste eller realistiske litteratur. Sådan har det vel været i århundrede og i de fleste lande. Som med de fleste ting definerer man bl.a sig selv ud fra de grupper, man ikke tilhører, og der er selvfølgelig et hierarki mellem grupperne. Sådan vil det altid være, tror jeg. Realisme har fx højere kunstnerisk status i litteratur i Danmark. Sådan er det bare. Det er ikke noget, jeg ser ændre sig i fremtiden. Men

det sjove sker jo, når der går hul på grupperne, og de bløder over i hinanden og inspirerer hinanden, så der skabes noget nyt.

Fortæl lidt om hvad Mulm handler om, og hvordan idéen opstod

Mulm handler om en lille familie, som pludselig står i en krise, da moren, Maja, bliver indlagt på et psykiatrisk hospital. Jacob, faren, er alene med deres femårige søn, Johannes, i deres nyerhvervede hus. I løbet af forholdsvis kort tid, oplever Jacob, at noget i huset stemning har ændret sig, især når mørket falder på. Jacob føler sig overvåget af nogen eller noget med ond vilje, Johannes taler med en usynlig ven, og Jacob bliver i tvivl om, hvad det egentligt er der foregår. Har den mærkelige stemning i huset haft indflydelse på Majas indlæggelse? Da mystiske og uhyggelige hændelser eskaleres, forsøger Jacob at finde ud af, hvad der ligger til grund for det hele, da det er umuligt at handle, hvis man ikke ved, hvad man har med at gøre. Og Jacob må handle i tide, hvis han skal redde Johannes, Maja, og ikke mindst sig selv.

Ideen opstod, fordi jeg har oplevet at være alene med min lille søn i vores nykøbte hus, mens hans mor var indlagt i flere måneder. Jeg havde svært ved at falde i søvn. Lå i sengen og stirrede op i mørket, alt for bevidst om nattens lyde. Bange for fremtiden for os alle. På et eller andet tidspunkt brød en tanke ind: Hvad nu hvis ... hvis jeg ikke kunne passe ordentligt på min søn ... hvis jeg ikke kunne regne med mig selv i den her situation ... hvis der var noget her i mørket, som ville os ondt. Det var en tvedelt

tanke. Rationelt vidste jeg godt, det var noget vås, men hvad nu hvis ... Da min søns mor kom hjem igen, tænke jeg, at det jeg havde oplevet, måske kunne være udgangspunktet for en bog.

Vil du fortælle lidt om arbejdet med bogen?

Jeg satte nogle begrænsninger op for mig selv, inden jeg begyndte at skrive. Det hjælper ofte på min kreativitet at have nogle rammer, jeg skal forsøge at bevæge mig indenfor. Begrænsningerne i *Mulm* var ret simple, men de skulle hjælpe med at trække indholdet frem. Jeg ville have, det skulle være et kammerspil. Altså meget få medvirkende karakterer og få steder. Det blev til familiens tre medlemmer, og huset, hvor de bor (næsten en af de andre titler, der var i spil: *Huset, hvor vi bor*). Jeg håbede, denne begrænsning kunne hjælpe mig med at skabe den rette stemning af klaustrofobi og isolation ... at læseren som Jacob skulle opleve at være fanget ... af stedet og omstændighederne. Det syntes jeg, er lykkes godt, men det var også et af de elementer, som gjorde bogen svær at skrive og fik færdiggørelsen til at trække ud i omkring ti år.

Det tog selvfølgelig ikke ti år at skrive romanen fra ende til anden, men teksten var igennem mange udkast og har set meget anderledes ud, end den gør nu. Der var flere indflettede fortællinger, nærmest en novelle eller to vævet ind, og et par avisartikler. Men mine betalæsere syntes ikke, det fungerede. I øvrigt havde jeg fire af dem til at læse manus igennem, hvilket er flere, end jeg plejer, og ad flere omgange. Så jeg havde tilsyneladende længe en grundlæggende tvivl på, om teksten fungerede. Jeg kan se

nu, at det skyldtes tvivl på lige netop den præmis, jeg grundlagde for mig selv, nemlig at historien skulle være et kammerspil. Men jeg havde flettet for mange sidehistorier ind, fordi jeg ikke stolede på, at fortællingen kunne bære at være at være så bar og simpel, hvilket jo er dens styrke. Mine betalæsere og redaktør hjalp mig tilbage til det syn på teksten, og det skal de have stor tak for.

Mulm handler om en helt almindelig familie, og dit forfatterskab generelt tager oftest udgangspunkt i hverdagen. Hvor de fleste af os ser normalitet, ser du noget andet. Hvorfor/hvordan gør du det almindelige så skræmmende?

Edvard Munch, i øvrigt en af mine yndlingsmalere, sagde noget i retning af, at man ikke skulle male det, man ser, men det, man så. Det, man så, mens man var i en særlig følelses vold. Man kan måske på en anden måde sige, at man ser det gennem mørkt tonet glas eller i et troldspejl. Måske bare et glimt, og det kan man så lege med, udvide, når man skriver en historie. Det er vel det, jeg gør. Det er så det mørke og dystre, mit blik falder på. Grunden til at det er lige der, min opmærksomhed rettes, er nok et spørgsmål om personlighed og psykologi, hvad man er fascineret af, og hvad der slår en genklang an i ens sjæl.

På mit civile arbejde har jeg mange kollegaer med sundhedsfaglig baggrund. En af dem, en ret så indsigtfuld psykiatrisk sygeplejerske, havde læst nogle af mine bøger, og hun spurgte mig engang om det at skrive mine historier "gav mig mere kontrol over angsten, eller slap den fri, gjorde den værre?" Øh ... jeg vidste ikke, det handlede om angst. Og jeg har stadig ingen ide om, hvorvidt skrivning

inddæmmer eller slipper den fri. Men interessant betragtning fra hende.

Med hensyn til at hvordan man gør det almindelige skræmmende: Jeg synes, det er mere interessant, og lettere, at gøre det almindelige uhyggeligt end det usædvanlige. Det almindelige har større potentiale for gysset. Hvis man vil overbevise læseren om, at der findes en anden, usynlig verden, må man gå varsomt til værks, så illusionen ikke brydes. Det almindelige er jo netop almindeligt og derved umiddelbart genkendeligt, og hvis det genkendelige på et tidspunkt ikke længere er genkendeligt, er det per definition uhyggeligt. Hvis man langsomt og næsten umærkeligt introducerer små brud i det normale, kan man forføre læseren til at, at det utrolige måske kunne ske, eller at man under de rette omstændigheder kunne være presset psykisk nok til, at man ville opleve det som sandt. Små sprækker, detaljer, gisninger, reaktioner. En dæmon er jo ikke uhyggelig, hvis den står i fuldt flor med rød, skællet hud og sorte horn omspændt af flammer, så bliver den mere komisk og utroværdig. Men en dæmon man ikke kan se, kun ane gennem næsten umærkelige sansninger, som måske ikke engang er til at stole på, bare en fiks ide ... måske? Det er noget helt andet og mere faretruende, fordi det eroderer det fundament, man har bygget sin forestilling om verden på.

Historien har også tråde til gamle sagn og myter. Hvad fascinerer dig ved fortidens fortællinger og tro?

Jeg har en mistanke om, at sagn og myter hvisker til os på tværs af årtusinder, erkendelser vi mennesker har

gjort os, som udtrykkes gennem ord, men alligevel ikke helt kan udtrykkes med ord. De slår en streng an i os, som resonerer, men vi ved ikke helt hvorfor. Det er på samme måde, som når vi ved, uden refleksion, hvornår noget er smukt. Det er proportionerne. Men hvorfor er det lige de proportioner, der tiltaler os som art. Nogle forskere mener, det er genetisk nedarvet, et slags kollektivt ubevidste. Det er virkelig interessant

Der er en hel scene i *Mulm*, som handler om myter, hvordan de har formet vores forståelse af verden, og at vi ikke altid er bevidste om, at fortællinger er det brilleglas igennem hvilke, vi ser verden. Fortællingerne og myterne er fulde af figurer og handlingsmønstre, vi har brugt til at forstå verden i utallige generationer, ad omveje fordi vi ikke kan erfare det direkte og håndgribeligt. Det glider os af hænde, så snart vi ser direkte på det.

Hvad håber du, at læseren tager med sig, når de har læst Mulm?

Først og fremmest håber jeg, at læseren blev bange, eller utryg, et øjeblik i tvivl om verdens beskaffenhed. Tvivl er vel central i *Mulm*; hvordan tvivl kan æde sig ind og forgifte og lamme. Forhåbentlig har læseren også oplevet et intenst og nærgående portræt af en mand og en familie i kamp med ødelæggende kræfter, hvor kærlighed er et mægtigt våben, men ikke altid tilstrækkeligt.

Arbejder du på et nyt projekt, og i givet fald hvilket?

Jeg arbejder vist altid på noget nyt. De få gange, jeg ikke har haft gryden i kog med et eller andet, bliver jeg i utrolig dårligt humør og er umulig at være sammen med.

Lige nu er jeg i gang med at lægge sidste hånd på en ungdomsgyser, der foregår på en gammel skole, som er meget inspireret af den gamle katolske skole min søn går på. Den ligger klods op ad en katolsk kirke, nedlagt kirkegård og nedlagt hospital. Det er jo en ren foræring til en forfatter som mig.

Vil du her til sidst komme med nogle forslag til andre spændende horrorforfattere, som du enten har fundet inspiration i eller blot vil anbefale andre at læse?

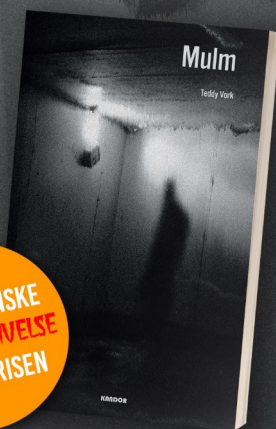
Jeg er meget benovet over og inspireret af John Langers *The Fisherman*, Paul Tremblays *A Head Full of Ghosts* og Caitlín R. Kiernans *The Drowning Girl* samt Mark Z. Danielewskis *House of Leaves*, som alle er fantastiske romaner og helt sublimе horrorromaner.

Hvis man har lyst til at kaste sig over nogle af de mange dygtige danske forfattere, så er jeg også meget begejstret for f.eks. *Slør* af A. Silvestri, *Frygtfilerne* af Jonas Wilmann, *Dæmoner* af Carina Evytt, *Randvad* af Jacob Krogsøe & Martin Wangsgaard Jürgensen, *Fluernes hvisken* af Steen Langstrup og *Den nat vi skulle have set Vampyros Lesbos* af Lars Ahn.

Mulm

AF
Teddy Vork

VINDER AF
ÅRETS DANSKE
HORRORUDGIVELSE
2020'-PRISEN

BRITISH FANTASY AWARDS 2020

Ved Klaus Æ. Mogensen

British Fantasy Awards bliver uddelt hvert år af The British Fantasy Society. Priserne for 2020 blev uddelt 22. februar ved en online-ceremoni. Se på næste side hvem der fik priserne.

the british
fantasy society

British Fantasy Awards 2020

- Robert Holdstock Award (fantasyroman): RJ Barker for *The Bone Ships*
- August Derleth Award (horrorroman): Adam Nevill for *The Reddening*
- Sydney J. Bounds Award (debutroman): Ta-Nehisi Coates for *The Water Dancer*
- Kortroman: Priya Sharman for *Ormeshadow*
- Kortfiktion: Laura Mauro for “The Pain-Eater’s Daughter”
- Antologi: Nisi Shawl (red.) for *New Suns: Original Speculative Fiction for People of Color*
- Novellesamling: Laura Mauro for *Sing Your Sadness Deep*
- Faglitteratur: Ebony Elizabeth Thomas for *The Dark Fantastic: Race and the Imagination from Harry Potter to the Hunger Games*
- Karl Edward Wagner særpris: Craig Lockley for sit lange arbejde for British Fantasy Society
- Uafhængigt forlag: Rebellion Publishing
- Kunstner: Ben Baldwin
- Audioværk: PodCastle
- Grafisk værk: Kieron Gillen & Stephanie Hans for *DIE*
- Film/TV: Jordan Peele (scriptwriter/instruktør) for *Us*

BSFA AWARDS 2020

Af Klaus Æ. Mogensen

Den britiske forening The British Science Fiction Association (BSFA) uddeler hvert år en pris for præstationer inden for britisk science fiction. Traditionelt bliver den uddelt i Påsken under den britiske nationale festival Eastercon på basis af stemmer afgivet af medlemmer af BSFA og Eastercon, men da Eastercon i år var aflyst på grund af corona-pandemien, blev priserne i stedet uddelt ved en ceremoni, der blev live-streamet på YouTube. Vinderne blev:

- Roman: N.K. Jemisin for *The City We Became* (Orbit)
- Faglitteratur: Adam Roberts for *It's the End of the World: But what are we really afraid of?* (Elliot & Thompson)
- Kortfiktion: Ida Keogh for "Infinite Tea in the Demara Cafe" (London Centric)
- Kunstværk: Iain Clarke for "Shipbuilding Over the Clyde", kunst for *Glasgow in 2024* Worldcon bid.

ANMELDELSER: BØGER OG TEGNESERIER

*Se flere anmeldelser på Himmelskibets anmelderblog,
Himmelskibet.dk/anmelderblog*

Nordland

Roman af Jan H. Hansen

Forlaget Brændpunkt, 2021

160 sider, 159,95 kr.

Anmeldereksemplar doneret af
forlaget

Nordland er udgivet af forlaget Brændpunkt, der udgiver en masse spændende, danske bøger med skæve vinkler og gode historier.

Nordland har en flot forside med et grafisk motiv i rødt, sort, blå og hvidt, der inviterer læseren ind i en alternativ virkelighed. *Nordland* er skrevet som alternativ eller 'kontrafaktisk' historie. Den beskriver et nutidigt Danmark, hvor Nazityskland vandt 2. Verdenskrig, og Danmark blev underlagt nabolandet. En interessant vinkel er, at i *Nordland* er Nazityskland og Tusindårsriget efterhånden blevet forældet fortid med gammel-nazister, der minder om klassiske nazister, og ny-nazister, der minder meget om de nynazister, vi desværre stadig har masser af i den virkelige verden.

Historien følger det unge par Katrine og David, men skifter ind i mellem synspunkt til for eksempel Katrines mor eller embedsmanden i et privat sikkerhedsfirma, Søren Rathe. Det giver som altid friskhed og tempo til en historie når fortællersynspunktet skiftes ud løbende. David

JAN H. HANSEN

NORDLAND

ROMAN
Brændpunkt

er jøde og blev reddet ud af en ghetto af Katrine, da de forelskede sig under Katrines studiebesøg i ghettoen. Deres forhold er dog ikke nemt, og både David og Katrine kæmper med mange eksistentielle overvejelser.

Nordland er skrevet med filosofi i bagehovedet og minder til tider en smule om George Orwells *1984* (1949) og nogle gange lidt om filmen *Brazil*. Der er endda passager, der næsten er nyfortolkninger af passager fra *1984*. Dette fungerer rigtig godt som både homage og som en påpegning af hvor relevant *1984* stadig er, og referencerne er subtile nok til at være underforståede nik til læseren fra Hansen snarere end udpenslede referencer. Hansen har en note bagerst i bogen, hvor han fint beskriver hvilke værker, der har inspireret ham.

Hansen skriver rigtig godt og kan sagtens skrive alternativ historie. Men de seneste år har vist, at det er en genre, der skal skrives med lidt varsomhed. De to skabere af *Game of Thrones* fik næsten grønt lys fra HBO til tv-serien *Confederate*, hvor de amerikanske sydstater havde vundet den amerikanske borgerkrig og amerikanere med afrikansk afstamning stadig var slavegjorte. Efter voldsom kritik blev serien blev skrottet igen, blandt andet fordi hvidt overherredømme ikke ligger i fortiden som mange kunne håbe. I *Nordland* er beskrivelsen af hvad mange mennesker, især Katrines mor, tænker om jøder, heller ikke hverken science fiction eller historie.

Det er altid interessant med en fortælling, der beskriver en stor og meget betydningsfuld ændring af verdenshistorien, for eksempel at tyskerne vandt 2. verdenskrig.

Men jeg har læst twistet et par gange før, for eksempel i Philip K. Dicks klassiker *The Man in the High Castle*; dog ikke med et dansk perspektiv som Hansen giver i *Nordland*.

Alternativ historie ER en svær genre, men den er i fremgang. For eksempel med den fantastiske Netflix-serie *Bridgerton*, der præsenterer et nyt twist af verdenshistorien: Den enevældige konge af Storbritannien forelsker sig i en sort kvinde, gør hende til dronning, og med et vift med scepteret er sorte og hvide mennesker lige i 1700-tallets Storbritannien – halvdelen af adelige titler og jordbesiddelser gives til sorte borgere, og al diskrimination forbydes af den enevældige konge.

At nazisterne skulle vinde krigen, eller at andre “de andre” skulle have vundet krigen (Sydstaterne, Napoleon, Nazisterne eller Sovjetunionen) er en stor pensel at male med, da mange forfattere har brugt den før. Men Hansen slipper godt fra det, og *Nordland* er god når læseren har sat sig godt til rette i sin bedste stol med masser af kaffe og lidt tid til eftertænksomhed efter hun har lagt bogen fra sig igen.

Anne Dencker Bædke

Arons Saga 1: Sagen om den ultimate skanner

Roman af Kristian Rasmussen
Lydbog, 8t 36m
Drops for the Dosed, 2020

ARONS SAGA 1

SAGEN OM DEN ULTIMATIVE SKANNER

Moderne cyberpunk i København

Synopsis for Arons Saga lyder således: “2074, det internationale samfund er kollapsedet og Danmark er disintegreret til disparate enklaver. Politimanden Aron skal finde Den Ultimate Skanner, et stykke ulovligt farmaceutisk teknologi fra Israel der vil ødelægge Danmark økonomisk og socialt.”

Den første bog i serien *Arons Saga* er udgivet som lydbog på alle streamingplatforme af forlaget Drops for the Dosed. Forfatter Kristian Rasmussen har planlagt 6 bøger i serien og er allerede i gang med at indtale bog 2 og skrive bog 3. Jeg lyttede til lydbogen på Spotify, hvilket gav et godt overblik, da kapitlerne har beskrivende titler og er lagt på Spotify som en playliste, der gør at man let kan gå til og fra lydbogen. At kunne gå til og fra vil være nødvendigt for de fleste, da lydbogen i sin helhed varer 8 timer og 36 minutter.

Lydbogen har sit helt eget soundtrack komponeret specifikt til *Arons Saga* af Peter Leth under kunstnernavnet Lost Atom. Jeg må indrømme, at jeg var lidt nervøs for om musikken ville være distraherende, men soundtracket er

subtelt og smukt, og det forstærker bogens stemninger og stemningsskift. Soundtracket er præget af gamle synthesizere, der giver lytteoplevelsen en gennemført retrofølelse, og soundtracket har sin helt egen berettigelse på Spotify. Jeg håber at flere lydbøger i fremtiden får deres egen unikke lydside.

I *Arons Saga* er Vesten og Danmark brudt sammen i en slags perfekt storm, hvor alt er gået galt samtidig; antibiotika holdt op med at virke, store virksomheder har for alvor overtaget verdensherredømmet, social ulighed er vokset helt enormt. Det er med andre ord klassisk 80'ers cyberpunk, men med et moderne twist og en handling, der foregår i København.

Der er mange spændende og gennemtænkte detaljer om fremtids-Danmark, for eksempel om hvordan Told og Skat fanger smuglere i Københavns Havn eller hvordan hospitaler og journalistik fungerer i år 2074. Alle taler med mere eller mindre jysk accent i København i 2074, hvilket lyder en smule sjovt for en ikke-jyde, men måske er det et ret realistisk fremtidsbillede.

Arons Saga bog 1 er præget af en masse worldbuilding, men det fungerer effektivt som indledning til en romanserie. Jeg kan læse på forfatterens Facebook-side, at han planlægger at gå i dybden med de forskellige hoved- og bipersoner i de kommende romaner. Og jeg har bestemt tænkt mig at lytte med.

Anne Dencker Bædke

De nyfødte

Roman af Emilie Sandbye

Forlaget Mellelmggaard

319 sider, 2019

Anmeldereksemplar doneret af
forlaget

Emilie Sandbye har udgivet ungdomsfantasyromanen *De nyfødte*, som er første bind i en serie kaldet *Gudernes kabale*.

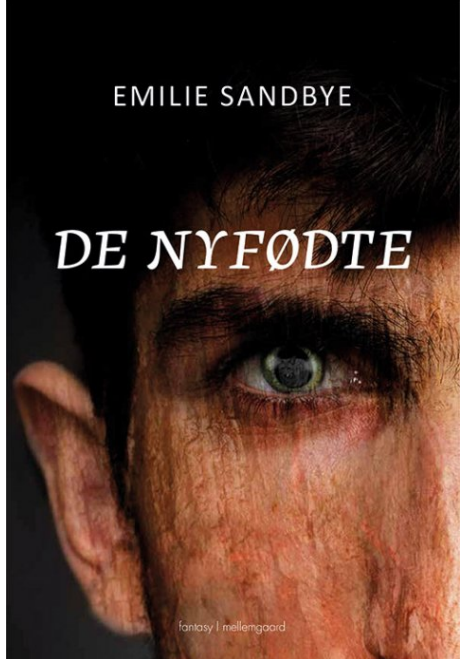
Romanen foregår i byen Caister, hvor der hersker gammeldags normer om forskellige ting, bl.a. ægteskab. Vi møder i romanen varulven Storm Etargo på 19 år, der er af aristokratisk slægt. I Caister bor også andre racer, bl.a. elvere og vampyrer, og der er et slumkvarter, hvor de fattige bor.

Storm vil være røgdykker, men under den afgørende eksamen overfalder han af et blodsugende væsen, en nyfødt. Den nyfødte bliver beskrevet på denne måde: “Kroppen var mørk, nøgen, lille og spinkel. Det havde to arme og to ben. Hovedet var ikke så stort” (s.18) Storm bliver indlagt på hospitalet og overlever.

Her tror man som læser, at romanen nok kommer til at handle om kamp mod disse væsner. Men det gør romanen ikke. I stedet læser man om Storms vanskeligheder ved at leve op til normerne i samfundet, bl.a. angående ægteskab fordi han er homoseksuel. Homoseksualitet bliver der

EMILIE SANDBYE

DE NYFØDTE

ikke set med milde øjne på i Caister. Storms aristokratiske familie er kun interesseret i at han gifter sig og får børn. Og forude truer en brutal manddomsceremoni, hvis formål er at sortere de svage fra, men som der står i bogen om manddomsceremonien: “Det her var ikke var ikke nogen fair frasortering af de svage, men et sponsoreret slagtehus, vist til offentligheden i den bedste sendetid” (s.264). Hvordan det går Storm med manddomsceremonien, krav om ægteskab etc. synes jeg man må læse sig til, så jeg vil ikke skrive mere om handlingen i bogen.

Romanen er fortalt i første person, og det er Storm der er fortælleren. Som læser bliver man ikke introduceret til romanens univers, men får tingene at vide løbende. Det gør den sine steder lidt svær at læse. Jeg synes at det ville være en fordel, hvis forfatteren introducerede læseren til Caisters verden. Personbeskrivelserne er gode, specielt Storm og hans far Tyfon er godt beskrevet.

Men er det en god eller dårlig roman? Jeg vil mene at den er ret god, selv om jeg må indrømme at jeg gik død ca. halvvejs i romanen. Jeg gik død i den fordi den handler for meget om problemer som Storms forventede indgåelse i ægteskab, i stedet for problemerne med de nyfødte. Ikke, at det kan være spændende at læse om Storms problemer med ægteskab og manddomsceremoni, så det det er nok en subjektiv ting. Men når romanen hedder *De nyfødte*, så forventer man som læser at de spiller en større rolle i romanens handling. Og romanen er velskrevet og forfatteren har en historie at fortælle. Og handlingen bliver mere spændende, synes jeg, da manddomsceremonien kommer i fo-

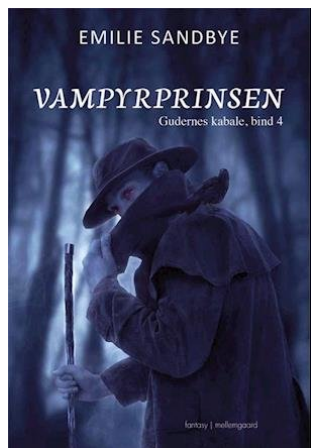
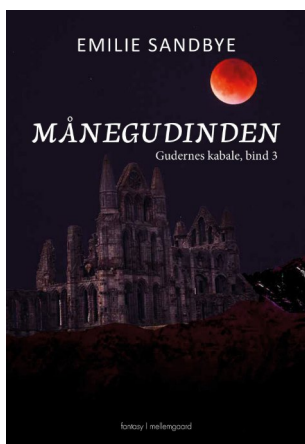
kus. Sproget er let flydende og næsten uden metaforer, som der kunne være flere af. Dog fandt jeg en enkelt: “Som en sværm af vrede bier” (s.262).

Endelig skulle der have læst bedre korrektur på bogen. Der er flere fejl gennem bogen. For eks.: *Kontroller* i stedet for *kontrollerer* (s. 203) og *hårde* i stedet for *hårdere* (s.229).

Handlingen i første bind er i store træk afsluttet og kan således stå alene. Bogen kan således anbefales, selv om jeg synes den har sine fejl.

Jóannes á Stykki

Selvom det er mindre end to år siden at De nyfødte udkom, har Emilie Sandbye allerede udgivet de tre næste bind i serien Gudernes kabale: Slummens facetter, Månegudinden og Vampyrprinsen. Måske vil disse bind også blive anmeldt i Himmelskibet (red.)

Det gule tapet

Kortroman af Charlotte Perkins
Gilman

Escho 2020, 52 sider

Anmeldereksemplar doneret af
forlaget

Kontekst, kontekst, kontekst.
Genoversættelsen af *Det gule ta-
pet* fra 1892 netop i 2020 er timet
og tilrettelagt efter tre tendenser
i danske udgivelser:

1) Oversættelser og pasticher af *weird fiction*. Tænk blot på Lovecraft-bogværket fra Dreamlitt, på Arthur Machen-oversættelsen fra forlaget Struktur, eller på Thomas Strømsholts forfatterskab.

2) En bølge inden for den litterære verden, hvor man går op i at genopdage navnlig *kvindelige* forfattere. Tag blot revival af Karen Blixen og Tove Ditlevsen.

3) Genudgivelser af oversete værker (igen, ofte kvindelige forfatteres), f.eks. Gyldendals Skala-serie, og forlaget Eschos to serier Gule Roser (kulørt litteratur) og Udenlandsk Fugl (oversat litteratur).

Det gule tapet er en Escho-udgivelse, men nok ikke helt så 'overset', som mange af forlagets øvrige udgivelser. Charlotte Perkins Gilmans (1860-1935) værker har nemlig opnået klassikerstatus i den amerikanske verden. Som det påpeges i efterordet, slog Gilman først igennem efter sin

det
gule
tapet

charlotte
perkins
gilman

død, da hun blev genopdaget (læs: kapret) af The Feminist Press i 1970'erne og derefter kanoniseret.

Gilman brugte selv ordet 'feminist' så tidligt som 1916, så det er helt korrekt at forlaget markedsfører bogen som uomgængelig for feminister. Spørgsmålet er om det gør noget godt for bogen. Der er løbet meget vand under broen siden 1970'erne, og vi taler nu om fjerde- eller sågar femtebølge feminisme. Man kan mene hvad man vil om DR-programmet "Alle Hader Feminister", men det afslører noget interessant: At de fleste danskere går ind for ligestilling, *men selve ordet 'feminist' hænger dem simpelthen langt ud af halsen!*

Måske havde det – i 2020 – været mere givtigt at befri bogen fra dets feministiske fængsel og kigge på Gilman – i hvert fald *Det gule tapet* – inden for skræklitteraturens rammer. Det gør efterordet heldigvis også. Der trækkes en overbevisende linje fra *Jane Eyre* (1845) til *Et dukkehjem* (1879) til Lovecraft (1890-1937) til *The Haunting of Hill House* (1959). Disse sammenligninger måtte gerne have fyldt endnu mere – for det er fascinerende at sammenligne. Amerikansk forfatter, døde i midten af 1930'erne, havde visse racistiske holdninger, blev først opdaget efter sin død. Det er Gilman i en nøddeskal – men det er også Lovecraft, Robert E. Howard og flere andre. Der er utvivlsomt meget mere at komme efter her.

Det store spørgsmål er selvfølgelig om bogen er lige så interessant som Gilman selv?

Det er i hvert fald den slags historie, som man lige skal tygge på og gå tilbage til. Du skal tænke over det.

Handlingen kan virke klassisk, næsten klichéagtig, når man beskriver den nøgternt: Et ophold i en ældgammel ejendom, der bærer på en frygtelig hemmelighed, fortalt af en hovedperson med en meget tvivlsom dømmekraft.

Det er oplagt at sammenligne med Lovecrafts "Rotterne i murene", eller med Bram Stokers *Lair of the White Worm*. Men Gilmans hovedperson er der ikke frivilligt, og hun har ikke arvet ejendommen. Nej, hun er der, fordi hun skal restituere sig oven på en sindslidelse. Behandlingen lyder på isolation. Uheldigvis er denne isolation påtvungen og gør muligvis lige så stor skade som sygdommen. Her kan man sammenligne med Virginia Woolfs ophold i Richmond – eller i hvert fald med Michael Cunninghams skildring af det, i romanen *The Hours* (1998)! Mon ikke Cunningham skævede lidt til Gilmans historie? Ægtemanden skildres i begge tilfælde som oprigtig, men alt for overbeskyttende.

Hvorom alt andet er, så er der noget til stede i huset – det man på engelsk elsker at kalde en 'entity'. Og det giver sig langsomt til kende igennem et gult tapet, der virker som om det drager husets beboere til sig.

Huset har en forhistorie, som dets egentlige ejere ikke ville ud med. Hvorfor er det ubeboet? Hvad er der sket i værelset med det gule tapet, der bærer spor af tumult?

Det er den slags historie, hvor man aldrig kan være helt sikker på hvad der er virkelighed, og hvad der er fantasi. På den ene side kan man lade sig irritere over ægtemandens tendens til at kalde alle hovedpersonens iagttagelser for "fikse idéer." På den anden side har hovedper-

sonen vitterligt en tendens til at lade sig besætte af detaljer (igen: sammenlign med fortælleren i Edgar Allan Poes "Berenice", der er så besat af sin kusines tænder, at det kun kan gå galt...).

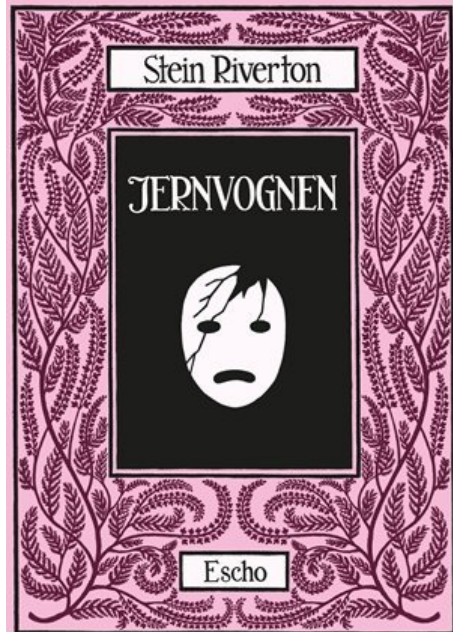
Kort fortalt er der en masse at komme efter for kenderen af det gotiske gys og 'weird' litteratur. *Det gule tapet* refererer til tidligere mesterværker, samtidig med at den foregriber moderne spøgelseshistorier. Efterskriftet er udmærket, men kunne sagtens have fået lov til at fylde endnu mere, når der er så meget at komme efter!

Der er kun nogle småting at udsætte på bogen: Tendensen til at *understrege* en masse ord tager overhånd, og der kunne have været gjort mere ud af forsiden, der er ensfarvet gul, med rød og sort skrift. Det havde været spændende, hvis grafikereren havde forsøgt at gengive det gule tapets væmmelige mønster, som man kan finde et utal af former i...

Rasmus Wichmann

Jernvognen

Kriminalroman af Stein Riverton (Sven Elvestad)
Forlag: Escho 2020 (1909)
216 sider inklusive efterord af Benni Bødker
Anmeldereksemplar doneret af forlaget

Er dette ‘fantastik’? Jeg kan ikke rigtig fortælle jer det, for ellers ville jeg afsløre hvorvidt der virkelig foregår noget overnaturligt i romanen eller ej. Bogens store mysterium omhandler nemlig en lokal legende om “Jernvognen”, og vores hovedperson er fristet til at tro, at han virkelig har set et genfærd...

Hvis læseren af *Himmelskibet* har hørt titlen før, så er det sikkert tegneserieudgaven fra forlaget Fahrenheit (2003) – den med ‘talende dyr’. Og nope, det var en nordmand med kunstnernavnet Jason, der tegnede den. Ikke Cav Bøgelund. Jeg kunne ellers have svoret på at det var Cav – prøv selv at sammenligne med “Blodbryllup.”

Hvorom alt andet er: Denne ‘krimi’ er først og fremmest et indblik i hovedpersonens skrøbelige psyke. Han er på ‘ferie’ på et hotel i Norge – måske er der tale om et kursted for sindslidende? – så, det sidste han har brug for, er at blive trukket med ind i en mordsag. Men sagen er svær at komme uden om, når han ikke alene kendte afdøde, men

også var den sidste, der så ham i levende live. Ergo bliver han trukket med rundt af bogens detektiv, den helt ekstremt excentriske Asbjørn Kragh fra Kristiania (Oslo).

Hovedpersonen agerer en slags ufrivillig (og upålidelig) Watson for Kraghs eskapader. Kragh er én af de mest fascinerende særlinge, som den kulørte litteratur kan byde på. Fra første færd, hvor han befinder sig for enden af hovedpersonens seng, og vækker ham ved at “stirre hårdt på ham”. Kragh påstår at mestre hypnose og bruger vildledning, forklædninger og overtro til at manipulere med mistænkte. En “lyriker i rædsel” kalder han sig selv. Hans metoder er mildt sagt uortodokse, og man får en mistanke om at han måske ikke forlod politistyrken helt så frivilligt, som han selv påstår! Men fordi det er en roman, så er der selvfølgelig mening i galskaben. Spændingen stiger og stiger, indtil en konfrontation lige så dramatisk som Holmes mod Moriarty ved Reichenbach-vandfaldet.

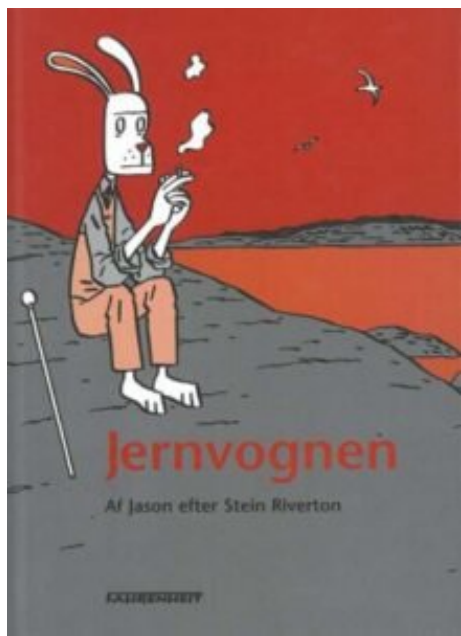
Som sagt er bogen halvvejs en gyser, eller psykologisk thriller, da bogens mord bliver kædet sammen med en spøgelseshistorie. Man kan sammenligne med Conan Doyles “Baskervilles hund”, bare uden garanti for, at der findes en helt igennem rationel forklaring. Det er ikke rigtig gotisk som Poe – snarere ovre i Johannes Jørgensen og symbolismen. I fald læseren ikke husker sin gymnasielærdom, så vil jeg opsummere.

Det moderne gennembrud: “Der findes altid en rationel forklaring!”

Symbolismen: “Virkelig? Er du nu også heeeelt sikker på det?!”

At *Jernvognen* også er sindssygt velskrevet, gør absolut ikke fortællingen dårligere. Hovedpersonens overanstrengte hjerne maner ikke bare spøgelse frem, men også en overflod af stemningsfulde naturbeskrivelser. Alligevel er jeg ikke helt tilfreds med netop denne udgave. Det er ikke det, at den er dårligt oversat til nudansk. Det er mere det, at moderniseringen er sket en smule sjusket. Nu og da dukker ord op, som stadig er stavet på norsk bokmål, eller efter gammel dansk retstavning. Det hiver én lidt ind og ud af stemningen, at teksten ikke er helt konsekvent.

Forfatteren Benni Bødker skrev både efterordet til tegneserie-udgaven i 2003 samt efterordet til genudgivelsen af den danske krimi-klassiker *Hvad Skovsøen Gemte* samme år (jævnfør Klaus Johansens antikvariat og fanzine af samme navn!). Det er nok derfor at Escho har fået ham til at skrive efterordet til denne bog også. Bødker er selv kendt som børne- og ungdomsforfatter (og har været gæst på Fantasticon), men har tydeligvis styr på sine klassikere. Alt i alt er bogen simpelthen en klassiker, og enormt forfriskende at læse i netop 2020. Den danner nemlig en modvægt til nutidens 'nordic noir', med dens socialrealistiske hovedpersoner, og dokumentariske skildring af politiarbejdet. Det er ikke så meget det, at der ikke findes fantastisk påfund indenfor krimien. For det gør der. Vi bliver bedt om at tro på mordere, der tager afsæt

i H.C. Andersens eventyr, eller på en sekt af ensomme mænd, der slår kvinder ihjel ... iført enhjørningemasker. Det er mere det, at vi stadig bliver bedt om at tage den slags absurde påfund seriøst, samtidig med at zombier forvises til børneværelset.

Jernvognen får undertegnede til at ønske, at kriminal-litteraturen kunne være frodig, vildtvoksende, satsende og have en kæmpe spændvidde, i stedet for at være så standardiseret og skabelonagtig. Forhåbentlig findes de derude – krimiforfattere der satser stort – men de drukner desværre i mængden lige nu. Denne roman beviser i al fald, at en krimi kan være alt muligt, og stadig være en krimi. Realistisk, overnaturlig, psykologisk, dokumentarisk, komisk, der burde være plads til det hele under krimiens store paraply.

Rasmus Wichmann

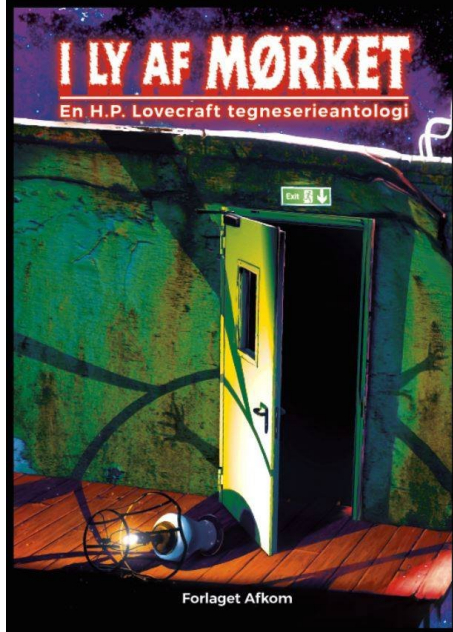
I ly af mørket

**En H.P. Lovecraft
tegneserieantologi
Forlaget Afkom 2020
100 sider, 160 kr.**

I ly af mørket er en dansk tegneserie udgivet på baggrund af et kickstarterprojekt, der havde til mål at rejse midlerne til tegneseries udgivelse. Antologien er en indbundet udgivelse med et stem-

ningsfyldt farverigt omslag, og den samler ni historier af ni forskellige tegnere, som bringer hver deres sort/hvide streg til Lovecrafts univers med forord af Thomas Winther.

De ni historier er et udvalg af både de meget kendte historier, som “Rotterne i murene” og “Pickmans model” til mindre kendte historier som “Kattene i Ulthar” og “Udyret i grotten”. Hver tegner giver sin egen særlige tolkning til historien, ikke kun i den måde de oversætter Lovecrafts novelle fra det skrevne medium til det tegnede medium, men også i måden de gengiver historien, hvor nogle er gengivelser af Lovecrafts historie som for eksempel “Randolph Carters erklæring”, mens andre er en nytolkning af historien som for eksempel “Farven fra rummet”. De ni vidt forskellige historier og deres ni forskellige tegnere giver et spændende billede på bredden i Lovecrafts historier og hvordan historierne stadig formår at være grumme og

foruroligende lige netop som en god gyserhistorie skal være. Nogle fortællinger er visuelle digte, som oser af stemning som f.eks. “Dagon” og “Billedet i huset” med sin dystre, meget mørke streg, hvor tegningerne næsten skjuler gruen for læseren, og man drages til at nærlæse billeder og tekst, så man trækkes uvægerligt dybere ind i den foruroligende historie.

Lovecrafts historier er kendte for at være svære at filmatisere, men tegneseriemediet viser at tegneseriemediet kan arbejde med det set og det usete og med forskellige fortællerstemmer, som understøtter den måde, hvormed Lovecraft ofte skaber gru i sine historier, hvor det sker i mødet med det ukendte, det uforståelige og det ubegribelige.

De ni historier i antologien er meget forskellige, men for denne anmelder gjorde særligt Lauge Eilsøe-Madsens “Rotterne i murene”, NMAAR’s “Billedet i huset”, Mathilde Riberholdt Jensens “Randolph Carters erklæring” og Peder Riis’ “Pickmans model” særligt indtryk. Hver især bruger de deres streg på meget forskel-

JENS S. HOLT

*Mennesker
og mosevæsner*

Mennesker og mosevæsner

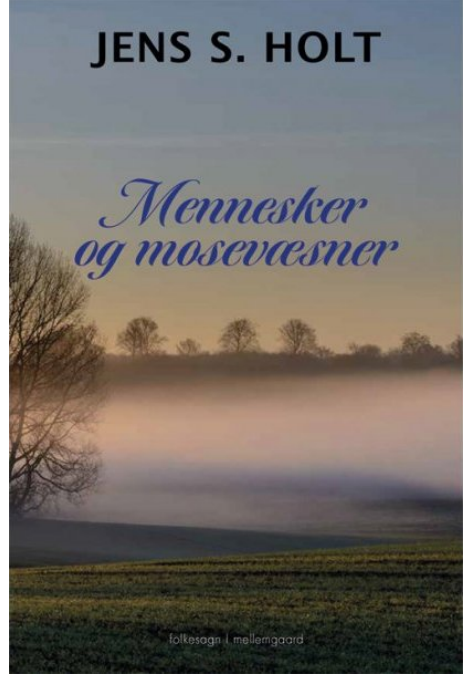
Novellesamling af Jens S. Holt

Forlaget Mellemgård. 2018

199,95 kr.

Anmeldereksemplar doneret af
forlaget

Mennesker og mosevæsner er en samling af korte historier, som udspiller sig i og omkring Sølsted mose i Sønderjylland. Fælles for fortællingerne er at de udspiller sig 'i gamle dage', nogle gange i en nær fortid og andre gange længere tilbage i middelalderen. Historierne er så at sige løsslupne røverhistorier, der trækker på folkløse og spøgelseshistorier, og forfatteren Jens S. Holt digter nye historier over sit kildemateriale. Nogle gange er folkeminderne om spøgelse, lindorme og trolde afsæt for en historie, andre gange er historien tæt opbygget omkring sin inspiration, og ofte gives historierne til ætiologisk funktion, hvor de forklarer dyreliv, steder og folk i og omkring mosen. Bogen rummer foruden et forord otte fortællinger, der har livet omkring mosen som fællesnævner, og de letlæste historier er fortalt med stor fortælleglæde af Jens S. Holt, og som læser får man en fornemmelse af at forfatteren fortæller sine historier direkte. De er skrevet nærmest som mundtligt fortalte historier eller eventyr, hvilket passer

godt til genren. De otte historier er fortællinger om den drillesyge nisse, der vil redde malkekoen fra at blive slagtet, om den unge piges møde med det gamle spøgelse, om den grådige bondesøn, der forsøgte at arve gården før tid, om den fattige dreng, der får hjælp af mosetrolden mod den grådige godsejer, og så videre. Der er bonderøve, kæmpeål, trolde og gerrige godsejere, men også lygtemænd, ølbryggende mosekoner og røverbander, der udnytter situationen under svenskekrigene i 1600-tallet, i historierne. Handlingsmæssigt er historierne korte, og de vil derfor ikke blive beskrevet i større grad her.

Historierne forstyrres konsekvent af en sløset korrekturlæsning, der har efterladt alle fejlskrevne ord, som ikke resulterer i en rød bølgestreg i teksten, som når der står 'lagt' i stedet for 'langt' eller 'løs' i stedet for 'løst, og ladet forfatteren konstant bruge udråbstegn i stedet for spørgsmålstegn. Der er samtidig en ordfloam i teksten, som kommer af forfatterens glæde ved at digte ord og sætninger uden en efterbehandling, hvor samme ord og sætninger er blevet kritisk bearbejdet. I bedste fald er det ligegyldige gentagelser, som trækker korte fortællinger i langdrag, og i værste fald er det meningsforstyrrende. De unødige fyldord gør historierne kedelige, og de gør korte, fyndige historier til uformelige klumper af trægt hængedynd. Havde der ikke været angivet et forlag på bogen, havde denne anmelder forventet, at der var tale om en ren selvudgivelse ud fra den manglende bearbejdning af teksten. Bogen kan ikke anbefales.

Morten Greis

Ej blot til lyst

Roman af

Torben Ikeda Pedersen

BOD, 2020

264 sider

**Anmeldereksemplar doneret af
forlaget**

Torben Ikeda Pedersen

Ej blot til lyst

Science fiction roman

I en fremtid, hvor dine muligheder for at afprøve seksuelle grænser er næsten uendelige, hvilken fantasi ville du så udleve? Hvis alt drejer sig om opfyldelse af dine ønsker og lyster, bliver oplevelsen så bedre af det? Hvis dit favorit-sexlegetøj kunne tale, agere og muligvis komme med en joke, kunne du så stadig smide det ud, når du blev træt af det? Sådan lyder denne romans bagsidetekst.

Tag robotterne i filmen *I, Robot* med Will Smith. Giv dem et fuldstændig perfekt menneskeligt udseende og, nok så vigtigt, giv dem bedre og uendeligt udholdende menneskelige kønsorganer, hvor mandens sekreter oven i købet kan tilsættes smag. Så er du på sporet af, hvad denne roman handler om.

Efter at have læst første kapitel må jeg indrømme, at jeg var lidt betænkelig, for jeg syntes, at der nu var lagt op til en rigtig saftig sexroman, hvor de implicerede kunne udleve selv de vildeste sexfantasier og -perversioner. Jeg er

ikke så puritansk, at jeg ikke vil indrømme, at jeg synes en godt skrevet sexroman kan være ganske inspirerende. Men med perfekt menneskelignende robotter, der kan konversere, og som har pikke og skeder, der kan tilpasses brugers ønsker og forventninger, forudså jeg en handling der ville byde på tabuoverskridende aktiviteter og sikkert også gentagelser.

Sådan er det heldigvis ikke, og derfor er romanen værd at læse. Nok handler den om sex med robotter, som alene har til opgave at opfylde deres brugers ønske til fuldkommenhed. Men den handler også om overraskende problemer med en robot, der begynder at tage initiativer og udvise følelser. Ganske vidst er denne programmeret til at følge de to robotlove: (1) En sexrobot må ikke, udover aftalevilkår, gøre et menneske fortræd, eller, ved ikke at gøre noget, lade et menneske komme til skade, og (2) En sexrobot skal give nydelse, så længe dette ikke er i konflikt med første lov. Og disse burde være enkle nok at følge, men... Det spor bevæger romanen sig tidligt ind på, og dermed er der lagt op til komplikationer af både menneskelig og juridisk karakter, som på en god måde 'skuffer' den, der forventer noget helt anderledes saftigt.

Handlingens hovedperson fangede mig hurtigt som læser, og jeg måtte igen og igen konstatere, at jeg fattede sympati for 'ham', selv om det er en robot, vi følger. Det samme gør de mennesker, som vi følger i romanen, for de må, som jeg, den ene gang efter den anden tage sig selv i at sige 'han' og 'ham' i stedet for 'den', når de taler om robot-hovedpersonen.

Det, som også gør romanen læseværdig er, at den generelt er godt skrevet. Generelt, fordi forfatteren burde have kælet lidt mere for sproget i passager, hvor sætninger igen og igen begynder med 'jeg'. Det kan godt gøres mere elegant.

Som noget nyt er korrekturlæseren, der hedder Vibeke Vestergaard, nævnt i kolofonen. Det har jeg ikke set før, men da det nu er tilfældet, så vil jeg udvide min anmeldelse til også at omfatte hende.

De, som har læst mine tidligere anmeldelser ved, at jeg betragter en anmeldelse som et værktøj, der skal sætte læseren i stand til at vurdere, om det her er en roman, som vedkommende har lyst til at læse. Og et værktøj til forfatteren, som gerne skal bidrage til at gøre denne endnu bedre. I det her tilfælde også korrekturlæseren.

Det pudsige er, at stave- og sprogfejlene kommer i stimer, og det var 'stimen' i begyndelsen af bogen, der fik mig til at gøre notater og tælle dem. Det blev til 51, og det synes jeg er noget i overkanten.

Er du efter denne svada kommet i tvivl om, hvorvidt du skal læse *Ej blot til lyst*, så kan jeg berolige dig med, at fejlene ikke på nogen måde forstyrrer handlingen, så gå bare i krig. Det er en fascinerende handling med en interessant ny robotvinkel, der fik mig til at tænke på, at det måske er robotter som dem, der er planer om at skabe i Kina, siden det forudsiges, at befolkningstallet her vil være faldende om 50 år.

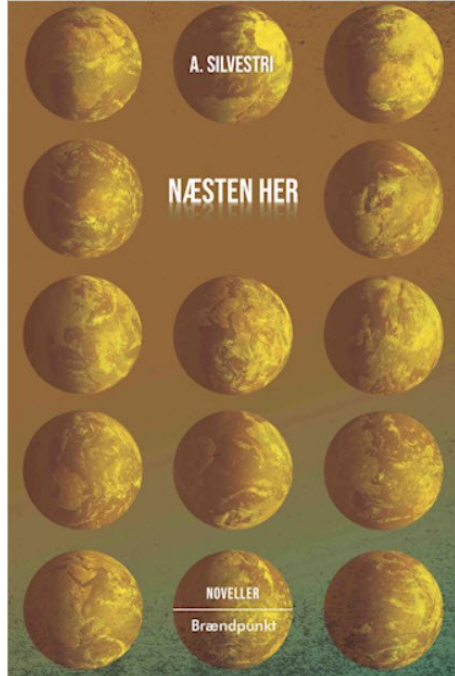
Johannes Lundstrøm

Næsten her

**Novellesamling af A. Silvestri
Brændpunkt, 2020, 370 sider
Anmeldereksemplar doneret af
forlaget**

2020 var året hvor A. Silvestri havde 10-års jubilæum som udgivet forfatter. Han debuterede i 2010 med novellesamlingen *Køtere dør om vinteren* (Hexameter) som vi anmeldte i *Himmelskibet* nr. 28. Siden da er det blevet til et stort antal udgivelser, hvoraf flere er blevet anmeldt (og nogle publiceret) her i *Himmelskibet*. Han har også medvirket i et hav af antologier, og her i de sidste par år har han samlet og udgivet flere af disse noveller i novellesamlinger. Denne gang er der dog en samling af nye noveller skrevet til udgivelsen. Det er ikke blot en samling tilfældige noveller, og bogen har da også taget ham 7 år at skrive. Alle novellerne har det til fælles at de foregår i verdner der næsten ligner vores. I alle historierne er der dog mindre, men væsentlige varianter, der gør at disse verdner tydeligt ikke er vores, men historierne er alligevel relatérbare.

For blot at nævne de to første af disse verdner som næsten er vores:

Der er den verden hvor den gældende videnskab er bygget på teologi, og det “faktum” at verden kun er 7.000 år gammel og skabt af gud, men menneskets drifter er bestemt stadig til stede.

Der er også den verden hvori det er ødelæggende for en forfatters karrierer hvis et skabt værk minder om et allerede eksisterende værk.

Bogen leger således med det kontrafaktiske, og giver mulighed for en masse forskellige ideer og tankespind. Ved at de alle finder sted i verdner der på samme tid er forskellige, men også netop har dette som fællesnævner, så giver det samtidig en sammenhæng og en stor variation igennem bogen, der give ren helstøbt samling.

Novellerne består ikke kun af nogle gode ideer til de alternative verdner, men det er også bygget op om interessante historier. Samtidig er den også en god afspejling af hans forfatterskab, som er en god blanding af historier der har rod i fantastikken og nogle der har rod i det realistiske.

Jeg læste på Silvestris hjemmeside at han har fået udgivet 170 noveller, men heldigvis viser en samling som *Næsten her* at han bestemt ikke er hverken gået i stå eller er løbet tør for nye og interessante ideer.

Thomas Winther

Årlige uploads 2021

Antologi i to bind

Redigeret af Nils Anker

Tønner-Oldefar

Forlaget Ildanach, 2021

186 & 180 sider

Forlaget Ildanach udgav sidste år antologien *Frygtelige Fynske Fortællinger* og har indkaldt til næste udgave, så den kan blive en årlig tilbagevendende antologi. Deres nyeste antologi fortæller allerede med sin titel *Årlige Uploads* at dette er tænkt som starten som en årlig tilbagevendende udgivelse.

De 9 noveller i bind 1 er på omkring 20-30 sider hver, og som det er med antologier, er de meget forskellige og bringer os ud i forskelle aspekter af science fiction fortællinger.

Novellen “Usolidarisk” af Anna Line Søgaard finder sted i en tid hvor alle skal tage statskontrollerede adfærdsregulerende piller. Hovedpersonen er holdt op med at tage disse og begynder nu at reagere på forskellige følelsesmæssige indtryk. Han forelsker sig i en kollega, og han beslutter sig for at prøve at forhindre hende i at tage pillerne, således at hun måske kan komme til at gengælde hans følelser. Men er hun klar til at opleve den verden de lever i?

I "Piratben" af Christina Godman mister en lille pige sit ben i en ulykke og får et kunstigt ben, som hun omtaler som sit piratben. Den nye teknologi gør at benet med tiden stort set smelter sammen med hendes krop. Det er dog ikke kun fysisk at benet vokser sammen med hende, det påvirker også hendes psyke.

Noget sjældent set i antologier er novellen "Bøllebank på Planet Delta" af Niels Kjærgaard. Dette er en 'Du vælger selv handlingen'-novelle. Vores helt nødlander på en planet, og vi skal nu som læser hjælpe ham med at vinde pigen og bekæmpe den uretfærdige tyran. Det er et underholdende lille indslag.

Min favorit er "Retfærdighed" af Helle Perrier. Alle domsafsigelser laves af et ukendt antal mennesker, der får en ultrakort præsentation af sagen og så i løbet af kort tid skal tage beslutning til hvilke af tre mulige straffe der er mest passende. Domsændene bliver belønnet hvis de vælger samme straf som flertallet vælger. Det bliver dermed nærmere et spil hvor det gælder om at lure hvad andre normalt vil vælge, i stedet for at vurdere hvad der er retfærdigt

Bind 2 består også af 9 noveller, og også her er der stor variation i novellerne. Der er *first contact*, hvor fremmede væsner dækker op til et ordentligt julemåltid, og en ferie der finder sted via tidsrejse. Mine favoritter i dette bind må være "Eftermælet" af Tobias Dahl og "Uvirkelig virkelighed" af Karsten Brandt-Knudsen, som henholdsvis handler om et forsøg på at genskabe en tabt verden og et forsøg på at genskabe sin familie.

Generelt en fin udgivelse hvad angår novellerne. Der er dog taget et redaktionelt valg (bevidst eller ubevidst) om ikke at lave indryk ved nyt afsnit, men de er i stedet lavet ved tekstblok. Dette er modsat af hvad man normalt gør i trykte bøger, og de manglende indryk er flere steder forstyrrende for læsningen, da det ikke altid er lige tydeligt hvornår der er et nyt afsnit. Jeg tjekkede efterfølgende i forlagtes tidligere udgivelse *Frygtelige Fynske Fortællinger*, men den led ikke at denne opsætningsfejl.

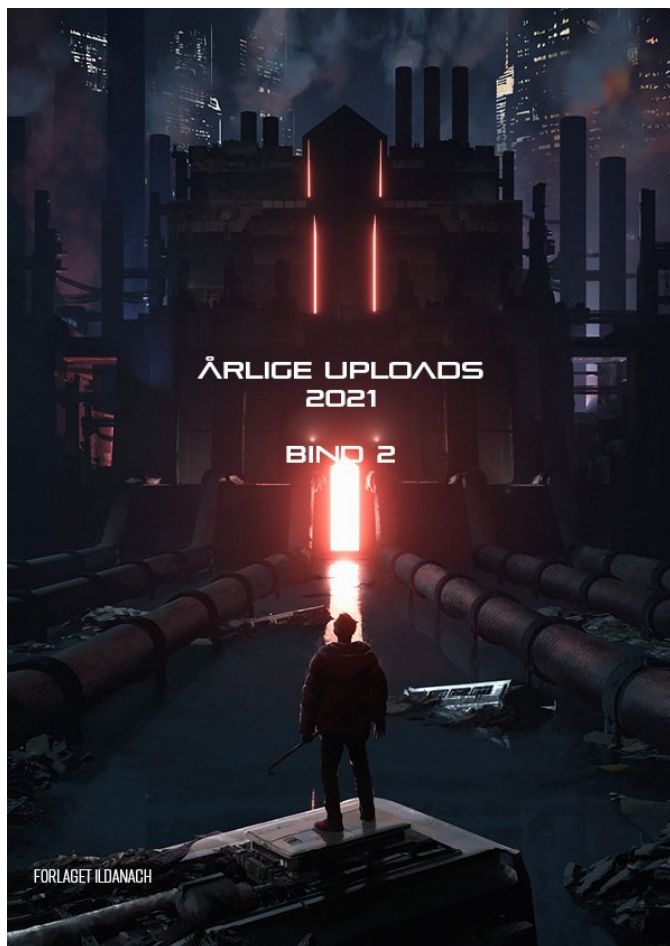
Der var også en af novellerne der var skæmmet af hvad der lignede en lang række tilfældigt satte bindestreger, hvilket jeg tror skyldes en omgang copy/paste fra en tidligere opsætning af novellen. Der var så mange af disse bindestreger, at det var forstyrrende for læsningen. Der var også en række andre opsætningsfejl som burde være blevet fanget af en afsluttende korrektur, hvilket giver indtrykket af at forlaget har haft travlt med at få opsat og trykt bogen, noget der er en stor skam, for det skæmmer en ellers god antologi. Herfra skal der i hvert fald følge en opfordring til at være mere opmærksom på opsætningen i kommende udgivelser.

Bøgerne indeholder heller ikke nogen forfatter-præsentationer, noget som alt for mange antologier desværre mangler. Jeg kan personligt godt lide at forfatterne ikke blot er anonyme navne, men at der lige er knyttet nogle linjer omkring dem i bogen.

Trods opsætnings- og korrektur-problemerne, så er det selvfølgelig novellerne der er det vigtigste, og disse

holder fint til at jeg kan anbefale bøgerne, og jeg tænker da bestemt jeg også køber næste års udgave.

Thomas Winther

Camillas hemmelige arv

Roman af Helen Husted
Forfatterskabet.dk, 2020

168 sider

Anmeldereksemplar doneret af
forlaget

Da jeg først kiggede på forsiden af denne bog og så illustrationen af en havfrue, tænkte jeg at der nok ikke var den store grund til at læse bogen, for mon ikke den hemmelige arv som titlen omtaler skulle være at Camilla viser sig at være en havfrue? Jeg satte mig alligevel til at læse bogen, og, ja, der er havfruer med i bogen, men, nej, det er ikke det som er Camillas hemmelige arv.

Den trettenårige Camilla er sammen med sine forældre på vej ud til hendes afdøde mormors hus for at rydde op og vurdere om der skal gøres noget ved huset. Camilla kan ikke huske sin mormor, da hun kun har mødt hende en enkelt gang. Huset ligger ude i skoven ned til vandet, og allerede på vej derud oplever Camilla noget mystisk, da det er som om hun kan se huset fra luften, som fløj hun over det som en ørn.

Camillas mor har aldrig rigtigt fortalt om mormoren, så da de ankommer til huset, sætter Camilla sig for at undersøge det for at lære noget om sin arv. Hun finder en bog

som mormoren har efterladt til hende, hvori hun beskriver en skattejagt som hun har lavet til Camilla. I løbet af de næste dage følger Camilla instrukserne i bogen og lærer mere og mere om sin mormor og ikke mindst om stedet. Hun finder langsomt ud af hvorfor hendes mor og mormor mistede kontakten til hinanden, og hun finder også ud af at stedet ikke kun er mystisk, men også omgærdet af magi. Der er bl.a. havfruer i vandet, men i skoven er der mystiske væsner som ikke vil menneskene det godt.

Dette er en fin og spændende YA fantasybog, hvor vi følger Camilla i sine undersøgelser af sit ophav og samtidig lærer hvilke evner hun besidder. De magiske elementer tager til i løbet af bogen, men er fint afbalancerede med historien. Historien er både fint rundet af, men efterlader også masser af mulighed for at følge Camilla igen på et andet tidspunkt.

Thomas Winther

Længslernes Nat

Roman af Lilli Lund Christensen

Science Fiction Cirklen, 2019

334 sider

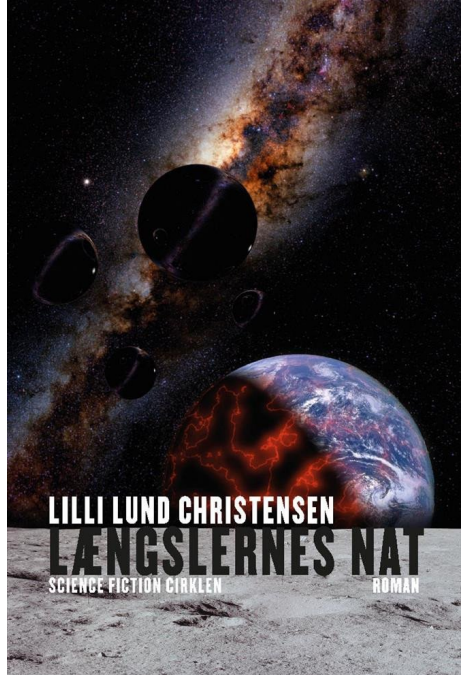
Anmeldereksemplar doneret af
forlaget

Efter apokalypsen overlever mennesker – måske – på Månen.

Længslernes Nat følger den puertoricanske teenager Johnny, der er ung og hjemløs i en livlig, men kriminalitets-præget storby. Byen minder om Rio de Janeiro, men læseren finder hurtigt ud af, at det er en fattig, fremtidig udgave af New York.

Johnny er forældreløs, men lever en nogenlunde harmonisk tilværelse sammen med sin søster og en lille gruppe hjemløse børn. Johnny får dog problemer med en gadebande, og efter en dramatisk flugt bliver han reddet af en lille familie. Endnu engang lever Johnny, der nu har skiftet navn til Drake, en nogenlunde harmonisk tilværelse indtil en gruppe terrorister får fat i et nyt våben, der kan skabe jordskælv. og Jorden bliver ødelagt og ubeboelig. Drake (tidligere Johnny) var heldig og fik plads på et redningsskib til Månen, hvor menneskeheden overlever under store kupler.

Først efter denne lange kaotiske rejse kan Drake skabe sig en tilværelse på Månen, hvor han har fået job som op-

synsmand og igen lever en tilsyneladende harmonisk tilværelse. På dette tidspunkt i romanen bryder Christensen den klassiske apokalypse-genre ved at introducere et spændende mysterium, hvor sorte kugler dukker op overalt og måske, måske ikke, vil i kontakt med måneboerne. Genrebruddet overrasker på en positiv måde, og romanen bliver først rigtig god efter Drake er nået til Månen. Første del af romanen (inden Drake kommer til Månen) kunne med fordel været skåret kraftigt ned, da det næsten føles som om, at selv forfatteren ikke kan vente med at komme til Månen og få startet den egentlige historie.

Flere temaer i *Længslernes Nat* minder om de temaer, der ofte behandles i bøger og film om generationsrumskibe og kolonisering af rummet; for eksempel de yngre generationers manglende indsigt i ting, der er meget svære at genskabe langt fra Jorden: bølgenes brusen, jord under neglene og vind i håret. Jeg er selv meget optaget af generationsrumskibe, og det er interessant at læse de typiske temaer behandlet på en månekoloni efter en alvorlig klimakatastrofe.

Det er særligt spændende, at de 'månefødte' i romanen synes at have udviklet en vrede over for de ældre generationer, der ødelagde Jorden og dermed de yngres mulighed for at opleve naturen. Dette minder ret kløgtigt om de yngre generationers klimaprotester, Fridays for Future og "ok, boomer"-kritik, og alene af den årsag, hvor de unges klimaangst og klimakritik bliver sat på spidsen på Månen, er *Længslernes Nat* en relevant læseoplevelse.

Anne Dencker Bædke

En Mand eller en Hær

Infection, Vol. 2

Tegneserie af Casper Sand

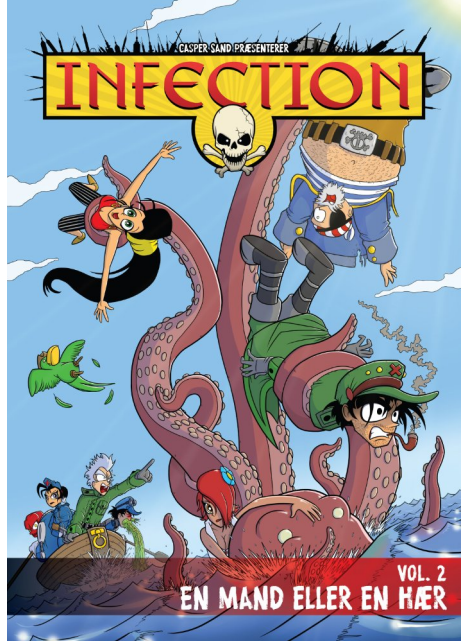
Global Waste Publishing, 2021

58 sider + 10 s. ekstramateriale

I *Himmelskibet* #59 [anmeldte](#) jeg første bind af Casper Sands postapokalyptiske tegneserie *Infection*, og kort før deadline til dette nummer modtog jeg så et anmelder-eksemplar af andet bind, *En Mand eller en Hær*.

Historien begynder hvor første bind sluttede. Vores helte, med den frafaldne Global Waste-officer Dave Blame som leder, er på vej væk fra piratøen Pirate's Rock i et hangarskib lavet om til piratskib. Uheldigvis bliver skibet overfaldet af en elitestyrke fra Global Waste, og vores helte må flygte, godt hjulpet af en kæmpeblæksprutte, der tror den er Daves mor, og en papegøje, som tror den er en ged. Så er niveauet af seriøsitet ligesom lagt, og historien i *Infection* kan uden problemer karakteriseres som *anything goes*.

Inden vi får at se hvordan det videre går vores venner, får vi et lille mellemkapitel, der med en nyhedsudsendelse fortæller Global Wastes udlægning af begivenhederne til nu – en udlægning der forventeligt ikke stiller vores helte i et særligt positivt lyd. Derefter ser vi hvordan vores helte

bliver samlet op af en lille flåde af lejesoldater, der alle i større eller mindre grad er blevet omskabt til kyborger, ledet af en radioaktiv kaptajn ved navn Neon. Heldigvis kan de to grupper finde fælles fodslag i kampen mod Global Waste.

Det er, kort fortalt handlingen i dette bind to, som langt hen ad vejen virker som et mellemspill før det store opgør mod Global Waste. Som ekstramateriale er der ti sider med figurdesign og historien om Casper Sands genvendigheder med at få lavet bindet færdigt. Undervejs i processen valgte Sand at gå over til digital tegneteknik for at spare tid – men omstillingen viste sig at være så svær at det tog ham halvandet år (ved siden af fuldtidsarbejde) at lave bare det korte mellem-kapitel! Det næste kapitel gik noget hurtigere, og i mellemtiden valgte Sand at selvudgive serien i albumform i stedet for som hidtil som webcomic, og det betyder at det sidste kapitel i dette bind ser dagens lys for første gang – og sådan kommer det også til at ske med de kommende bind, hvoraf nr. 3 er under forberedelse. Bind tre kommer til at hedde *Revnen i Muren*.

Infection er ikke nogen dyb tegneserie, og den er heller ikke dybt original, med en hel del inspiration fra de mere overdrevne mangaserier, men den er underholdende og ganske kompetent tegnet, i en meget karikeret stil, som muligvis kan afskrække nogle læsere. Personligt ser jeg frem til at læse hvordan historien videre udvikler sig.

Klaus Æ. Mogensen

KORTE OMTALER

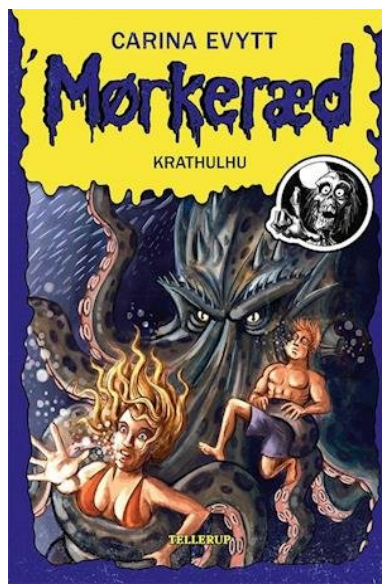
af Thomas Winther

Den oprindelige tanke med rubrikken “Korte Omtaler” var at få sat nogle ord på nogle af de mange bøger som vi desværre ikke får anmeldt, men som stadig fortjener en omtale. Den har dog mere og mere bevæget sig hen til at være en opremsning af bøger jeg gerne ville have tid til at læse, men ikke når. Jeg vil dog denne gang lægge ud med at par bøger som jeg rent faktisk har fået læst.

Krathulhu

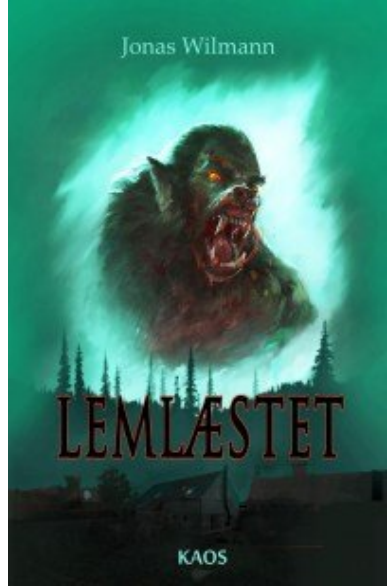
Krathulhu er datter af Kraken og Cthulhu. Hun har aldrig mødt sin far, men har fundet ud af at mennesket måske kan være med til at påkalde ham. Hendes naturlige form er som en kæmpeblæksprutte, men hun kan også tage form som en teenagepige, og det er i kraft af dette at hun kommer i kontakt med de to drenge Daniel og Mikkel, som bliver en del af hende plan.

Bogen er en børne-ungdomsbog af Carina Evytt i serien ‘Mørkeræd’ fra forlaget Tellerup (2019)

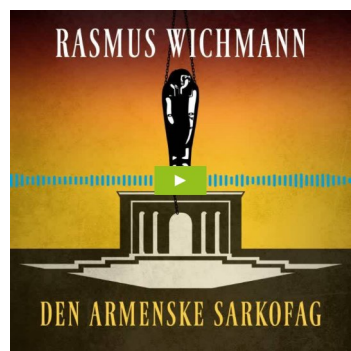
Lemlæstet

Hvis jeg skal være helt korrekt, så har jeg ikke læst denne, men derimod lyttet til den. De mange lydbøger på eReolen hjælper til at jeg kan komme igennem nogle af de titler som jeg ikke når at få læst. I denne bog af Jonas Wilmann møder vi en politimand der har været nødt til at flytte fra København til en noget mindre politikreds i Jylland. Han har haft problemer med stress og ikke mindst sit temperament. Han er endt med en tjenestesag for en for hård anholdelse, og hans temperament har også være skyld i at hans forhold er gået i stykker. Kort inden han flytter fra København har der været et brutalt mord hvor offeret nærmest er blevet revet i stykker. Han prøver at flytte væk fra sine problemer for at finde ro, men problemerne flytter med ham. Jonas Wilmann lægger ikke fingre imellem i sine blodige beskrivelser i denne bog, men den skal jo også leve op til sin titel *Lemlæstet* (KAOS, 2020, 270 sider).

Den armenske sarkofag

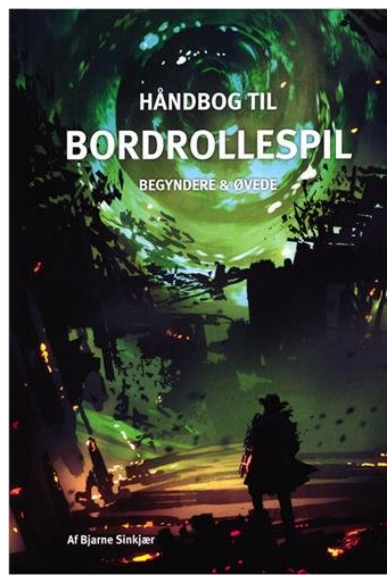
Nu jeg er ved lydbøgerne, så har Rasmus Wichmann udgivet sin seneste bog *Den armenske sarkofag* som lydbog via forskellige podcast-tjenester. Man kan lytte

til den ganske gratis, men han opfordrer til, når man nu ikke skal betale for bogen, at man så giver et beløb til Røde Kors-projekter i Armenien. Jeg er kun lige kommet i gang med at lytte selv, men vil da lige videregive opfordring til såvel at lytte, som at give et bidrag til den gode sag.

Håndbog til bordrollespil

Bjarne Sinkjær har udgivet forskellige rollespil, bl.a. *Ulvevinter* og *Legenden om Phønix*. Nu har han skrevet bogen *Håndbog til bordrollespil* (Ravnehøj, 2021, 251 sider). Det er godt nok ved at være alt for mange år siden jeg har spillet rollespil, men jeg syntes alligevel at dette var en interessant bog, så den fik jeg købt mig. Bogen er overordnet inddelt i 4 kapitler: "Introduktion", "Sådan spiller du rollespil", "Verdener og historier" og del 4 der fortæller om dansk rollespils historie igennem Bjarnes egen beretning om sin tid med rollespil, samt et kapitel om danske rollespilmagasiner, -fanzines og -bøger. Det var primært for disse sidste afsnit at jeg købte bogen, da jeg syntes den slags historie er interessant. Det er også kun de kapitler jeg har fået læst endnu, hvilket også er grunden til at jeg ikke kan lave en anmeldelse af bogen. Men de dele jeg har læst, var bestemt interessante, og for mig var de hele bogens pris værd, så en anbefaling herfra til dem der interesserer sig for rollespil.

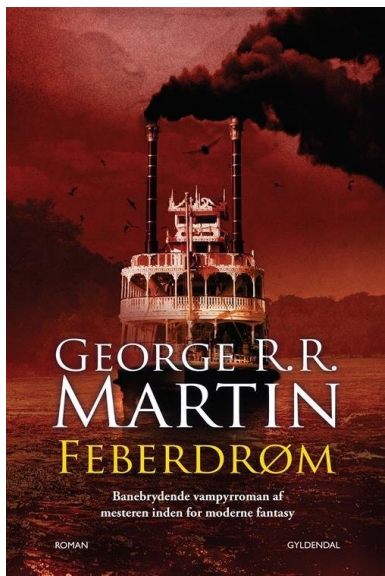
Flying Solo

Ved at genlæse nogle af mine tidligere “korte omtaler”, kan jeg se at jeg ved flere titler har skrevet at det er bøger der bliver lagt i den store stak af bøger jeg skal have læst. Her med starten på 2021 har jeg så sat mig og læst nogle af bøgerne fra denne stak. Det startede med *Flying Solo*, som er skuespilleren Jeremy Bullochs selvbiografi fra 2014. Han er den skuespiller der var inde i Boba Fett-dragten i de oprindelige Star Wars-film. Han har haft mindre roller i en række film, og har i flere år rejst rundt til forskellige conventions og skrevet autografer. Jeg har selv mødt ham et par gange, og hans bog er bestemt lige så hyggelig som han selv var. Han døde desværre i 2020, hvilket var det der gjorde at jeg tænkte at jeg nu måtte få læst bogen, som jeg købte af ham da han besøgte København for nogle år siden.

Feberdrøm

En anden bog fra stakken som jeg også har fået læst, er *Feberdrøm* af George R.R. Martin (Gyldendal, 2015, 340 sider). Bogen er oprindeligt fra 1985, men udkom først på dansk i 2015. Det er en vampyrfortælling som finder sted på floderne i Mississippi, primært ombord på den store floddamper Fevre

Dream i tiden omkring den amerikanske borgerkrig. Det er en blodig bog, som vampyrbøger ofte er, hvor vi følger en dampskibskaptajn der gerne vil have det største og hurtigste skib og derfor slår til da en mystisk mand tilbyder et partnerskab. Betingelserne er blot at kaptajnen ikke må stille spørgsmål ved den mystiske mands mærkelige vaner. Som nævnt foregår bogen omkring den amerikanske borgerkrig, og forholdet imellem nattefolket (vampyrerne) og kreaturerne (os mennesker) sættes ofte i relief op mod hvordan slaverne blev behandlet.

Fra Gud til filmskurk

Der er dog kommet nye bøger i stakken. I en Facebook-gruppe med filmsnak så jeg et opslag fra Christian Bogh om at han var ved at udgive en bog om haj-film, *Fra Gud til filmskurk* (Fatcat, 2021, 294 sider). Det er ikke en type film jeg som sådan dyrker, men jeg har da alligevel set min del, og tænkte at denne bog måtte jeg da hellere købe. Jeg har ikke fået læst bogen endnu, men jeg skal love for at jeg er imponeret over den bog der kom med posten. Det er en hardcover-udgivelse på 294 sider med masser af flotte farveillustrationer af filmplakater, og den er trykt på lækkert papir. Den bog skal jeg bestemt have kigget mere i, og jeg skal love for at der er udkommet betydeligt flere film om hajer end jeg havde forestillet mig.

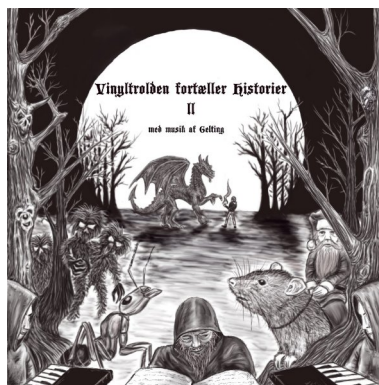
Lad de døde hvile

Der går efterhånden lang tid imellem at jeg køber en DVD, men da jeg har en forkærlighed for lavbudget-horrorfilm, så var jeg nødt til at anskaffe mig *Lad de døde hvile* af Sohail A. Hasan. Filmen er et par år gammel, men nu fik jeg endeligt købt den. Det er bestemt en film der viser at selvom budgettet ikke er højt, så kan man sagtens lave en underholdende gyser så længe man lever sig ind i projektet.

Vinyltrolden fortæller historier II

Hvis der går lang tid imellem jeg får købt en DVD, så er det for intet at regne i forhold til hvor få LP'er jeg får købt. Da jeg læste om *Vinyltrolden fortæller historier II*, som indeholder gyserhistorier for børn, og hvor pengene fra salget går til Børn, Unge og Sorg, så var den et oplagt køb. Jeg har dog ikke haft en pladespiller i mange år, så nu må vi se hvornår jeg får den hørt, men nu står den i hvert fald på hylden.

Unge sjæle

I sidste nummer omtalte jeg *Der hvor skyggerne faldt* af Astrid Ehrencron-Kidde (Escho, Sidste Århundrede, 2020, 224 sider). Den er bind 7 i Grotesker-serien fra forlagssamarbejdet mellem Escho og Sidste Århundrede. Bind 6 er her efterfølgende udkommet. Jeg tænker at grunden til at disse bind ikke er udkommet i nummerrækkefølge, er at bind 6 er en oversættelse og derfor nok har taget længere tid at få klar. Men nu er Sigurd Mathiesens *Unge sjæle* udkommet. Den har fået rigtigt gode anmeldelser, så denne er naturligt nok blevet købt til stakken af bøger jeg skal have læst.

Mørkets gerninger går igen

I en tidligere omgang “Korte omtaler” blev antologien *Mørkets gerninger* fra forlaget Petunia nævnt. Der er nu udkommet et nyt bind i denne serie af gyserantologier til unge, og den har fået titlen *Mørkets gerninger går igen*. Om ikke andet så skal jeg have købt denne bog for at have den i min samling af danske antologier.

HORROR-ANTOLOGI AF SABINE HEIN M.F.L.

Manden der tænkte ting

En bog jeg har haft stående på reolen i flere år uden af få læst, er *Manden der tænkte ting* af Valdemar Holst. Den udgave jeg har stående, er fra serien Stjernebøgerne fra Vintens forlaget (1965). På forsiden beskrives den som “En dansk gyser i verdensklasse ... et moderne sidestykke til *Dr. Jekyll og Mr. Hyde* og til Poes og Chamissos skrækindjagende fortællinger”. Det må jo siges at være store ord som det kan være svært at leve op til. Bogen er nu blevet genudgivet fra forlaget Baggårdsbaroner, og da jeg kun har hørt godt om den så måtte jeg hellere få den læst.

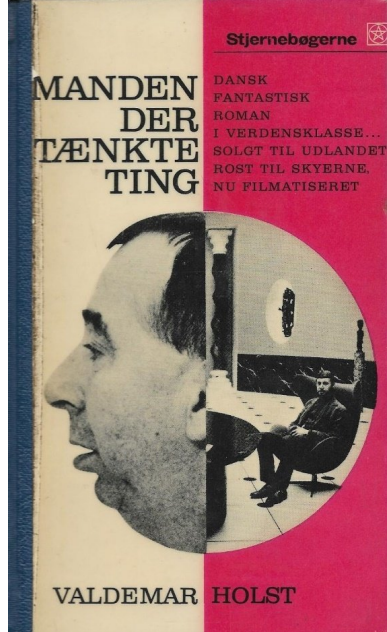
Det er fortællingen om en læge på den lukkede afdeling. En dag har en af patienterne pludselig en kasse cigaretter og en flaske alkohol på sit værelse, noget som ingen kan forklare hvordan er kommet derind. Kort efter forsvinder patienten. Denne tager dog kontakt til lægen igen og beder om en tjeneste som lægen ikke er villig til at give. Nu begynder lægen at blive drevet til vanvid da en dobbeltgænger dukker op med det ene formål at ødelægge lægens liv.

Bogen er oprindeligt fra 1938 (det er andenudgaven jeg har). Jeg må sige at det er en bog der bestemt har overlevet de mange år godt, og jeg synes bestemt at den fortje-

ner den flotte genudgivelse den nu har fået.

Det hedder sig at den nye udgave er tredjeudgaven. Der kom dog to udgaver af bogen i serien Stjernebøgerne. Første gang var i 1965, og igen i 1969 med et nyt omslag, der er hentet i den filmatisering der udkom det år. En spændende detalje ved den nye udgave er at den er markeret som værende første bind i en ny serie navngivet 'De Kælderkolde'. Det bliver yderst spændende at se hvad der ellers udkommer i den serie.

Noget frygteligt er altid lige ved at ske

Flere af Lars Kramhøfts udgivelser har været anmeldt i *Himmelskibet*, og han leverede forsiden til nummer 13 i 2007. Selvom hans udgivelse *Noget frygteligt er altid lige ved at ske* (Fahrenheit, 2020) rent gennemæssigt ikke hører under hvad vi normalt omtaler her, så vil jeg da alligevel lige nævne den, da den vandt Ping-prisen i 2020. Hvis titlen ikke vidner nok om at der ikke venter noget behagelig, så hjælper det heller ikke at sidetallene tæller ned og ikke op. Her er ikke tale om overnaturlig horror, men derimod den hverdag

som for nogle kan være endnu mere skræmmende.

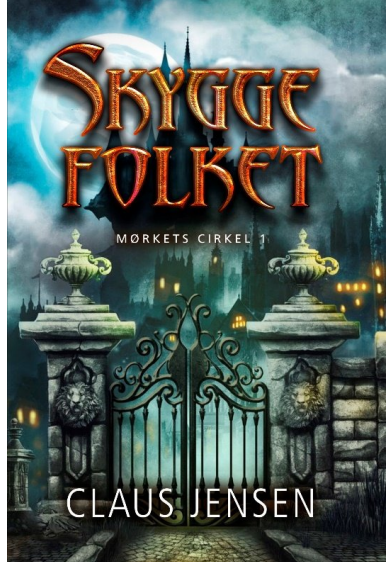
Skyggefolket

Her til sidst vil jeg lige nævne Claus Jensens bog *Skyggefolket* (Forfatter-skabet.dk, 2020, 304 sider). Vi modtog en læseprøve af denne bog på mail. Denne har jeg beklageligvis ikke fået læst endnu, så her kommer et uddrag af hvad forlaget selv skriver om handlingen:

Ærketroldmanden Mohtio er forsvundet under mystiske omstændigheder. En rystet Alliance kæmper med angreb fra heksen Tidselravn, da nye oplysninger tvinger dem til handling. Troldmandens lærling, en elver og dværgen Arim, sendes ind i ondskabens hjerte for at redde den tidligere leder fra shamanens kløer.

I mailen stod der at vi var velkomne til at videredistribuere læseprøven, så hvis der er nogen som gerne vil modtage denne, så sig endeligt til. Og skulle nogle have lyst til at anmelde bogen, vil det være velkomment.

Det var hvad der var samlet til bunke til denne omgang, men bunken bliver ved med at vokse, så der vil bestemt også være noget at omtale i næste nummer.

SØEN

Af Michael Kousgaard

Michael Kousgaard har skrevet en håndfuld børnebøger, men skriver også i gysergenren, hvor det bl.a. er blevet til romanen Kolde Timer og novellen “Den vildfarne” i antologien Mørkets Gerninger. Han elsker at dykke ned i en helt almindelig hverdagssituation og lade fantasien løbe løbsk derfra, gerne med et twist i slutningen. Michael bor i Esbjerg og arbejder til daglig som bogholder i eget firma. Tal og regnskaber rummer ikke mulighed for fantasi, så Michaels kreative åre må komme til udtryk gennem legen med ord.

Ingen af de lokale bruger søen. Der er ellers langt til stranden, så på de allervarmeste sommerdage kan man nok trænge til en dukkert. Måske er det, fordi den lugter. Stanken kommer om natten. Den stiger op fra bunden og indhyller hele området i en nærmest håndgribelig dis. En blanding af al mulig råddenskab, der trænger ind alle vegne. De træer, der står rundt om søen, er visne. Deres døde grene hænger ud over det sorte vand som fangarme eller lange fingre, klar til at beskytte deres herre. Selv dyrelivet har forladt området. Søen byder hverken på vådt eller tørt, der er værd at blive hængende for.

Den hedder bare "Søen". På de skilte, der skal vise vej til den, står der også bare "Søen", hvis man altså kan læse det under det mudder, som de lokale borgere bevidst har tilsmudset dem med. Ingen har nogensinde haft trang til at give den et navn. Ingen har nogensinde kæmpet for, at lige præcis denne sø skal være værd at nærme sig. Ikke engang et øgenavn er det blevet til. "Stinkesø" eller "Dunkelsø" vil ellers passe perfekt med tanke på dens historie.

Kommunens tekniske afdeling har været forbi. I rumdragter og det dyreste sikkerhedsudstyr, man kunne opdrive. Vandprøver og jordbundsprøver blev samlet ind og analyseret, og jo, man fandt uregelmæssigheder. Dog ikke noget, der kunne forklare stanken.

Det med dyrelivet er måske alligevel ikke helt sandt. Et par teknikere havde fået flænger i deres gummidragter, men hvilket dyr kunne forårsage sådanne skader? Man blev enige om, at teknikerne måtte være gået forbi enten en

skarp sten eller noget skrot, som nogen havde kastet ned i dybet.

Den forsvinder igen i løbet af formiddagen, stanken. Trækker sig tilbage. Måske er det bare søens måde at vågne. Som en gammel dranker med rådden mad i gummerne, inden munden bliver skyllet igennem med den første guldbajer.

Det er ikke en sø, man er stolt af. Teknikerne, der var forbi og forulempede den, gik på pension kort tid efter. Førtidspension, vel at mærke, og selv journalisterne fra lokalsprøjten har en stiltiende aftale om aldrig at omtale den. Der ligger ellers en fed historie og lurder, hvis man dykker dybt nok. Hvornår har man sidst hørt en journalist frivilligt lægge en sådan mulighed i graven?

Det er sket mere end en gang i historien, at en person er vågnet ved søens bred uden at vide, hvordan han eller hun var kommet dertil.

Oliver er en enspænder. Han er som taget ud af en amerikansk college-film. Nørd, som går i det forkerte tøj og som folk spænder ben for. Bare for sjov. Det fedtede hår klasker sammen ovenpå hovedet, som er det våd tang. Den klamme stank af sved hænger ved, selvom han tager sit ugentlige teenage-trucker-bad.

Men det her er ikke USA. Oliver går på gymnasiet, og når man gør det, bliver der ikke spændt ben. Der er heller ingen, der tager ens bøger og kaster rundt med dem. Der

bliver muligvis kastet et blik eller to, men man får lov at lugte i fred.

Fem skoler, fem landsdele. Da han for sidste gang skiftede skole i 8. klasse, blev han forelsket. Uopnåelige Louise med det lange, lyse hår. Hende, som alle de andre også er forelsket i. Da gymnasiet i sommers lukkede ham ind i sine hellige haller, holdt han døren for hende, men hun bemærkede ham ikke.

De går i klasse sammen, men også her er han usynlig for hende. Kun når hun i timerne fornemmer et blik på sig, og hun retter sit eget mod ham, bliver han virkelig, et menneske. Han slår dog altid øjnene ned, for genert til at fastholde blikket på hende. Fange hendes øjne.

Oliver er klog. En af den slags mennesker, som suger al lærdom til sig uden anstrengelse. Det er dog ikke noget, han ynder at gøre sig bemærket med. Enten sidder han og sender Louise skjulte blikke eller også tegner han kruseduller i bøgerne. Han siger kun noget, når han bliver spurgt. Han leverer dog altid det rette svar, hvorfor det ofte er nogle af de knap så intelligente, dem med hænderne i lommen, der bliver spurgt først.

Oliver kigger på uret. 18.57. Om lidt vil hans mor banke på døren og bede ham hjælpe med opvasken. Han ved, at han ikke kan slippe, så han går ud i køkkenet. Men hun er der ikke.

“Mor?” kalder han, men hun svarer ikke. Lejligheden ligger på 4. sal i det sociale boligkompleks. Den er lille, kun 5 rum. Soveværelse, stue, badeværelse, køkken og så hans værelse. Han hører de dybe hulk uden for soveværelset og åbner døren. Hun sidder på sengen med ryggen til ham.

“Mor, hvad er der nu?” Det lyder anklagende, det ved han, men det er ikke meningen. Og han ved selvfølgelig godt, hvad der er i vejen. Det er bare fjerde gang på tre dage, at hun sidder og vræler.

“Ikke nogen, Oliver. Jeg kommer lige om lidt.

Han begynder at gå hen mod hende, men stopper halvvejs. Han ved ikke, hvordan han skal trøste hende.

“Skide være med ham, mor,” siger han, men ved, at det ikke nytter. Hvor mange gange har han sagt den sætning det sidste halve år? Uden effekt? Han ved, at et kram vil hjælpe lidt, men han har ikke lyst. Han kan ikke holde hendes stank af alkohol ud. Han går ud i køkkenet og stopper ved håndvasken. Han kan hjælpe ved at tage opvasken, men går forbi.

2 ting giver lys i det dunkle værelse. Hans computer og tællene på det digitale vækkeur. 22.45 viser det. Det er ved at blive mørkt udenfor. Han slukker computeren. Over ham hører han de sædvanlige lyde fra fjernsynet, der kører for fulde drøn, men ellers er der stille omkring ham.

Han går ud i køkkenet. Opvasken står stadig og venter. Han går videre ind i stuen. Som forventet sidder moren i sofaen. Fjernsynet står tændt, men det underholder kun sig selv. Hun sover. Vinglasset står på sin sædvanlige plads. Ligeledes papvinen på gulvet inden for konstant rækkevidde. Hendes tunge vejrtrækning beroliger ham. Hun vil ikke komme til at forstyrre ham. Hvis denne aften forløber som vanligt, vil hun vågne mellem klokken 1 og 2 med hjælp fra hendes egen høje snorken og vralte i seng.

Han går tilbage til værelset. Tager kikkerten frem. Han glæder sig til efteråret, hvor det igen vil blive mørkt tidligere. Så kan han tage ud til sine to træer.

Det første træ står ude i forstaden. Det byder på noget så simpelt som ro. Han har udsyn til to familier, hvor alt er normalt. Så roligt og kernefamilieagtigt, at det gør ondt i maven. Noget, han selv har mistet og ikke kan få tilbage.

Når han sidder i det træ, tager han altid en cola frem og læser et blad i lygtens skær. Det er det, han ville lave, hvis han sad inde i huset. Inde i det store værelse, hvor drengen, Markus, også sidder med et blad, Anders And. Han kan også finde på at læse en bog som den 11-årige pige i den næste familie. De to familier ligner hinanden meget.

Hans yndlingstræ er dog det, der står ude på den gård, hvor Louise bor. Han tager cyklen derud, lægger den i grøften et stykke væk og går resten af vejen hen over markerne. Hun har værelse på 1. sal. Hun sidder næsten hver aften bøjet over lektierne. Hun trækker aldrig gardinerne for, heller ikke, når hun skal i seng. Det er dog ikke hendes nøgenhed, han opsøger, når han sidder der. Selvfølgelig bli-

ver han hård, når hun går rundt kun iført trusser efter badet. De små bevægelser, hun laver under dynen, når lyset er slukket, pirrer naturligvis også hans fantasi. Men nej, han holder øje med hende for at passe på hende.

Hvor han får fra, at hun har brug for det, aner han ikke, og det er heller ikke noget, han interesserer sig for at gruble over. Hun ligner ikke en, der har brug for det, men det kan man jo aldrig vide. Hendes far kan være psykopat og tæve dem alle. Det har man da hørt om før, og selv om der endnu ikke havde været tegn på det, kan man aldrig vide. Så han bliver ved med at sikre sig, at hun har det godt.

Den avancerede militærkikkert har han fået af faren. Det er ham, der er skyld i alle de flytninger. Det var ham, der havde været fraværende, ladt hans mor i stikken med alkohol. Selvfølgelig havde hun opsøgt andre mænds selskab, når hun ikke havde kunnet få opmærksomhed fra sin egen mand. Det var fandeme da logik for burhøns. Skænderierne havde været mange og lange. Til sidst var det kun moren og Oliver, der var flyttet. Nu bor faren et sted ovre i Jylland, på en eller anden rådten kaserne.

Det er nu ikke, fordi hans liv har ændret sig radikalt ved kun at bo med moren. Faren havde jo alligevel været ikke-eksisterende. Den største forskel består i det materialistiske. Højhuset og det mindre værelse, som står i skærende kontrast til villaerne, de har boet til leje i. Desuden er kikkerten ikke den eneste gave. Cyklen nede i kælderen har han selv valgt, og hvad faren ikke kan finde af ting og

sager på militærets lager? Læderstøvler, rygsæk, lygte med infrarødt lys, feltrationer i lange baner.

Han tager yndlingsgaven, kikkerten, op for øjnene. Lader sig suge ind i dens verden, hvor stilheden hersker. Blikket glider hen over vinduerne i blokken ved siden af. Hvert vindue er som en stumfilm. En anden virkelighed, hvor han er fluen på væggen. Ganske vist en døv flue, men han bliver trukket væk fra hans egen tilværelse for en kort stund. De fleste vinduer er mørke, men kun ved dem, hvor gardinerne er trukket for, glider han hurtigt videre. Men der er intet spændende at kigge på denne aften.

Lokalet er hvidt. Hvidt i hvidt. Det runger, når man snakker derinde. Langs den ene væg hænger der fire urinaler, i den anden side er toiletterne, adskilt af store, hvide plader. Det er som resten af landets gymnasietoiletter. En miniverden, man kan lukke sig inde i. Et sted, hvor man brokker sig over sine lærere, fortæller, hvem man har planer om at score i weekenden, hvilke lektier, man har valgt at ignorere. Et sted med små hemmeligheder, man afslører for sine nærmeste, når man deler en privat stund med nedly-nede bukser, ladende sit vand i samhørighed med sin bedste ven.

Oliver har ikke en bedste ven, men derfor kan han sagtens finde morskab i at opholde sig i dette lille aflukke af verden, denne tidslomme, hvor intet har forandret sig de sidste 30 år. Ofte sidder han bare derude, med nedslået

toiletsæde og fødderne hvilende på håndtaget eller væggen.

Han har altid sin lille lommebog med. Den er fuld af notater om alt muligt, han overhører. De fleste stemmer kender han ikke, så han kan ikke vide, hvem det er, der har været sammen med gymnasiets unge lærer, Julie, til sidste fest. Han ved dog, hvor det famøse samleje fandt sted. Alt i alt ved han meget mere end alle andre om livet og elevernes gøren og laden på dette sted, som er forbeholdt viden, men i lige så høj grad er et sammensurium af ungdommens galskab og uforudsigelighed.

Han sidder og studerer båsens graffiti for nye, kloge input fra tumpede gymnasieelever, da der kommer to personer ind i lokalet. Snart lyder den velkendte rislen i urinalet, og de begynder at snakke sammen.

“Det bliver sgu en fed weekend. Du skal jo ikke noget alligevel. Bare os to med Louise og Fie. Kom nu, Malte. Vi kører på fredag.”

“Hvor er det henne, siger du.”

“Ude ved en eller anden sø. Det ligger vist 25 kilometer væk, men jeg skal sgu nok finde ud af, hvordan vi kommer derud. Min bror har været derude. Der er bålplads og et skur derude. Nye toiletter. Masser af brænde. Vi skal ikke lave en skid selv. Kun slå de to telte op. Malte, forstår du hvad jeg siger? To telte. To piger. To fyre. Bade i søen. Pissegodt vejr. What’s not to like. Du får selvfølgelig Louise. Så napper jeg Fie.”

“Ja, ja, jeg hører dig. Okay, men du holder fandeme planerne for dig selv, så der ikke kommer andre. Og jeg gi-

der ikke høre på dig og Fie, når I skal ligge og knalde. Vi parkerer teltene hver for sig.

“Nej, nej, selvfølgelig. Jeg gider sgu da heller ikke glo på din behårede røv.”

Louise og Malte sammen? Oliver hører døren blive lukket igen og går ud og henter sin taske. Tager sin cykel og kører væk. Geografi og engelsk i de sidste timer. Fuck det. Hans humør er overhovedet ikke til at høre en eller anden tumpe holde foredrag om Mexicos naturrigdomme og eksportmuligheder. Engelsk? Han er lysår foran de andre, så det går nok.

Nej, i stedet for drejer han cyklen ind mod centrum. Han parkerer den ved en gammel, fornemt udseende bygning. Udenpå står der både Museum og Bibliotek. Han lader malerier og skulpturer i stikken og træder ind i børgernes verden.

Han kender stedet særdeles godt. Han er der tit, når han skal lave en opgave. Alle bibliotekarerne hilser på ham, og han er på fornavn med de fleste. De er ligeglade med hans fedtede hår og at skoletasken har et hul i hjørnet, hvor bøgerne forsøger at klemme sig ud. De bekymrer sig kun om at finde de rette bøger eller den rette information til brugerne. Intet andet ligger dem mere på sinde end det. I dag er det Uffe og Bente, der sidder bøjet over henholdsvis en avis og et tykt opslagsværk af en slags.

“Hej, Uffe,” grynter Oliver. Det er ikke det humør, han plejer at dukke op i, og det bemærker den opmærksomme bibliotekar.

“Hej med dig, Oliver. Hvorfor så dystert? Skal jeg finde en bog med vittigheder til dig?” Den sædvanlige muntre tone mellem dem falder dog til jorden denne gang. Oliver kaster sig ned i en stol og kigger op på manden, han har udset sig som sin redningsmand.

“Ligger der en sø her i nærheden,” spørger han.

“En sø, siger du? Ikke lige i nærheden. Hvor langt væk må den ligge? Vi skal i hvert fald krydse et par kommune-grænser, hvis det skal være noget større.”

“Og hvor langt væk er det så?”

“Jeg vil tro 50-60 kilometer. Mindst.”

“Ikke noget med 25 kilometer?”

“Næh ... skal du ud at fiske? Det havde jeg sgu ikke troet om dig.” Uffe klasker opslagsværket sammen og tager det under armen.

“Men du kan jo kigge på vores topografiske kort, hvis du ikke tror på en mand, der hader at fiske og bade. Han kan jo tage fejl for en gangs skyld. De står nede for enden af den her række.” Han stikker en arm ud og vinker farvel samtidig. Oliver springer op ad stolen og finder kortene.

Der er en sø. Han tager afstanden på øjemål. Den lyseblå klat ligger i nærheden af Nr. Bjerrestrup, en lille flække knap 30 kilometer væk. Den er dog ikke stor nok til at blive nævnt i bogen “Danske søer og vadesteder”, som han finder i geografi-afdelingen. Med mobiltelefonen tager han et billede af kortet og søens placering, så han kan finde den. Derefter stiller han kortet og bogen på plads, tager sin taske og forlader biblioteket. På cykelturen hjem

vurderer han, at den næsten nye cykel sagtens kan bruges til at tilbagelægge 30 kilometer.

“Moor. Kom nu. Det er jo bare en telttur med Fie. Der er da mange, der overnatter derude.” Louise kigger bedende på sin mor, mens denne til gengæld sniger blikket over på faren. Det er dog nyttesløst. Hans blik hænger fast ved aktiekurserne.

“Er der et bådhus, siger du? Den sø har jeg aldrig hørt om. Ved Fies forældre det? Har de sagt ja, Louise?”

Hun trækker stolen ud og sætter sig. Finder sit “selvfølgelig-mor-tror-du-jeg-er-dum”-blik frem.

“Jaaaa. Du kan selv ringe og spørge. Jeg kan da ikke gøre for, at du ikke er Danmarksmester i søer.” Demonstrativt som kun en forurettet teenager formår det, rejser hun sig resolut og tager telefonen frem. Hun stikker den helt op i sin mors snude.

“Lad være, Louise. Jeg synes bare, at det er et mærkeligt sted. Der er simpelthen så uhyggeligt ved sådan en sø. Ved du, hvor den sø ligger, Leif?” Igen forsøger moren at fange farens opmærksomhed, denne gang med et dask på skulderen og et smil, men han er nået helt om til sportsresultaterne og stillingerne i de forskellige europæiske fodboldligaer. Der er intet håb om kontakt, før avisens tryksværte har afsløret top og bund i Jyllandsserie Vest.

“Leif, er der nogen hjemme? Din datter vil op og overnatte ved en eller anden fremmed sø og blive ædt af sømonstret, og du er pisseligglad?”

“Hold op,” vrænger han, da hun dasker igen, denne gang til avisen.

“Mor. Du er bare en bangebuks. Forestil dig lyden af den knitrende ild og varm kakao. Vi skal bare hygge os. Snakke til langt ud på natten. Vi tager nogle sandwich med.” Hun rejser sig og smiler. Kysset på morens pande betyder “Tak”, og morens rysten på hovedet underskriver den usagte aftale.

Louise lukker døren ind til værelset. Hendes hjerte dunker vildt i brystet på hende. For en måned siden havde hun aldrig før løjet for sine forældre. Jo, bevarer, små hvide løgne, det tager ingen skade af, men det her? Og det er fjerde gang. De andre gange var også overnatning med drenge. Fester. Druk. Men alle tre gange sprang hun fra til Fies dybe frustration. Denne gang skulle det dog være.

Hun er en af disse uopnåelige piger. Uopnåelig for drengene med hvad de nu synes, de skal opnå med en pige med udseende, kropsformer, sympati, popularitet og penge tildelt med rund hånd fra hendes både overjordiske og biologiske skabere. Uopnåelig for de piger, der følger i hendes kølvand, men som kun lever i den skygge, som den piedestal, de har sat hende op på, kaster over dem. Kun en enkelt pige har formået at leve ved hendes side. Fie. Fie, som kom til på så tidligt et stadie af deres liv, at følelser og begreber som misundelse, beundring og gudedyrkelse endnu ikke var udviklet i hjernen.

Hun er fuldt ud bevidst om sin rolle, om alles beundring, og intet har hun skullet gøre, for at det blev sådan. Hun skulle bare være sig selv. Men hvem er hun?

På det seneste er hun blevet i tvivl. Hendes lange, glatte hår har altid været langt og glat med en lille krølle for neden. Altid har hun brugt den halve time på at børste det gennem og få krøllen til at sidde rigtigt. Hun er begyndt at forestille sig selv som kronraget. Holder håret stramt tilbage, så man kun ser det runde hoved med den lille spidse hage, der fuldender hjerteformen.

De sidste par måneder har hun befundet sig i en ubehagelig tilstand, hvor hun bliver svimmel ved tanken om at forlade den faste grund under fødderne. Det stabile, men ensformige liv, hun ubevidst har bygget op for at glæde alle. Det eneste, hun skal gøre, er at lukke øjnene og løbe. Mærke, hvordan hun mister fodfæste. Skrige, indtil kroppen bliver indhyllet i sin egen verden, mærke adrenalinet og sejrusrusen.

Men hun forstår det ikke. Hun plejer at kunne analysere selv den sværeste tekst. Shakespeares vrøvl, som klassekammeraterne kalder det, er intet problem. Gamle og nye danske digte kan hun knække koden på, ja endda se bag dem. Finde nye meninger i de snørklede sætninger. Sig selv kan hun dog ikke analysere. Dertil har hun ingen selvindsigt. Ingen selverkendelse. Som en blind vakler hun rundt uden at kunne se, at hun er i gang med at bryde ud af sit selvbyggede fængsel.

“Hvor fanden bliver han af?” Louise kigger på sit ur for 7. gang på det ene minut. Hun står ude ved landevejen og tripper. Til den ene side kan morens bil dukke op hvert øjeblik, det skal være. Frederik og Malte vil komme fra den anden side. Hvis hun kommer først, vil hele planen med overnatning ved søen gå i vasken. Louise vil aldrig kunne forklare sig ud af, hvorfor hun står her sammen med Fie, når moren tror, at hun og Fie skal køres af Fies far.

“Hvorfor skal vi absolut hentes her?” Hun kigger bebrejdende på Fie, som om det er hendes skyld.

“Det var dig selv, der ikke havde noget imod det. Og så ligger det på vejen.”

Louise ved, at Fie har ret. Det ville heller ikke være et problem, hvis morens kursus ikke var blevet aflyst. Efter planen skulle hun først være kommet hjem kl. 17.

Endelig ser hun en bil i det fjerne, vel at mærke fra den rigtige side. Der kommer kun få biler ude ved gården. Det må være fyrene.

“Der kommer de,” sagde hun til Fie og tager sin taske.

“Nu håber jeg, de har taget mad med, som vi aftalte. Ellers flipper jeg på dem.”

“Selvfølgelig har de det.”

Det er dem, der kommer kørende, men det er Frederiks storebror, der sidder ved rattet i den ramponerede, ældgamle Skoda, de kommer trillende i.

“Kunne I ikke have fundet en ældre bil end det der skrammel,” siger Fie sarkastisk.

“Hold nu kæft, Fie.” Louise skynder sig om bag bilen og åbner bagagerummet. “Kom nu, Fie. Vi skal af sted, inden min mor kommer.” Hun slynger sin egen og Fies taske ned til de andre tasker og teltene.

Fie glor bare åndssvagt på hende og vender blikket mod Frederik. Han sidder og steger i den bagende sol, der har forvandlet Skodaen til en rullende sauna. Selv med vinduerne rullet ned.

“Men jeg troede, at du havde dine forældres bil. Skal han også med?” Hun kigger surt på Frederik, mens deres chauffør får sendt et fnys i sin retning.

“Fie. Sæt dig ind og stop det brok. Det har hele tiden været planen, at han kører os derud, sætter os af, kører igen og henter os kl. 15.00 ude ved søen i morgen. Det er ikke alle, der har forældre, der deler deres bil ud til højre og venstre.”

“Men så kan vi jo ikke komme væk derude fra.” Fie bliver stående udenfor bilen med armene over kors.

“Komme væk? Hvad mener du? Hvorfor fanden skulle vi væk? Tænk lige på det gode selskab.” Han sender hende et stort smil. Det smil, som mange af pigerne på gymnasiet gerne vil have tilsendt.

“Fie for helvede. Min mor er her om to sekunder. Hun bliver pissesur, hvis hun opdager det her. Kom nu og stop jeres ævl.” Louise sidder allerede i bilen.

“Ja, ja. Jeg kommer jo. Slap dog af.”

Men Louise slapper først af, da bilen er vendt og gården forsvinder i bagruden.

Frederik deler omgående øl ud til pigerne, men varmen lægger en dæmper på al aktivitet, selv Malte velkendte og velsmurte snakketøj har valgt at holde siesta. Da de er halvvejs gennem Nr. Bjerrestrup, viser et skilt mod "Søen". Louise bor afsides og er vant til langt mellem gårdene, men det sidste levn af civilisation forlader de, da de passerer et busstoppeskilt lige uden for byen.

"Hvem fanden tager bussen herud?"

"Måske tager den kun passagerer væk? Tom herud, men fyldt herfra?"

Frederik og Malte har fundet lidt energi fra gemmerne og smågrynter af deres egne morsomheder, men Louise kigger ud på landskabet. Hun er faldet i staver. Hun ved naturligvis udmærket, hvad Malte og Frederik er ude på. Frederik og Fie har da også både kysset og kælet til de sidste par fester. Fie har endda betroet hende, at det nok vil blive Frederik, der tager hendes mødom. Om Malte bliver hendes første bekendtskab med den mandlige anatomi, er hun ikke afvisende overfor. Han er den, alle pigerne gerne vil være sammen med, men skal han have det så let? En telttur og lidt bålstemning?

Det er kun et halvt år siden, at han var uforskammet over for hende. Ragede på hende til gymnasiefesten. Havde ført sig frem og tvunget hende til et kys foran sine venner. Det er først de sidste par måneder, at de er begyndt for alvor at snakke sammen igen. Hun siger ja, når han spørger, om de er OK og venner igen, men hun kan mærke en uro og en vrede indeni, når han spørger eller når hun kommer til at tænke over det. Nå, nu vil hun se det an. Hvis han ikke

opfører sig som en idiot, kan det da godt være, at stemningen bliver til lidt hygge i teltet.

Hun tæller kilometerpæle, som hun har gjort tusindvis af gange som barn, men til sidst er der ikke flere. En enkelt mosbegroet kilometersten, halvskjult i det høje græs, dukker af og til op. Endelig hører hun den monotone lyd af blinklys og kigger frem.

“Skal vi dreje her, Brian?”

Brian er den tavse type. Et svagt drej med hovedet er eneste antydning af, at han trods alt har reageret på lillebrorens ord.

“Ellers havde han jo nok ikke drejet, vel tumpe,” griner Malte.

En fuckfinger dukker op over Frederiks hoved omme fra passagersædet. Malte stikker i et hysterisk grin og griber, forgæves, ud efter den. Louise og Fie kan ikke lade være med at grine med.

Bilen gynger og danser, mens den triller stille hen ad den lange, bugtede skovvej. Tre gange har de allerede drejet. Støddæmperne, påmonteret af hr. Hans Schmidt på Skodafabrikken for 17 år siden, kæmper en brav kamp for at holde til alle hullerne og bumpene. Til sidst stopper bilen. Midt ude på skovvejen.

“Hvad fanden, Brian. Gik den død? Kør, mand.”

“Jeg kører ikke længere. Jeg har været her før, og lige her er det bredeste stykke på vejen. Jeg kan ikke vende oppe ved søen. Ud med Jer.”

“Men...”

“Ud, sagde jeg. I skal bare fortsætte et lille stykke frem. Søen ligger for enden af vejen her.”

“Det kan du kraftede...”

“Frederik. Holdt. Hvordan er det nu lige, I kommer hjem i morgen? Jeg skulle helst ikke glemme vores aftale, vel? Knyt sylten og smut med Jer.”

“Lad nu bare være, Frederik,” kommer det fra Malte. Man kan nærmest gribe fat om den glæde og forventning, hans stemme danner. “Skide da være med den gåtur. Det bliver pissehyggeligt. Tak for turen, Brian.” Han forsøger sig med et håndtryk, men hånden bliver hængende i luften. Brians manglende reaktion får det til at ligne et fejlslagent karatehug. Tavse stiger de alle ud af bilen, og svedige kigger de efter den, da den vender og efterlader dem på skovvejen.

“Det må I eddermame undskylde. Hold kæft en idiot.”

“Det er sgu’da lige meget, Frederik. Lad os nu bare komme op og kigge på herlighederne. Jeg sveder som et svin, og mine badebukser trænger til at blive luftet.” Malte tager sin taske på ryggen, og de klirrende flasker i hans to poser finder sammen i smuk forening med hans fløjten. Louise og Fie finder hver en strop i tasken med det ene telt, og sammen bærer de det ene, mens Frederik tager det andet.

Egentlig er Louise i godt humør. Hun er da også ligeglad med en gåtur på 200-300 meter. Vorherre bevares, men selvfølgelig er det irriterende for Frederik. Det kan hun godt se. Hvem gider have en idiot til storebror?

Allerede ved de første par meter får hun dog ondt i hovedet. Hun begynder at irritere sig, bare over småting. Hvorfor helvede havde Fie taget de sko på, når hun havde nogle andre, der egnede sig bedre til at gå i skoven? De flade sandaler er latterlige. Det er også nogle mærkelige ørenringe at have på. De dingler, men hvad skal der nu være galt med nogle små diskrete ørestikker, som grene i skoven ikke kan få fat i?

Hun slipper stroppen på teltet og går videre. Fies bandeord kommer prompte og højt. Louise kan ikke undgå at høre Fie snuble, men hun er ligeglad. Hendes læber danner endda et lille, syndigt smil. Hun hører løbende fodtrin komme nærmere.

“Hvad fanden laver du?” Et hårdt tag i hendes skulder får hende til at stoppe.

“Hvad, Fie? Hvad? Jeg fik ondt i fingrene. Den var tung. Så slap dog af.” Hun går videre, efterladende en måbende Fie. Længere bagude kommer Frederik slæbende med alle sine egne ting OG et telt.

“Hun er kraftedeme da åndssvag,” hører hun Fie bande til Frederik.

Oliver har bandet mange gange i sit liv, men den sidste time har alligevel slået rekorden over flest bandeord på kortest tid. Han sveder, ikke kun på grund af varmen, men han kan simpelthen ikke finde den sø. Han havde fulgt skiltet oppe ved byen, men derfra var det gået galt.

Han havde cyklet mindst 10 kilometer for meget indtil nu. Cykelcomputeren viser i hvert fald 38,6 kilometer. Problemet er, at han ikke kan spørge om vej. Enhver af de få biler, der passerer ham, kan være Malte og Frederik, og de skal under ingen omstændigheder vide, at han er cyklet ud for at lure på dem. Altså kan han ikke spørge om vej, men må derimod gemme sig, når der kommer en bil.

Til sidst kommer de. Han vender ansigtet væk fra den gamle Skoda, der kommer blæsende, og ser Louises silhuet i bagruden. Heldigvis drejer den ned ad en grusvej få hundrede meter længere fremme. Hurtigt følger han efter den, og han skynder sig bag et træ, da den kommer trillende mod ham uden passagerer.

De kan ikke være langt væk. Han gemmer cyklen ved vejen, noterer dens position på sin GPS. Han går fra træ til træ, lister fra busk til busk, indtil han pludselig kan høre Maltes stemme i det fjerne.

Som Louise går fremad, kan hun skimte søen mellem træerne. Det bør være idyllisk med solens stråler, der glitrer i det rolige vand, men der er noget galt. Hun kan ikke sætte fingeren på, hvad det er, men også Malte har bemærket det. Han stopper op og står og betragter skoven foran sig. Hun stopper ved siden af ham, og snart står alle fire venner og sveder, kigger på scenariet foran sig. Frederik bryder først tavsheden.

“Hvor er toilettet og al brændet?”

“Brændet? Skid da være med det. Vi kan jo bare samle noget op. Alt er jo dødt her. Der er ingen blade på træerne.”

Nu bemærker Louise det også. Det er ikke sund natur. Mange af træerne står døde, op ad de andre træer. Rødderne har givet op. Er rådnet væk, og kun de andre dødes træers knastørre grene holder dem oprejst.

Som på stiltiende kommando begynder de at gå hen imod en tidligere bålplads. Nogle få forkullede grenstumper ligger tilbage i den sorte aske, men det er det eneste, der indikerer resterne af en bålplads. Der er ingen sten eller træstammer at sidde på, kun lidt stift græs.

“Gad vide, hvornår der sidst har været nogen her,” siger Fie. “Sagde din bror ikke, at han havde været heroppe, Frederik.”

“Jo, men jeg tror fandeme, at han har taget røven på mig. Det her er overhovedet ikke, som han fortalte mig.”

“Hvorfor skulle han dog gøre det? Tror du ikke bare, at du har hørt det, du ville høre?”

“Kan du se en toiletbygning med rindende vand nogen steder? Et flot nybygget skur med brænde? Hold kæft han er en idiot, mand.”

“Hold nu op. Se lige den sø der! Det skal sgu nok blive hyggeligt. Vi har øl og pølser.” Malte klirrer demonstrativt med posen med flydende proviant og slår ud med armene. Han går hen til et fladt stykke græs og kigger på Frederik. “Er det her, vi slår slottet op?”

Frederik smiler og går hen til ham. “DU bygger. JEG finder brænde. Hvad siger I, piger? Checker I vandtemperaturen?”

Fie svarer ved at gå ned til søbredden, men Louise bliver stående. Det mørke, der ramte hende, da de steg ud af bilen, er ved at bide sig fast. Følelsen er helt ukendt for hende, og hun kan ikke ryste den af sig. Drengenes gemytlige pingpong vil normalt more hende, men deres ord er mudrede, som er hun indhyllet i en kuppel. Hun forsøger at lytte efter og registrerer også, at Frederik henvender sig til hende, men ordene trænger ikke ind. Det flimrer for hendes øjne, og hovedpinen bliver pludselig skarpere, dunkende. Hun bliver svimmel og mærker et hårdt greb i armen, et greb, der forhindrer hende i at falde. Blidt bliver hun hjulpet ned at sidde, og hendes hoved bliver presset ned mellem benene.

En kølig, våd hånd bliver lagt på hendes pande. Pludselig mærker hun noget koldt blive hældt ud over sit hoved, netop som hun tager en dyb indånding. Dråber af fersk søvand bliver suget ind mellem læberne og ned i luft-røret. Den kraftige hoste, som bliver udløst, forplanter sig i hele hovedet, og smerterne bliver endnu mere intense. I baggrunden hører hun Frederik skælde Malte ud, mens Fie får lagt hende ned.

I lang tid ligger hun bare. Observerer fraværende, hvordan teltene bliver rejst. Et lille bål bliver tændt, brændet knitrer. De andre snakker, muntert lyder det, men hun lytter ikke efter. Al hendes energi bruger hun på at holde tankerne i skak, de negative tanker om vennerne, som på

uforklarlig vis hele tiden bombarderer hendes sind. Hele tiden forsøger hun at fremkalde gode minder om dem, men helt normale småpetitesser fortrænger dem og holder hende fysisk lænket til jorden, al energi har forladt hendes krop. Af og til får hun en bid af en pølse, men hun tager kun imod den af fornuft, ikke lyst. Også væske må hun have, men det bliver i form af en tår øl, ja i mangel af vand. Til sidst bliver hun hjulpet op at stå. Hun lader sin krop slæbe hen til det ene telt, og omsorgsfuldt klæder Fie hende af. Den røde T-shirt, hun har med til at sove i, bliver hjulpet lige så kærligt på hende, og endelig falder hun i søvn med Fies bekymrede strøg over håret.

Louise vågner. Hun fryser, men det generer hende ikke. Den stank, der ligger som en dyne i hele teltet, som gør, at hun knap kan trække vejret, skubber alle andre følelser og sanser væk. Blokerer for alle tanker. Hun skynder sig at række ud efter lynlåsen. Som en narkoman, der har brug for sin sprøjte, trækker hun hårdt i den lille metaldims, der holder jerntænderne sammen. Ny luft strømmer ind i teltet. Hun stikker gispende hovedet ud gennem teltåbningen, blot for at opdage, at luften udenfor er lige så modbydelig kvalmende. Hun stikker næsen beskyttende ned under T-shirten og tager hånden op foran munden.

Fie sidder på knæ foran et træ. Hun hviler hovedet mod stammen. Hendes bræklyde når Louise, hvilket omgående aktiverer hendes egen brækrefleks. Hun når ikke væk

fra teltet. Gårsdagens grillpølse og galde blander sig med det nedtrådte græs foran åbningen. Da mavesækken er tom og mavekramperne aftager, vælter hun hen på gruset rundt om det lille bål.

Hun forsøger at trække vejret gennem munden, men den rådne stank bliver trukket ned i svælget for hvert åndedrag. Hun ligger med ansigtet vendt mod Fie, som også har lagt sig ned. De får øjenkontakt og ingen af dem kan holde tårerne tilbage. De ligger rytmisk, i hårde stød, og hulker. Af og til trækker mavemusklerne sig sammen, og Louise kæmper for at holde brækrefleksernes smerter på afstand. Til sidst rejser hun sig op og går hen til Fie. Sætter sig ved hende.

”Er det Malte, der ligger inde i mit telt?” Louise prøver at lade være med at lyde anklagende, men hvad tænker Fie på? Hun ved, hvordan hun har det med, at han havde raget på hende. Kysset hende mod hendes vilje.

Hun forsøger at tænke tilbage på natten. Hun havde troet, at det var Fie, der havde ligget derinde, og det var det jo også til en start. Det ved hun, men hvor længe? Var det hendes eller Maltes arm, der havde lagt sig om hendes hofte. Aet hendes mave og ryg? Havde Fie ligget op ad hende for at varme hende og beskytte hende eller var det Malte, der havde ligget og gnubbet sig op ad hende?

”Ja, men...”

”Hvor længe, Fie?” Hun fornemmer Fies tøven. Gennemskuer, hvorfor hun ikke har lyst til at svare.

”Det...”

“Glem det. Du er kraftedeme for meget, du er. Jeg havde det pisse dårligt, og så inviterer du Malte indenfor, så han kan ligge og rage på mig igen. Var det bare for at dig og Frederik skulle ligge og knalde eller hvad?” Hidsigt rejser hun sig.

“Du er åndssvag at høre på, Louise.” Fie rejser sig også og betragter veninden. “Han har sgu ikke raget på dig.”

”Det aner du ikke en skid om. Har du øjne i nakken eller hvad? Har du lige pludselig fået røntgensyn? Du kan jo ikke se en skid, når du ligger og stønner med Frederik oppe i dig, vel?” Hun vil gå frem mod Fie, men i det samme sortner det for hendes øjne, bare kortvarigt. Hun kan ikke fokusere.

“Hvad sker der, Louise?”

Hun fornemmer Fie foran sig og strækker armene hårdt ud. Rammer hende i brystkassen.

“Lad mig være,” hvæser hun. I et kort glimt husker hun, dengang Fie i 3. klasse havde tacklet hende, med vilje, i en uskyldig hockeykamp til idræt. Hvordan hun hånende havde stået bøjet over hende og grint sammen med alle de andre i klassen.

“Hvad fuck har du gang i? Lad mig dog være,” skriger Fie.

Louise træder forskrækket et skridt tilbage. Fies udbrud kommer ikke bag på hende. Hun er kendt for det iltre temperament. Det er styrken i udbruddet, hun ikke forstår. Hun ser Fie trække læberne tilbage. Vise tænder som en arrig kamphund. Hun forsøger at række hånden formildende ud mod veninden, langsomt, men armen vil ikke ly-

stre. Igen bliver den skudt frem. Hånden dasker til skulderen i stedet for at lægge sig beroligende til rette.

“Nu holder du kraftedeme, Louise.”

Hun når ikke at reagere, før Fies hænder lander i brystkassen. Hun vælter bagover og knalder hovedet i jorden. Det sortner igen for øjnene, men hun får ikke tid til at komme sig. Fie vælter ind over hende, slår og kradser. Tager fat i hovedet og banker det i gruset.

Louise får kun et enkelt slag ind, men det er nok. Knytnæven sidder lige på struben. Fie tager sig til halsen, og regnen af slag hører op. Louise skubber hende af sig. Hun hører en dyb rallen ved siden af sig, men ignorerer hendes smerter. Stirrer op i luften i stedet for. Hun knytter hænderne og forsøger at styre trangen til at springe op og sparke Fie. Så voldsomt et raseri har hun aldrig oplevet før. Hele hendes krop er stiv, alle muskler spændt, klar til kamp.

“Hvad fanden sker der?” Frederiks urolige stemme overdøver den irriterende stønnen ved siden af hende. Hun registrerer, at Fie sætter sig op. Hun hoster og hoster. Ingen af dem svarer ham. Hun skæver til Fie, men trækker øjeblikkeligt blikket til sig igen, da hun bliver mødt af et ondt blik, ubærligt ondt. Fie rejser sig og går. Louise ser hende forsvinde ind mellem de nøgne træer. Hun kigger op på Frederik.

“Hvad har I gang i, Louise? Og hold kæft, hvor her stinker, mand.”

Hun slår blikket ned.

“Jeg ved ikke, hvad der skete. Vi kom bare op at skændes. Hun kommer nok tilbage om lidt.”

“Bare op at skændes? Jeg har aldrig set jer være uvenner, og du har rifter i hele hovedet. For fanden, Louise.”

“Ja, ja. Hold dog op. Du kan bare skride, hvis du skal være så pisseirriterende.” Hele hendes krop sitrer. Det klør i armene og benene, som om de sover. En sjov tanke dukker op i hovedet på hende. Frederik med blodnæse, fordi hendes knytnæve lander lige i fjæset på ham. Et flygtigt smil finder vej til hendes læber.

Frederik svarer ikke. Han går også. Ud i skoven i samme retning som Fie.

Louise kigger efter ham. Hun plejer at være ked af det, når hun har skændtes med Fie. Men ikke denne gang. I stedet fnyser hun. “Idioter,” tænker hun og lader blikket vandre. Der er stille. Da hun kigger ud over søen, får hun øje på konturerne af en pige på den modsatte bred. Det gibber i hende. Hun forventer ikke, at der er andre herude. Pigen sidder på en stor sten, nøgen ser det ud som om, med siden til og benene trukket op under sig. Louise er i tvivl, om hun skal vinke til hende. Signalere, at hun har set hende.

Louise betragter hende intenst, for hun sidder helt stille. Alt er helt stille. Søen er spejlblank. Intet bevæger sig. Hun har det, som om hun ser på et billede. Pludselig flimrer det for hendes øjne, og det føles, som om hendes hjerne vibrerer. Hendes hovedpine vender med et dybt jag

tilbage, som en konstant dunken i tindingerne. Et øjeblik svajer hun. Lukker øjnene. Forsøger at finde balancen igen. Lysten til at gå ud til vandet og se pigen tættere på kommer over hende, og hun tager nogle skridt udad. Men det uforklarlige raseri, der for få øjeblikke siden havde overtaget hendes krop, skræmmer hende. Hele hendes krop sitrer af uro. Hun går i stedet hen til sit telt. Usikkerheden over, hvad hun skal gøre, nager hende. Hun må vække Malte.

Han ligger helt stille. Det lyse hår stritter op fra soveposen. Først forsøger hun at ruske let i fodenden, men der kommer ingen reaktion fra ham. Hun har ingen idé om, hvad klokken er, så kravler hun længere ind i teltet og tager sin telefon. Tallene 4:47 lyser op mod hende. Hun føler sig lidt mere tryk inde i teltets krog. Som en hule, da hun var barn. Men hun kan ikke modstå trangen til at kigge ud igen.

Pigen er der stadig, men hun har vendt sig, sidder med front direkte over mod lejren. Louise giver et forskrækket hvin fra sig, og trækker hovedet tilbage. Hun rusker i Malte, men stadig uden en eneste reaktion fra ham. Hun lægger begge hænder om hans ene skulder og vender ham om.

Hans døde øjne møder hendes. Rædselsslagen trækker hun sig væk, tilbage i hjørnet. Hun vil skribe. Gør alle de rigtige ting, for at det skal lykkes. Trækker ekstra meget luft ned i lungerne, spænder hver en muskel i kroppen. Gør den klar til den kraftanstrengelse, det er at udløse så stor

en mængde energi. Knytter hænderne, som skal hun holde fast i et eller andet.

Men der sker ingenting. Skriget sætter sig fast i halsen. Fingrene folder sig ud og finder et blidt leje omkring munden. Den ekstra luft i lungerne har hobet sig op, forsøger at finde en vej ud. Det bliver i små hik, der hurtigt efterfølges af hulk, inden musklerne i halsen endelig slipper deres tag og frigiver luften i et langt, befriende suk.

Det er tankerne, der stopper hende. Glimtene fra nat-ten, der dukker op. Hans hånd i hendes skridt. Hans hånd, der tager fat om hendes kraftesløse hånd. Hans lange, klamme fingre, der lukker sig om hendes oven på hans erigerede lem.

Hun virrer med hovedet, som om det skulle hjælpe noget. Det gør det. Fremkalder endnu flere glimt. Da hun sad oven på ham. Hans øjne stod ud af deres huler, mens hendes hænder i krampe lå om hans hals. Hun tænker tilbage. Hun ved ikke, hvor hun havde de kræfter fra. Havde mærket ham under sig, vridende og gispende, pludseligt stille.

Hendes hurtigarbejdende hjerne regner på millisekunder ud, at et skrig vil tiltrække Fie og Frederik, uanset hvor sure de er på hende. "Det er Fies skyld. Det er Fies skyld. Det er Fies..." Sætningen kværner med pludselig voldsomhed rundt i hovedet på hende, indtil en anden tanke slår ned i hende. Pigen!

Hun har mest lyst til at lægge sig ned. Ligge i fosterstilling med lukkede øjne, indtil... Indtil hvad?

Hun modstår trangen og kravler hen til åbningen. Langsomt stikker hun hovedet ud. Kigger over mod pigen. Hun er kommet hen. Står nede ved søbredden. Vandet dækker hendes fødder, og hun står med siden til. Hun drejer hovedet og hendes intense blik lægger sig på Louise. Konturerne afslører de hængende patter og balder. Skyggerne ligger om hende, men kan ikke holde det svage morgenlys væk. Det fremviser en mave med så slatten hud og muskler, at den hænger ned og næsten skjuler hendes køn.

Louise mærker en ro falde over sig. Der er noget sært dragende over pigen, og hun kravler ud af teltet. Ligeledes tager pigen et skridt frem. Bevægelsen bør frembringe små bølger på vandoverfladen, men den forbliver blank. Den anden fod følger efter, og snart står pigen på bredden. Hun rækker en arm frem mod Louise, stikker pegefingern frem og lokker hende nærmere.

Louise lader sig lokke. Med forsigtige skridt nærmer hun sig. Ænser ikke de skarpe sten mod fodbalderne. Til sidst er hun så tæt på, at ansigtets form og træk langsomt træder frem.

Louise tager sig forskrækket til munden og stopper. Pigens kinder hænger og huden er betændt. Forsøgt sminkeket i alverdens farver, hvilket får ansigtet til at ligne en grotesk maske. Håret sidder i spredte tjavser, og hist og her træder hovedbunden frem med åbne kødsår. Den unge kvinde smiler til Louise. Da hun blinker og øjnene smiler med, ser hun det. Det er hendes egne øjne.

Louise tager endnu et par skridt fremad. Hun rækker en hånd ud mod pigen, så deres fingerspidser kun er få

centimeter fra hinanden. Synkront rækker de hver fire fingre i vejret. Louise løfter blikket og finder pigens. Louise ænsrer det ikke, men også deres smil møder hinanden. I endnu en synkron bevægelse bøjer de pegefingren, så kun tre fingre er oppe. Umærkeligt nikker de til hinanden, som indgår de en stiltiende aftale. I det samme flimrer pigen, ligesom tidligere. Hun vender sig og går langsomt tilbage mod vandet.

Louise betragter pigen, mens denne går længere og længere ud i det stadig spejlblanke vand. Til sidst er hun helt væk, forsvinder. Louise står som stivnet, men hun er ikke bange. Forvirret, rystet, men også lettet. Hun har været bange, ja, men kun til en start. Da de havde rakt de fire fingre i vejret og synkront fjernet den ene, havde hun forstået hvad hun måtte gøre.

Først nu bliver hun opmærksom på sin påklædning. De bare tæer er kolde og fugtige på grund af duggen fra græsset. Kun T-shirten, hun havde sovet i, og trusserne dækker dele af hendes krop. Men nu tager hun det af. Hun smider det ved vandkanten og tager et forsigtigt, nøgent skridt ud i vandet. Det er koldt, men hun har brug for at vaske gårsdagens sved og nattens episode af sig. Derfor fortsætter hun, skridt for skridt, indtil kun hendes hoved er over det blanke vand.

Bunden føles glat og leret, og hun løfter fødderne, tager en dyb indånding og lader sig synke. Vandet er grumset og hun kan intet se. Hun holder øjnene lukkede og tager nogle armtag, glider glat gennem vandets og søens verden. Fingerspidserne støder hist og her på en sten. Da

hun ikke kan holde vejret mere, glider hun op til overfladen igen.

Hun kigger ind mod lejren, og Frederik står derinde og kigger ud mod hende. Han vinker, men hun vælger at ignorere det. Glider igen ned i vandet, men med retning indad. Til sidst er vandet kun en meter dybt, og igen kommer hun op og tager luft ind.

“For helvede, Louise. Du gjorde mig helt nervøs. Hold kæft du kan dykke langt.”

Hun svarer ham ikke. Betragter ham bare, mens det kolde vand glider af den nøgne hud. Han er tydeligt beklemmt ved situationen. Hans blik flakker. Han kigger hele tiden væk, skiftevis ind mod skoven og Fie og så tilbage igen til Louise. Hver gang, han kigger på hende, glider blikket ned til de fyldige bryster.

”Vil du ikke have en dukkert?” Hun smiler til ham. Lokkende som en tavs sirene. Hun tager et par skridt ind mod ham, så det øverste af hendes kønsbehåring kommer til syne.

“Louise, for helvede. Fie er...”

“Fie? Er hun stadig sur? Hun trænger nok også til at blive afkølet. Tag nu tøjet af og kom herud.” Hun sender en perlende, smittende latter ind til ham.

Han kigger igen ind mod skoven, men den er helt stille. Hun læner sig tilbage, lader sig igen indhulle i vandet, mens hun ser ham tage T-shirten af.

“Det hele,” råber hun drillende, da han iført boxershorts begynder at gå ud mod hende. Han adlyder dog først, da hans underkrop er under vand. Han kaster de våde

shorts ind mod land. Han begynder at svømme ud mod hende, men i stedet for at vente på ham, dykker hun og svømmer udad. Da hun kommer op igen, er Frederik også kommet under.

“Jeg tror altså ikke, at vi skal længere ud,” råber han.

“Kom nu. Lad mig se, hvor langt du kan dykke.”

“Det er altså pissekoldt, Louise.”

”Jeg skal nok varme dig, Frederik. Men så skal du jo komme ud til mig.”

Han kigger igen indad, men Fie er stadig ikke kommet.

“Så skal du også vente på mig.”

Da han dykker, gør hun det samme, men udad, væk fra ham, og da hun kommer op, er søen igen spejlblank. Frederik er ikke at se nogen steder. Hun træder vande i et par minutter, inden hun begynder at svømme ind igen.

Oliver vågner. Først forstår han ikke, hvor han er. Forvirret kigger han sig omkring, indtil det går op for ham. Han er helt stiv i kroppen. Han havde ikke villet tage den helt store oppakning med, så de slidte cowboyshorts og en tyk trøje på kroppen og sommerjakken som hovedpude var det eneste, der havde beskyttet ham mod den ru jord. De spredte totter med græs havde han holdt sig fra, velvidende, at duggen ville lægge sig på det. Han tjekker klokken. 5.12.

Han strækker sig og overvejer at lukke øjnene igen. Han forventer, at der stadig er ro nede i lejren, men allige-

vel... Det sidste, han vil, er at blive opdaget. Han tager kikkerten og indstiller den på det forreste telt. Der er stille. Han undrer sig dog over, at det står åbent. Han lader blikket glide hen over søen, men stopper.

Louises hoved stikker op ad vandet. Hun svømmer ind mod lejren. Han zoomer ind på hende og betragter hende glide gennem vandet. Hendes bare skuldre antyder, at hun ingen top har på. Da hun er tæt på bredden, stopper hun og rejser sig.

Oliver havde håbet på noget lignende det, der sker. Hendes bryster havde han set før, når han sad i træet ude ved hendes hus, men aldrig har han set hende nøgen. Med sløve skridt går hun hen til en lille bylt tøj. Hun tager trusserne på, mens hun kigger intenst ind mod skoven. Hun retter sig op og tager T-shirten på, stadig med blikket i samme retning.

Han flytter kikkerten og ser Fie komme gående, hurtigt, hen mod Louise. De gestikulerer, peger ud mod vandet. Det er tydeligt for ham, at de er uenige, skændes. Louise griner ad Fie og vender sig om. Pludselig stormer Fie mod hende, men Louises bevægelser tyder på, at hun har forudset dette. Hun bøjer armen, og med stor kraft svinger hun sin albue mod Fies ansigt.

Fie stopper midt i sit angreb. Hun tager sig til ansigtet, vakler. Oliver zoomer ind på hendes ansigt og ser blod og tårer blande sig med hinanden. Hans fokus på Fie betyder, at han ikke ser Louise. Derfor ser han heller ikke den kraft, hendes spark kommer med. Hendes knæ rammer den allerede sårede veninde, og hun falder til jorden.

Oliver når ikke at begribe alt det, han ser. Det sker så hurtigt. Ham bekendt er Louise og Fie veninder fra langt tilbage. Uanset, hvad der har forårsaget Fies angreb, er det næste, der sker, ren og skær vold. Et had, han aldrig har set før. Et had og en voldsomhed, han aldrig ville have troet, Louise havde i sig.

Hun sætter sig oven på Fie, holder hendes arme låst med knæene. Holder venindens vridende krop til jorden med hele sin vægt. Hvor Louise får stenen fra, ser han ikke. Hun svinger hånden mod siden af Fies ansigt, og den massive sten slår en flænge ved Fies øje.

Fie vrider sig endnu mere, men Louise er stærkest. Endnu engang løfter hun stenen til slag, og denne gang rammer hun sit offer midt i panden.

Oliver er vant til kun at betragte. At lukke alle lyde og lugte, følelser ude af den verden, han ser gennem kikkerten. Men dette er voldsomt. Værre end de hustrumishandlinger og tæv, han af og til er vidne til, når han sidder på sit værelse om natten og overvåger lejlighederne overfor. Og her kan han gøre noget.

Han smider kikkerten fra sig. Tanken om at blive opdaget herude er ligegyldig. Han løber, skrigene fra Fie bliver højere og højere. Spørgsmålet om, hvor Malte og Frederik er, dukker op, men der er ikke tid til at tænke over det. Da han kommer frem, ligger begge piger på jorden. Den ene med blod i hele ansigtet, uigenkendelig. Med åbne øjne, men uden at se noget. Den anden med lukkede øjne.

Oliver ved, at han er kommet for sent, at han ikke kan gøre noget. Louise har slået Fie ihjel. Han kigger på den

pige, han har været forelsket i så lang tid. Ser hende med nye øjne.

Hun trækker vejret overfladisk i hurtige bevægelser. Hendes halspulsåre slår tydelige slag, hjertet sender blodet rundt i den stressede krop. Den blodige sten ligger stadig i hendes hånd. Hun holder krampagtigt fast i den, hvide knoer under Fies blod.

“L-L-Louise.” Det er ikke meningen, at han vil hviske, men der er ikke mere kraft i ham. Også han trækker vejret i korte stød.

Forskrækket åbner hun øjnene. Hun springer op, sætter sig på hug som et jaget dyr klar til et modangreb.

“Oliver. Hvad laver du her? Nysgerrigt betragter hun ham, hverken flovt eller skræmt.

“Hvad jeg laver her? Det er da ligegyldigt. Se, hvad du har gjort.” Han slår armen ud mod liget af Fie. Han tager sig til hovedet over den ligegyldighed og foragt, hun betragter den livløse veninde med. “Og hvor er Malte og Frederik? Sover de eller hvad?” Fortvivlet begynder han at gå hen mod Frederik og Fies telt. Men han stopper ved hendes ord.

“De er også døde.”

Han snurrer rundt og kigger på hende. Var det også hende? Hvem skulle det da ellers være? Hvornår kommer hun farende med sit raseri og slår ham ihjel? Men hun vender sig væk fra ham, stirrer ud over søen. Med langsomme skridt går hun ud mod vandet. Da hun når vandkanten, stopper hun. Katatonisk og tabt for sine omgivelser rækker hun en hånd frem, knytter den og løfter dernæst en enkelt

finger. Hun lader armen falde og begynder at gå ud i vandet.

Oliver betragter dette ordløse scenarie. Denne besynderlige adfærd. Da vandet når Louise til knæene, løber han efter hende.

“Louise, stop.” Han når hende og tager fat i hendes ene arm. Trækker i hende, men hun stritter imod. Da han trækker endnu hårdere, vender hun sig imod ham. Hun er ikke Louise mere. Eller, i hvert fald ikke den Louise, han var forelsket i. Det er øjnene. De blide, blå øjne er væk. De milde træk og de små smilerynker er erstattet med et dæmonisk udtryk, der får ham til at slippe armen.

Hun vender sig og begynder igen at gå, mekanisk, søvndrukkent. Han kan ikke holde tårerne tilbage. Ikke kun, fordi det er Louise, men hele situationen er grotesk.

“Louise, ” hvisker han opgivende. “Vil du ikke nok stoppe?”

Hun reagerer ikke, men det gør søen. Det er den eneste måde, han kan opfatte det på. At søen vil tage ham. Det begynder med en kold vind, der pludseligt kommer imod ham ovre fra den modsatte bred. Små bølger begynder at rulle ind mod ham, vandet bobler, som om det koger. Han løber ud mod Louise. Vil tvinge hende ind, men søen tager fat i ham. Det føles, som om to kæmpestore hænder griber fat om hans lår og vælter ham omkuld.

Oliver falder. Han slår ud efter lårene, men fornemmelsen af at blive fastholdt bliver ved, og nu tager den også fat i den ene hånd. Søen hiver og flår i ham, tvinger ham længere ud i vandet, indtil han ikke kan nå bunden

mere med den frie hånd. Han forsøger at trække luft ned i lungerne, men sluger i stedet mundfulde af søvand. Han vrider sig, vil vriste sig fri. Sparker med fødderne uden at ramme noget. Til sidst kan han ikke komme op. Det oprørske vand bliver sort. Et mørke, der vil blive det sidste, han ser.

Han har ingen fornemmelse af, hvor langt han bliver trukket ud, men pludselig stopper det. Grebene om lår og arm bliver løsnet. Da hans hoved bryder overfladen, trækker han gispende den livgivende luft ind. Han kigger sig febrilsk omkring. Søen er næsten rolig igen. De små bølger ruller en sidste gang, og den kølige vind lægger sig.

“LOUISE,” skriger han, igen og igen, men hun er væk.

“Oliver! Hør efter!”

Oliver ser sløvt på sin far. Dernæst på moren, advokaten og sagsbehandleren, den hellige treenighed, som sidder og ser lige bekymrede ud. Han gider ikke høre efter. Han ved, at det er vigtigt, men han formår ikke at koncentrere sig i mere end 2 sekunder ad gangen. Så flyder tankerne hen til Louise, søen, Fies smadrede ansigt.

“Sæt dig,” kommanderer faren og rejser sig. Ham og alle hans kommandoer. Dem kan han sgu’ gemme til nogen, som de betyder noget for. Nogen, der gider lystre.

Han går over til vinduet. Solen skinner udenfor. På trætoppene kan han se, at det blæser. Han har brug for luft, men vinduet er af den slags, der ikke kan åbnes. Der

er intet håndtag, og tremmerne vil alligevel forhindre ham i at stikke hovedet ud og mærke vinden.

“Oliver, vi bliver nødt til at komme med en forklaring. Anklageren kommer om under en time. Hvis du ikke inddrømmer, at du slog Louise og de andre ihjel, så bliver straffen bare hårdere, hvis du bliver dømt. Forstår du det?” Advokaten slutter ordstrømmen med at lægge både arme og ben over kors.

Forstår du det? Jo, gu fanden forstår han. Men han forstår ikke, hvad der var sket ude ved Søen. Hvad der fik Louise til at slå dem alle ihjel og efterfølgende begå selvmord. Der er ikke noget at forstå. Det skete, men hvordan forklarer man det til nogen, som ikke var der, når man ikke selv begriber det?

Oliver har aldrig reageret udadtil. Han har altid trukket sig ind i sig selv, når han var under pres. Da forældrene skulle skilles, sagde han ikke et ord i over to uger. Spiste ingenting, drak kun lidt.

Men det her kan han ikke håndtere. Uskyldig, men ude af stand til at bevise det. Forældrene, der sidder og kigger på ham, som om han er skyldig.

Skal han sige sandheden? At det var Louise? Han ved, at ingen vil tro ham. Den perfekte pige mod outsideren. Den indelukkede, mærkelige dreng, som var fulgt efter Louise og hendes venner ud til lejren. Havde overvåget dem. Sagsbehandleren påstår endda, at politiet har fundet en dagbog hos Louise, hvori der står, at han sad ude i træet og betragtede hende. At hun havde opdaget ham, men lod som ingenting. Fordi hun godt kunne lide ham. Det måtte

jo passe, det med dagbogen, selvom han aldrig havde bemærket, at hun skrev i sådan en. Hvor skulle de ellers kende til hans ture ud til hende? Han gider ikke bekymre sig om det, skamme sig.

“Jeg har jo sagt, at det ikke var mig.”

“Men du var derude. Så må du kunne fortælle, hvad der skete.”

Indtil nu har han kun sagt den ene sætning. “Det var ikke mig”, “Det var ikke mig”. I tankerne har han tusind gange ændret adfærd. Han skulle selvfølgelig ikke have rørt ved stenen med Fies blod. Hvis han ikke havde taget den fra Louises hånd, var hans fingeraftryk aldrig kommet på den, mordvåbnet. Og hvorfor var han gået ind i teltet til Malte? Hvorfor havde det ikke været nok, bare at kigge på ham fra teltåbningen? Han havde sgu da ikke behøvet vade derind og efterlade sig tekniske spor.

Hans skoaftryk var overalt ude ved søen, ikke kun i teltet, men også som en konsekvens af, at han havde sprunget rundt og kaldt på Frederik. Ledt efter ham, ude af stand til at tro på, at også han var død. Hvor var hans lig? Han sætter sig ned. Han ved godt, at de alle er der for at hjælpe ham, men de tror alligevel, at det er ham. Han har intet at miste.

“Det var Louise.”

“Oliver, du...”

“Det var Louise, siger jeg!” Han er lige på grænsen til at eksplodere. Ja, normalvis tier han og trækker sig ind i sig selv, men dette er noget helt andet. Noget, han aldrig har følt før. Han er fanget, trængt op i en krog. Det vil ikke

bare gå over med tiden, hvis han sætter sig hen i hjørnet. Der kommer virkelig en anklager lige om lidt. Han skrider jo ikke, bare fordi Oliver ikke gider snakke, drikke, spise. Tavsheden i rummet lægger sig ned over dem alle, som et tungt tæppe, der tynger dem ned. Han kigger rundt på de andre, men ingen ser ud til at ville sige noget.

“Er det så ikke nu, at du skal spørge, hvordan hun gjorde?” Hans stemme dirrer, og øjnene brænder sig fast i advokatens, som til sidst taber deres stirrekonkurrence. Hun kigger væk.

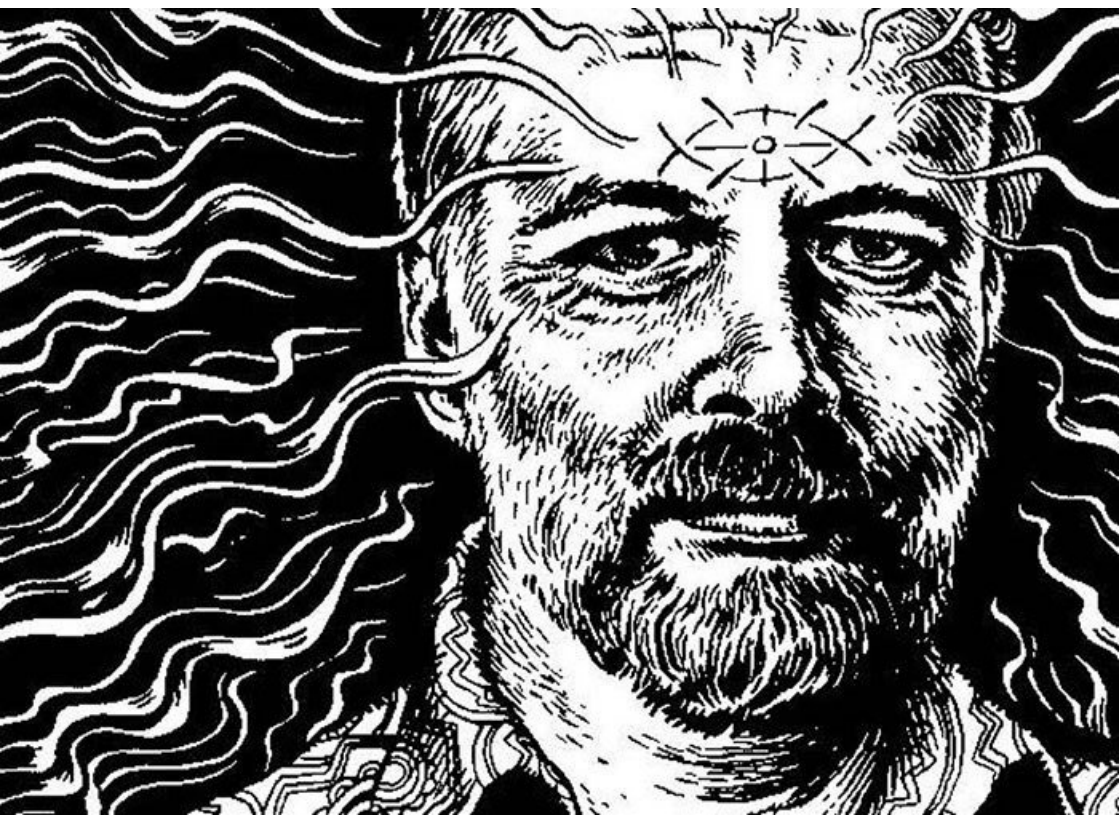
“Oliver, du skal...”

Farens dybe kommandostemme er gnisten, dråben, det lille bitte fnug, der daler ned på vægten og får ham til at kamme over. Med begge hænder tager han et hårdt tag i bordkanten. De store muskler i benene rykker ham op af stolen og i en enkelt kraftanstrengelse vælter han bordet fremover, rundt. Kopper og glas splintres på det hårde betongulv, mens papirer daler blidt ned og dækker dem til igen. Han vil sige noget, råbe ad dem alle, men det bliver kun til en dyb brølen, som tømmer hans lunger for luft. Da der ikke er mere, mærker han sine arme blive låst. Han bliver tvunget mod det hårde gulv, og han lukker øjnene.

PHILIP K. DICK: EN FILOSOFISK SF- FORFATTER

Af Cato Pellegrini

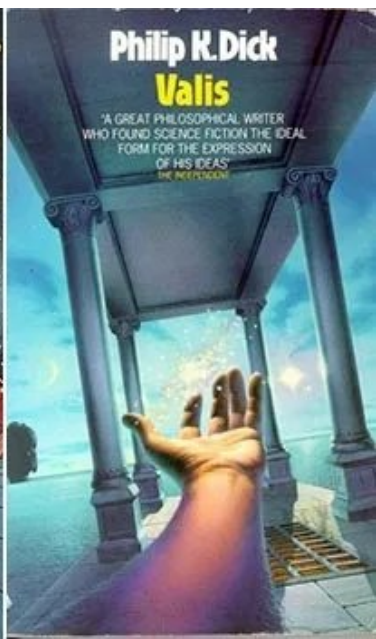
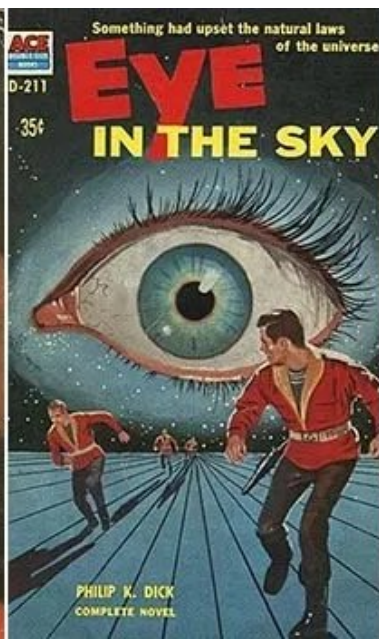
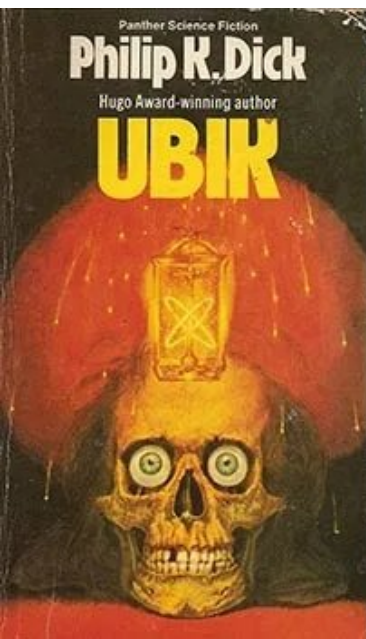
I denne artikel tegner Cato Pellegrini et portræt af en af science fiction-genrens største forfattere gennem tiderne: Philip Kindred Dick, som blandt andet er kendt fra utallige film baseret på hans romaner og noveller.

Ikke mange science fiction-forfattere fortjener betegnelsen 'ikonisk'. Et pænt stort antal af genrens udøvere huskes for romaner og noveller, der på forskellig vis vil blive stående som byggesten i udviklingen af moderne sf-litteratur. Endnu flere anerkendes som hæderlige underholdere, men det er ikke givet at de allesammen vil blive tillagt den samme vægt og værdi når nogen om nogle årtier gør status op.

Bare en håndfuld navne skinner klarere på stjernehimlen end det store flertal. Philip K. Dick var én af dem. Ifølge *The Encyclopedia of Science Fiction* var han “en af de to eller tre vigtigste skikkelser i det 20. århundredes amerikanske sf”. Og Thomas M. Disch, selv en anerkendt forfatter og kritiker, kalder Dick for “en science fiction-forfatternes science fiction-forfatter”.

Han evnede som ingen anden at beskrive fiktive verdener, der føles både genuint genkendelige og fuldkommen fremmedartede. Han skrev om temaer som kun få af hans

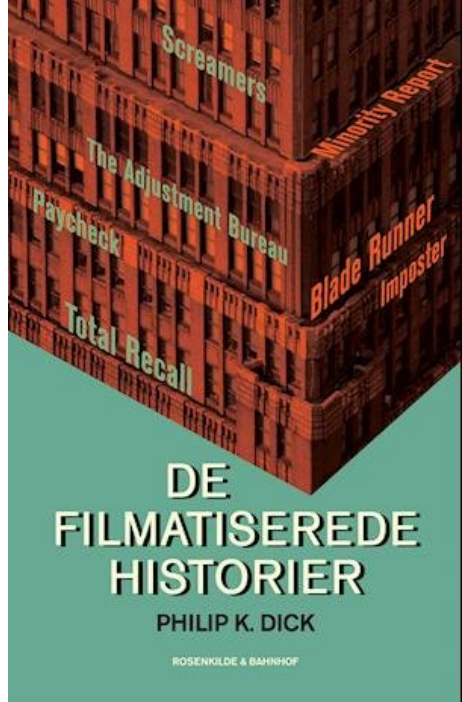

forfatterkolleger gav sig i kast med, på måder der var tidligere uset indenfor sf-genren. Han lignede ikke nogen anden; samtidig var han et typisk barn af halvtredsernes og tressernes amerikanske sf-litteratur.

Han var en opfindsom, humoristisk og dybt filosofisk forfatter, der tog sine karakterer og plots på det største alvor. Gennem cirka 40 romaner og omkring 120 noveller og kortromaner – de fleste science fiction, men med enkelte fantasyhistorier imellem – udforskede han sociale, psykologiske, politiske og efterhånden metafysiske og teologiske temaer.

Hans historier er ofte fragmentariske, men med en indre logik, som en mosaik eller et puslespil, hvor alle brikkerne skal ligge på plads inden man ser, hvad det hele billede forestiller. Handlingen springer frem og tilbage mellem tråde og scener, med forskellige synsvinkler. Denne teknik gør, at det kan være svært at gætte, hvor det hele bærer hen – og det ved personerne som regel heller ikke. Det efterlader dem med en utryghed, som de deler med læseren.

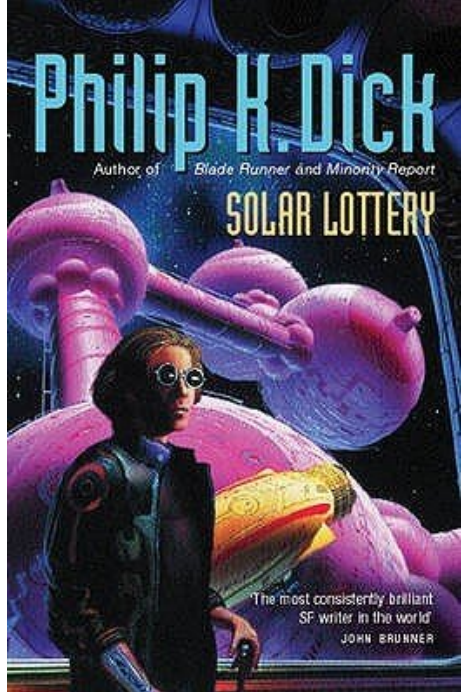
To forhold understreger hvor indflydelsesrig og betydningsfuld Dick har været og stadig er: Ingen anden forfatter er repræsenteret med tilnærmelsesvis så mange titler i

forlaget Gollancz' klassikerserie SF Masterworks, og han er den sf-forfatter (muligvis med undtagelse af Stephen King) der er blevet filmatiseret flest gange: Hele ti af hans værker findes p.t. for det brede lærred/tv. Syv af novellerne bag filmene findes på dansk i samlingen De filmatiserede historier (2011). Også en håndfuld af hans romaner er blevet oversat og udgivet på dansk.

Han huskes først og fremmest for en stribe grænsebrydende romaner i tresserne og halvfjerdserne. De bedste af dem har noget tidløst over sig; selv om de foregår i konkrete årstal som for længst er passeret, føles de ikke uddaterede. Dick var langt fra alene om at tidsfæste de beskrevne begivenheder forkert. Det har ingen betydning for romanernes åbenbare litterære kvaliteter.

Philip Kindred Dick blev født 1928 i Chicago. Hans tvillingsøster døde kort tid efter fødslen, noget som skulle få stor indflydelse på hans liv. I ung alder flyttede hans familie til San Francisco. Forældrene blev skilt, og han voksede op med sin mor. Han studerede ved Berkeley University, men tog aldrig nogen eksamen. En periode gik han i samme skoleklasse som Ursula K. Le Guin, men de blev aldrig bekendt med hinanden.

Han var gift hele fem gange og fik tre børn med forskellige koner. Han boede det meste af livet i Californien. I årevis stræbte han efter at blive anerkendt som forfatter, både indenfor science fiction og mainstream. Med undtagelse af *Confessions of a Crap Artist* (1975) blev hans realistiske romaner udgivet posthumt. Først mod slutningen af sin karriere opnåede han en vis anerkendelse, da akademikere begyndte at interessere sig for forfatterskabet.

Dick begyndte ligesom mange af datidens sf-forfattere med at skrive noveller i et stort antal og tempo. Betalingen var elendig, så man skulle virkelig skrive meget for at have til salt i maden. Han blev publiceret i de fleste sf-magasiner på den tid – bortset fra *Astounding Science Fiction/Analog*: Bladets redaktør, John W. Campbell, foragtede Dicks noveller – og afskyen var gensidig.

Over halvparten af Dicks noveller blev skrevet i halvtredserne, og alle hans noveller, hvoraf en del er forløbere for senere romaner, findes samlet i fem tykke bind. Hvis man sætter sig for at læse dem fra en ende af, opdager man hurtigt at de samme temaer kommer igen og igen, på stadig nye måder, som om forfatteren leder efter den rette form.

Han debuterede med *Beyond Lies the Wub* (1952), en historie om menneskets møde med aliens der ikke er så enkle som man tror, og fulgte op med stribevis af andre. Nogle er forholdsvis éndimensionelle, typiske magasinhistorier, andre har de kvaliteter som kendetegner senere romanværker. Især behandler de ét tema som skulle blive hans varemærke: Ingenting er, hvad det giver sig ud for at være.

Hvad enten det handler om at dagligdags genstande går til fysisk angreb som i “Colony” (1953), at jorden bliver invaderet fra verdensrummet som i “The Hanging Stranger” (1953) og “The War With the Fnools” (1964), eller at virkeligheden viser sig at være opdigtet som i “The Mold of Yancy” (1955) og “I Hope I Shall Arrive Soon” (1980), deler man som læser personernes mareridt: Man kan ikke stole på nogen eller noget.

Næsten alle hans personer er plagede sjæle på en eller anden måde, tænksumme og ofte utilfredse med deres liv, og flere lider af paranoide vrangforestillinger. Ikke desto mindre fremstår de som handlekraftige, med mod på livet, fortrøstningsfulde om at det skal nok gå alt sammen. Selv i de mest pessimistiske historier findes der glimt af håb.

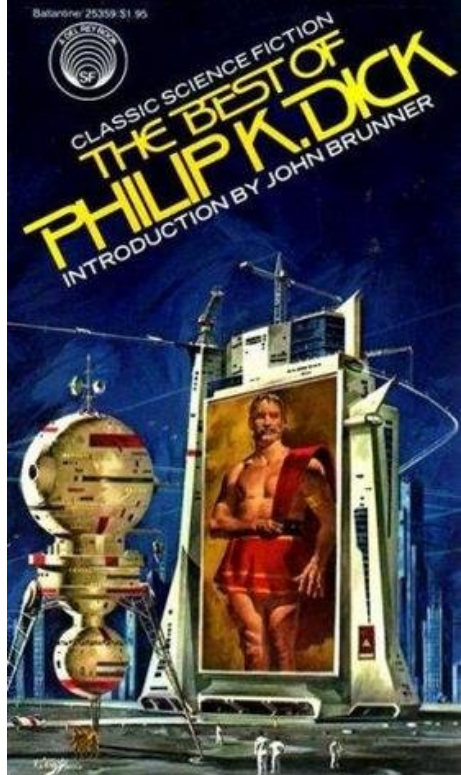
Et andet motiv der går igen, er en naturlig skepsis overfor autoriteter og myndigheder. Især er modviljen mod

det militære stor. Historierne kan læses som betimelig kritik af magtmisbrug og undertrykkelse – og er samtidig beske kommentarer til menneskelig dårskab – men altid med forståelse, overbærenhed og venlig ment ironi.

Dick var ingen 'hård' sf-forfatter. I den grad han beskriver teknologi, er det ikke kernen i historien, men nogle redskaber han griber til for sine egne formål. Således vil man finde rene rumfarts-historier, parallelle verdener, tidsrejser, psioniske evner og telepati, robotter og alt det andet kram som var fælleseje i halvtredsernes og tressernes science fiction.

Alligevel formåede han at tage nær sagt et hvilket som helst tema og gøre det til noget særligt. Mens mange forfattere på den tid kan siges at ligne hinanden til forveksling, er man aldrig i tvivl om at man læser en Philip K. Dick-historie. Han kunne noget, som ingen anden kunne.

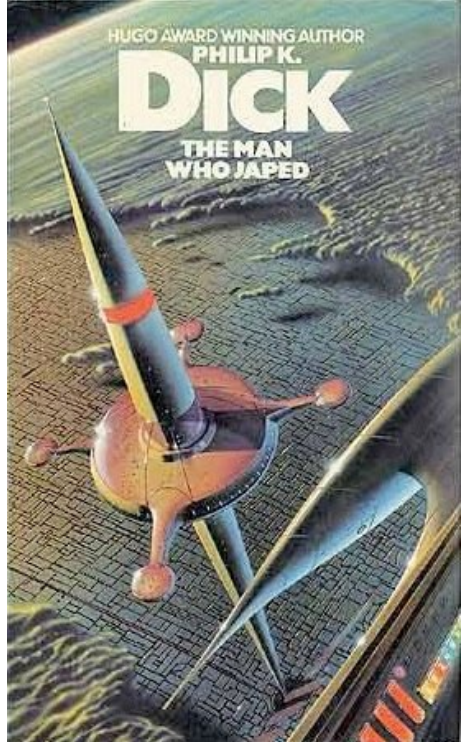
Ved flere anledninger oplevede han at noveller han havde skrevet, førte til kraftige reaktioner. Det skete for eksempel med "Faith of Our Fathers" (1966), som blev trykt i den banebrydende antologi *Dangerous Visions* (1967), redigeret af Harlan Ellison. Det lykkedes ham at forarge et stort antal læsere, idet novellen indeholdt "kom-

munisme, rusmiddelmisbrug, sex og Gud”. Han så sig derfor nødsaget til at tage afstand fra det hele og forsikre at han ikke mente at ‘den anden side’ havde vundet, eller burde vinde, den kolde krig.

Han skabte sig efterhånden et navn som en habil forfatter, hvilket gjorde at han fik udgivet nogle romaner på billigbogsforlaget Ace. Hans første roman hed *Solar Lottery* (1955). Den blev fulgt af andre, relativt enkle romaner. De er skrevet af en forfatter der stadig leder efter sin stemme.

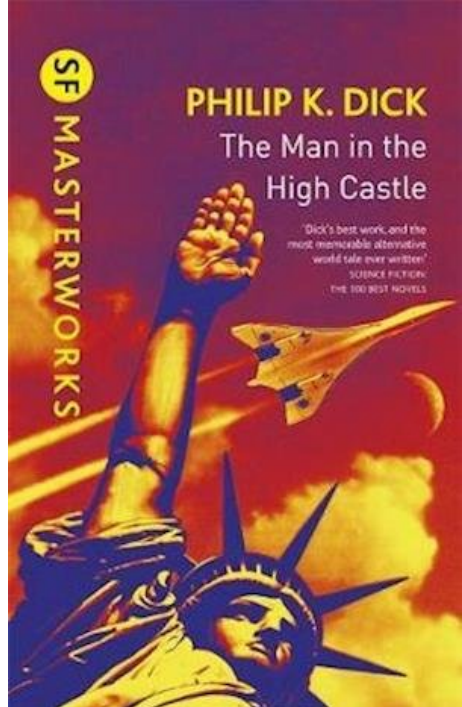
En personlig favorit fra denne tidlige periode er *The Man Who Japed* (1956). Den er ikke Dicks mest kendte roman, men den peger fremad mod den store humorist, han senere skulle blive kendt som. I en nær fremtid bor store dele af den amerikanske befolkning i fælles boligenheder. Beboerne overvåger og rapporterer jævnligt hinanden til bestyrelsen om brud på de sociale konventioner. Hvis nogen bliver kendt skyldig på beboermøderne i de anklager som rettes mod dem, mister de retten til deres bolig. Hovedpersonen har været ude i nattens mulm og mørke og skåret hovedet af statuen til landets store leder. Han kan ikke forklare hvorfor han har gjort det, og han er bange for at hans kone eller andre skal opdage at det er ham der står

bag. Det er en begsort, bitter-ironisk satire om social kontrol, blandt meget andet.

Dicks måske mest kendte roman er den Hugopris-vindende *The Man in the High Castle* (1962; dansk udgave: *Manden i den store fæstning*, Stig Vendelkær 1973). Det er en såkaldt alternate history, hvor Tyskland og Japan har vundet anden verdenskrig og har delt USA og resten af verden mellem sig. Samfundet der beskrives, er en god blanding af asiatisk æreskodeks og germansk grundighed. I denne verden findes der en forbudt bog, *The Grasshopper Lies Heavy*, skrevet af en mand der lever afsondret fra andre i hvad han kalder 'Den store fæstning'. Hans bog handler om at aksemagterne i virkeligheden tabte Anden Verdenskrig. Gennem en håndfuld mennesker følger vi små og store begivenheder, der forgrener sig og griber ind i hinanden. Tempoet er roligere og tonen mere afdæmpet end i tidligere romaner. Et mesterværk.

Den samme lavmælte tone findes i *Martian Time-Slip* (1964). Den handler om en gruppe emigrerede Mars-kolonister der knokler for at skabe mening i deres tilværelse. Beskrivelsen af Mars er i tråd med fortidens videnskabelige forestillinger om den røde planet, komplet med vandførende kanaler. Vand er en forudsætning for at koloni-

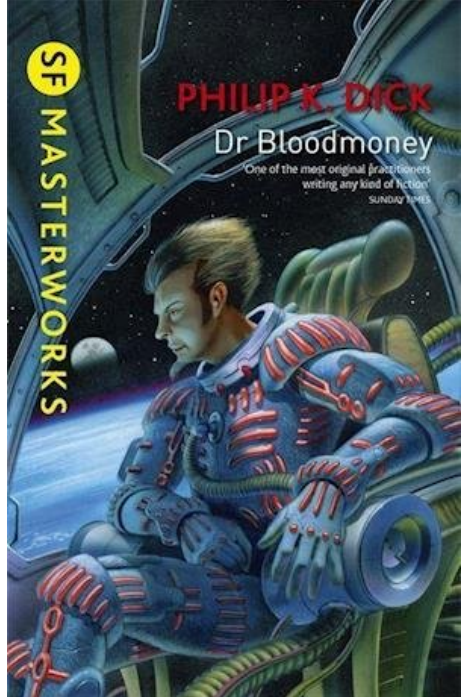
sterne kan dyrke deres egne afgrøder og opretholde livet. De som styrer vandtilførslen – repræsentanter for FN på Jorden – har således uindskrænket magt. Mod denne baggrund får vi en historie der blandt andet omhandler rusmiddelmisbrug og psykisk sygdom – og om medmenneskelighed, forståelse og viljen til at hjælpe hinanden når det brænder på.

The Penultimate Truth (1964) handler dybest set om fake news, hvilket næppe var et begreb på Dicks tid, selvom det er helt i hans ånd at myndigheder og medier holder befolkningen for nar. Den er en videreudvikling af novellen “The Mold of Yancy” (1955). Efter at en atomkrig har efterladt jordoverfladen stærkt forurenet, er menneskeheden flyttet ned i underjordiske tanke. Gennem daglige tv-udsendelser bliver de fortalt at krigen stadig pågår og at det er livsfarligt at bevæge sig rundt på overfladen. Til trods for dette bliver præsidenten i en af tankene sendt op for at prøve at finde noget medicinsk udstyr, de skal bruge for at redde en gammel mands liv. Det viser sig hurtigt, at alt de er blevet fortalt gennem de sidste femten år er bygget på en løgn. Men hvilken betydning får det for de mange millioner som stadig lever i lignende tanke?

Dr. Bloodmoney, or How We Got Along After the Bomb (1965) er som titlen antyder en roman om hvordan menneskeheden overlever efter den store atomkrig. Titlen er en parafrase over Stanley Kubricks berømte film *Dr. Strangelove, or How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb* (1964). På trods af bogens dystre tema er det en optimistisk roman. Her findes ingen militære eller andre autoriteter, ingen offentlige myndigheder, der styrer genopbygningen af verden sådan som den engang var. Personerne er ganske almindelige mennesker – og nogle ikke fuldt så almindelige – der prøver at gøre det bedste ud af de rådende forhold.

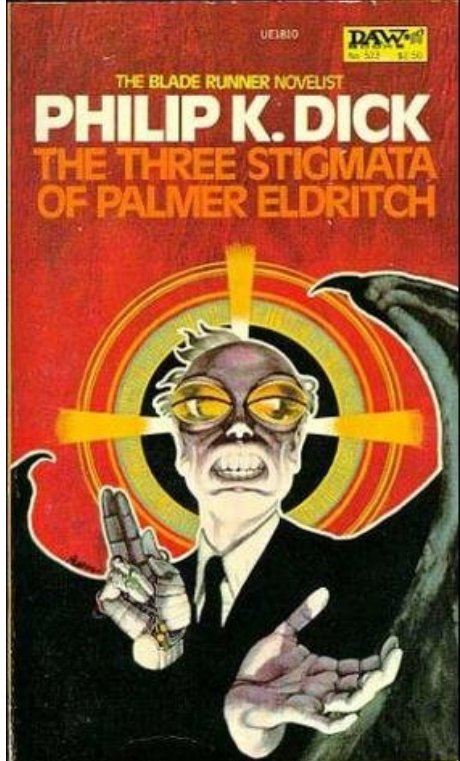
En af de skumleste science fiction-romaner der nogensinde er blevet skrevet, er formentlig *The Three Stigmata of Palmer Eldritch* (1965). Der findes utallige eksempler på horrorhistorier hvor uhyggen kommer udefra i form af menneskeædende zombier, blodtørstige vampyrer og alle slags væmmelige monstre, der skal nedkæmpes med alle midler – det kan være uhyggeligt nok i sig selv. Men i denne roman kommer skrækken indefra, ved at hovedpersonen gradvist mister grebet om virkeligheden efter at han har indtaget det narkotiske stof Chew-Z, som rumfareren Palmer Eldritch har bragt med sig tilbage til solsystemet

efter en længere rumrejse. Befolkningerne på Jorden og i de mange rumkolonier er i forvejen hængede på stoffet Can-D, men Eldritch tilbyder noget der er meget bedre. Men det har en høj pris. Romanen bygger på novellen "The Days of Perky Pat" (1963), og ifølge forfatteren selv skræmte den ham fra vid og sans mens han skrev den.

Ved siden af *The Man in the High Castle* er Dicks mest berømte roman nok *Do Androids Dream of Electric Sheep?* (1968; dansk udgave: *Drømmer androider om elektriske får?*, Notabene 1973, Borgen 1993). Den blev udødeliggjort gennem Ridley Scotts filmatiserede mesterværk *Blade Runner* (1982). Desværre nåede Dick ikke at se denne film blive realiseret, idet han gik bort bare et par måneder inden den havde premiere. Bogen udforsker forholdet mellem ægte og kunstige mennesker og stiller spørgsmål om hvem der egentlig er menneskelig når det kommer til stykket.

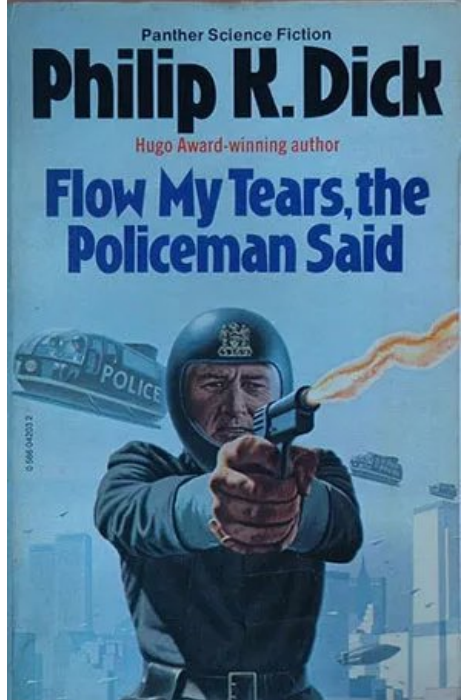
Ubik (1969; dansk udgave: *Ubik*, Notabene 1973) blev i 2009 kåret af *Time Magazine* til at være "en af de 100 bedste romaner siden 1923". Det er en roman hvor Dick spiller på hele sit repertoire af tematikker og virkemidler: Fornylig afdøde personer holdes kunstigt 'i live' sådan at pårø-

rende kan opretholde kontakten med sine kære; telepati, psi, evne til at forudsige fremtiden og lignende fænomener er almindelige og bliver bl.a. brugt til spionage mod virksomheder, og nogle personer oplever at virkeligheden går i opløsning. Man bliver efterhånden vant til at forvente det uventede når man læser en Dick-roman.

I halvfjerdserne blev Dick stadig mere optaget af metafysik og teologi. I romanen *A Maze of Death* (1970) tager han den helt ud og præsenterer læseren for en ny religion, som han udviklede på forkant af at han skrev romanen. Vi møder fjorten individer, der allesammen er utilfredse med deres respektive tilværelser. De søger derfor om overflytning, og får tilbud om at rejse til planeten Delmak-O. Ikke længe efter ankomsten bliver den første af dem slået ihjel, og det udløser et skred af dramatiske hændelser og nye manddrab, der fører frem til den overraskende afslutning.

Flow My Tears, the Policeman Said (1974; dansk udgave: *Strøm mine tårer, sagde politimanden*, Notabene 1984) adskiller sig fra andre Dick-romaner ved at den er mindre fragmentarisk og fortalt mere lige ud af landevejen. USA er blevet en autoritær politistat, hvor befolkningen lever i frygt for at gøre noget forkert og blive sendt

PHILIP K. DICK A SCANNER DARKLY

"...a masterpiece of sorts, full of demonic intensity."
—Robert Silverberg

til tvangsarbejdslejlere. En berømt popsanger og tv-programvært bliver udsat for et angreb fra en ung elskerinde. Han mister bevidstheden, og da han vågner op igen i et sjusket hotelværelse, opdager han at alle hans personlige papirer er væk. Det viser sig snart at alle oplysninger om ham i de offentlige registre er blevet slettede: Han eksisterer slet og ret ikke. Så hvordan skal han bevise at han er den han er? Igen udforsker Dick hvad der er virkeligt, og hvad der skaber en persons identitet.

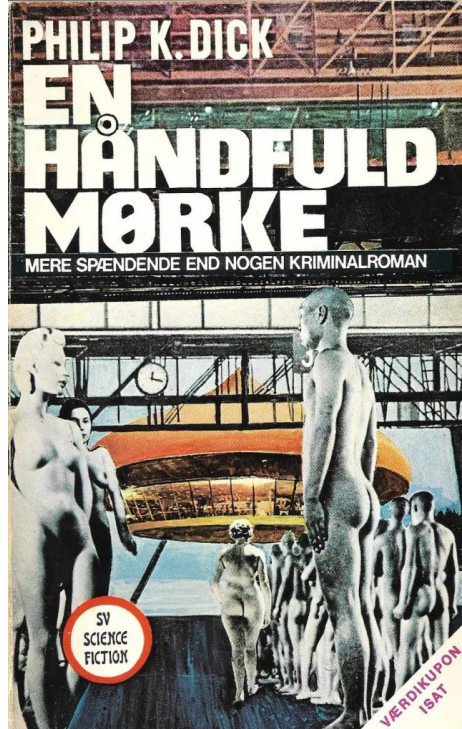
I tresserne var brug af halucinogener relativt udbredt i USA. Flere af Dicks romanpersoner bruger narkotiske stoffer, som om det er noget almindeligt og helt naturligt. Men i *A Scanner Darkly* (1977) tager han andre briller på, og giver os en dybtfølt og intens skildring af bagsiden af rusmiddelmisbruget. Vi møder en undercover politimand som, foruden at spionere på sine nærmeste venner, også holder foredrag om farerne ved narkotiske stoffer – samtidig som han selv er afhængig af dem. Der er lavet en animationsfilm over bogen, og måske er de tegnede omgivelser et godt billede på den verden, personerne lever i.

Mod slutningen af hans liv blev Philip K. Dick stadig mere optaget af teologiske spørgsmål. Sådanne findes i en-

kelte tidlige noveller som “The Builder” (1954) og “Prominent Author” (1954), ligesom det dukker op i flere af romanerne. 1981-2 skrev han tre romaner der hører sammen i en trilogi: *The Divine Invasion* (1981), *Valis* (1981) og *The Transmigration of Timothy Archer* (1982). De er skrevet af en forfatter der havde været på højden af sin karriere ti år tidligere. I disse romaner udforsker Dick en religiøs oplevelse han havde haft i 1974, som kom til at præge resten af hans liv.

Han efterlod sig et 8.000 sider langt manuskript, som han kaldte sit ‘exegesis’. En lille del af dette materiale er udgivet i bogform, men det har meget lidt med science fiction at gøre og er nok mest for specielt interesserede. Dick gik bort i 1982, 53 år gammel. Efter hans død er alle hans noveller blevet samlet og udgivet, foruden at hans mainstream-romaner fra tresserne også er udkommet.

I tillæg til de i artiklen beskrevne bøger, er på dansk også udgivet romanen *Øjet i himlen* (*Eye in the Sky*, 1957; da. Hasselbach 1968), novellesamlingen *En håndfuld mørke* (*A Handful of Darkness*, 1955; da. Stig Vendelkær 1973 og en langnovelle illustreret af Ole E. Petterson, *Anden udgave* (“Second Variety”, 1953; da. Tangent-Forlaget 1982).

DØDSANNONCEN

Af Nadia Kebaier

Nadia Kebaier (født 1993) er en dansk forfatter og cand.-mag. i Mellemøststudier, med rødder i Tunesien og Tyskland. Hun har skrevet siden en alder af 8 år og har tidligere fået udgivet et antal noveller i Himmelskibet. Hendes foretrukne genre er gys/horror, men hun skriver også bl.a. inden for realisme- og science fiction-genrerne. “Dødsannoncen” er skrevet i 2020, og de medfølgende illustrationer er tegnet af Mohammad Almalatli.

Den dag, Mike fandt ud af, at han var død, begyndte relativt roligt.

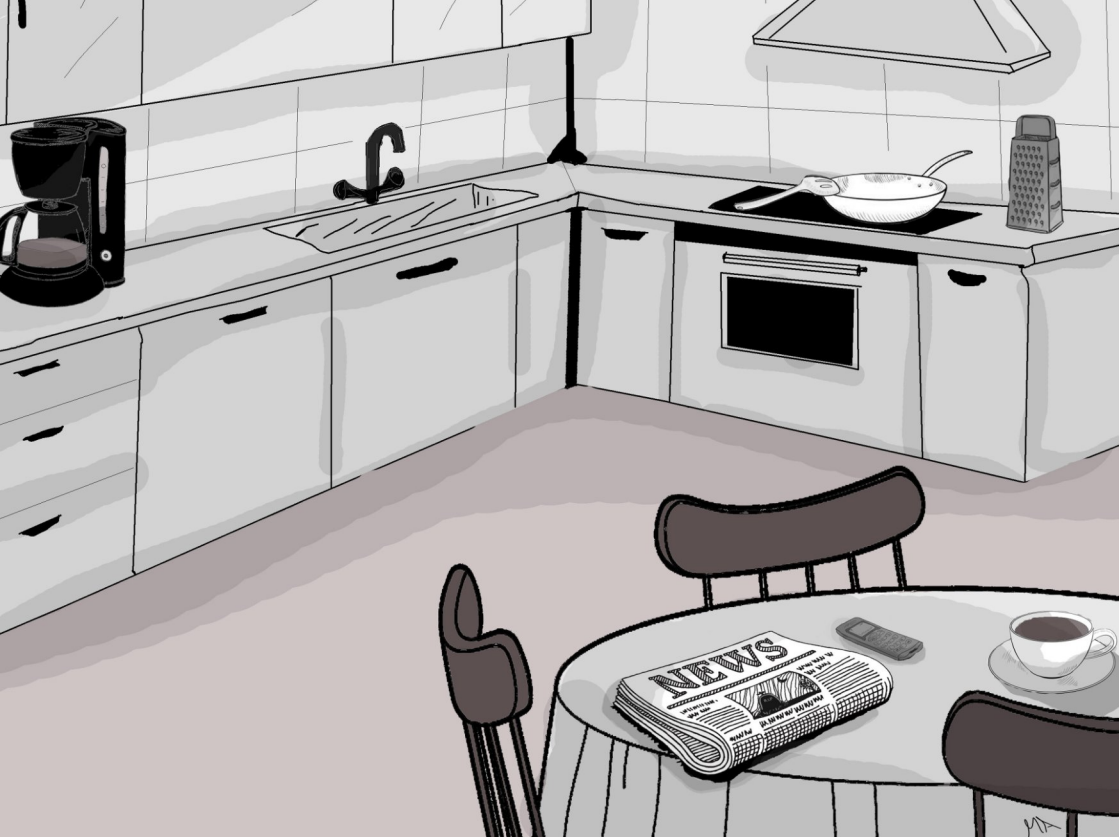
Han vågnede ganske vist med en dundrende hovedpine og billeder i hovedet af Amanda, som råbte og skreg og skubbede ham ud af sin lejlighed, men hvad specielt var der i det? De havde haft tusindvis af skænderier igennem tiden, dette var ikke noget ud over det sædvanlige. Og så alligevel – i Mikes underbevidsthed sneg en uomgængelig tanke sig ind: *Denne gang har du virkelig klokket i den, gamle ven.*

Mike opfattede egentlig ikke sig selv som en dårlig person. Hvis han selv skulle sige det, så havde han faktisk tilbragt det meste af sit liv i anstændighed og med omtanke for sine medmennesker. Han førte en stilfærdig tilværelse, passede sit job som journalist på den lokale avis *Ugerapporten* og havde i løbet af sit 35-årige liv formået at bibeholde en ren straffeattest. Nej, Mike var sandelig ikke en af de dér ballademagere, som rendte rundt og forpestede samfundet. Han havde gjort noget ud af sig selv, ud af sit liv. Og han var vellidt. Alle elskede Mike, det kunne han have svoret på. Nåh, ja, alle undtagen Amanda, sandsynligvis.

Det hele var også gået så helvedes stærkt med dem (*kan du ikke forstå det, pigebarn? Jeg er ikke familiefarmateriale!*), og de havde tilbragt de sidste mange måneder med at skændes over det samme, evindelige emne. Genstande var fløjet gennem luften, ord havde plantet sig i deres begges bevidsthed, og de kunne ikke tages tilbage. De var blevet skrevet ind i deres parforholds historie, ord

efter ord, som langsomt men sikkert havde omdannet deres engang så romantiske fortælling til en gyserhistorie. Han havde troet, at de var ved at være over det værste, at hun endelig havde fattet det, men nej; moderinstinktet var blevet vækket i hende på ny efter hun havde tilbragt weekenden med sin hyperfrugtbare veninde Sofie, som ikke talte om andet end at forplante sig. Og at andre burde følge hendes eksempel. Gud, hvor kunne Mike ikke udstå hende. Plantede floskler i hovedet på hans kæreste, det var, hvad hun havde gjort. Og nu var det slut, og han lå alene i den dobbeltseng, Amanda havde været med til at vælge. Den var kæmpestor; kingsize og helt sikkert ikke kun tiltænkt de to. Han havde været nødt til at skuffe hende; hvor god en person han end var, så lå det ikke i kortene for ham at videregive sine gode gener, sit gode hjerte. Det havde han for længst besluttet, og det kunne ingen Amanda i verden ændre på.

Og nu var det dagen derpå, og Mike var tvunget til med nød og næppe at tumle ud af sengen, sætte kaffe over og se kendsgerningerne i øjnene. Hun var væk; havde fået nok, og om lidt ville han få et opkald fra sin bedste ven, som tilfældigvis var Amandas storebror. Hvis han var heldig, ville Daniel forbarme sig over ham og lade det blive ved et opkald. Mike var ikke i humør til besøg; han kunne lige netop overskue at traske ud til postkassen for at hente morgenavisen. Den var kun blevet mast halvt ind i postkassen og var derfor delvist våd af regnen. Mike bandede for sig selv (*skide avisdreng, lærer han det aldrig?*) og skyndte sig tilbage til køkkenet, hvor kaffen var løbet igennem kan-

den og fyldte huset med den eneste duft, der kunne give Mike tilnærmelsesvist positive følelser i denne stund.

Kaffekoppen var næsten tom, og Mike var nået til sidste side i avisen. Han kunne med et fnys konstatere, at korrekturlæseren på morgenavisens redaktion havde været på ferie den dag og at det ville gøre hans mindre begavede kollegaer godt at tjekke *Ugerapporten* ud for inspiration. Hans blik løb hen over den sidste side i avisen, dødsannoncerne. Han smilede et lille smil for sig selv; det var lige hvad han manglede nu. En påmindelse om, at dette liv ikke varede evigt og at han i hvert fald ikke skulle spilde dets kostbare tid på latterlige kærestesorger. Mike tog en dyb

indånding og følte sig for første gang den morgen bedre tilpas. Så stivnede han; det var som om hele hans krop frøs til is, og hans fingre krampede sig sammen om avisen. Hans blik var faldet på en kort annonce i nederste, højre hjørne af siden. Han åbnede langsomt munden, men selv hvis han havde vidst hvad han skulle sige, ville der ikke være kommet en lyd over hans læber. Hans hals føltes tør som sandpapir og hans tunge som et vissent blad, på trods af at han lige havde skyllet to kopper kaffe ned. Han stirrede ned på dødsannoncen; kunne ikke fjerne blikket fra den.

Til minde om Michael Sand

17. april 1988 – 21. november 2020

En søn, bror og kæreste er gået bort.

Hvil i fred, Mike. Og husk, hvor end din sjæl er nu:

Når man indgår en pagt med djævelen, så kommer han altid og opkræver sin del.

Bisættelsen finder sted torsdag d. 26. november klokken 17. Mindehøjtidelighed vil foregå i Stjernekapellet ved Luthers Kirke.

Mike sad et øjeblik og stirrede på avisen, som hans hænder stadig knugende holdt fast i. Stirrede på dødsannoncen, indtil dens ord begyndte at danse for øjnene af ham, dannede en lille, mørk kreds og svingede rundt og rundt. Han slap avisen og lagde hænderne for øjnene, men det hjalp ingenting. Ordene i dødsannoncen – *hans dødsannonce* – dansede stadig for hans indre. Sådan sad han en stund og

holdt stadig hænderne for øjnene, som om de på en eller anden måde kunne beskytte ham mod det virvar af billeder og ord, som fløj igennem hans hoved. Og så slog det ham. Han udstødte en latter, som lød skinger dér i det tomme køkken. Selvfølgelig. Hvordan i himlens navn kunne han overhovedet blive forskrækket over det her åndssvage nummer? Det var jo på high school-niveau – nej, faktisk var Mike sikker på, at han skulle tilbage til folkeskoletiden for at finde en tilsvarende barnlig reaktion på et forlist kærlighedsforhold. Han fiskede sin mobiltelefon op af lommen på jakken, som han natten inden skødesløst havde smidt hen over en af køkkenstolene. *Hvis den møgtøs tror, at hun kan lege julelege med mig, så...*

Mike ringede op til Amanda og stirrede på skærmen, der viste et billede af en smilende Amanda, som lige så godt kunne have været filmstjerne, at dømme efter hendes fejlfrie udseende og tandpastasmil. Langt, blondt hår og dybblå øjne, som han for snart ni år siden var faret vild i. Lange, slanke ben, som på deres tredje date havde viklet sig rundt om ham og gjort deres forhold mere intenst, end han havde turdet håbe på. *Du mistede charmen hen af vejen, Amandamus.* Mike smilede. Telefonen stoppede med at ringe og gik på telefonsvarer. Han lagde på og prøvede igen. Og igen. Intet. Den kælling prøvede altså at fortælle ham, at han var så godt som død for hende. Han fattede det godt. Var helt med på, at hendes råben og skrigen og skubben dagen inden ikke bare havde været del af et hvilket som helst skænderi; han havde set det i hendes øjne; deres blik havde vidnet om deres forholds endeligt – men en

dødsannonce? Det var i overkanten, selv for en lille dramatikertiker som Amanda.

Mikes blik søgte hen mod avisen. Han måtte til sin frustration indrømme, at han ikke turde se direkte på den, se direkte på dødsannoncen, som hans vanvittige ekskæreste havde indrykket for på dramatisk vis at meddele ham, at deres forhold var slut en gang for alle. Han prøvede at ryste den knugende fornemmelse i maven af sig og rejste sig med et ryk fra køkkenbordet.

“Okay, Amanda. Tid til et sidste besøg.” Hans stemme lød ikke så sikker, som han havde stilet imod, og på trods af, at ingen kunne høre ham, fik det ham til at skære tænder af ærgrelse. Han trak hurtigt i overtøjet, rev avisen til sig og gik ud i den regnfulde, grå eftermiddag.

Mike vidste med det samme, at noget var galt. Gaderne i den lille by, som plejede at være mennesketomme, især på regnfulde eftermiddage som denne, var nu overbefolkede. Han følte nærmest, at han gik i slalom gennem menneskemængden og var flere gange ved at gå ind i nogen. Ingen af dem lod til at bemærke ham, men gik støt og roligt videre. Da Mike styrede hen mod Rådhuspladsen, som lå godt en kilometer fra Amandas toværelses lejlighed, stoppede han brat op. Pladsen var sort af mennesker. Eller – var det mennesker? Mike betragtede et syn, som han i sin vildeste fantasi ikke havde kunnet forestille sig tage form i denne så stille og rolige by – eller noget som helst andet sted, for den sags skyld. Det gik op for Mike, at det han stod og betragtede, ikke var mennesker. Skikkelser, alle klædt i sort, blandede sig med hinanden i en sø af sort. De

hverken stod op eller gik, men så ud til at svaje i luften en halv meter over jorden. De så alle ud til at være klædt i en form for sorte regnslag, men da Mike kneb øjnene sammen og betragtede dem nærmere, var det som om hans hals snørede sig sammen og han opdagede, at det var deres kroppe. Skikkelserne havde ikke almindelige menneskekroppe, men bestod simpelthen af ét sort, som ved nærmere øjekast var en tyk, sort os. Støvregnen dækkede luften i et gråt skær og blandede sig med skikkelsernes kroppe, når de bevægede sig imellem hinanden. Hovederne var til gengæld menneskelige, og mens Mike langsomt bevægede sig tættere på pladsen, så han, at skikkelsernes ansigter fremstod nærmest gennemsigtige. Han blev ved med at bevæge sig fremad, som i trance, mens han stirrede på scenen, der udspillede sig på pladsen. Han mistede enhver form for bevidsthed, og tid og sted blev til flydende fænomener, som engang havde givet mening, men ikke gjorde det længere.

Så befandt han sig med ét midt i denne mængde af skikkelser og stod ansigt til ansigt med en af dem. Det var en ældre kvinde, hvis rynkede ansigt på én gang var gråt og gennemsigtigt. Tyndt, hvidt hår omkransede hendes ansigt. Mike kunne ikke fjerne blikket fra kvindens ansigt; han var som fastlåst i hendes øjne, der var det eneste, som fremstod skarpt og tydeligt.

“Hvem er du?” Mikes stemme var ikke mere end en hæs hvisken, og hvis han skulle være helt ærlig, havde han ikke forventet at kunne frembringe et eneste ord. *Nu står du fandme også og taler med spøgelser, Mike – svævende*

spøgelser, vel at mærke. Han havde uden tvivl mistet forstanden, og hvis han havde været sig selv i dette vanvittige øjeblik, ville Mike have skudt skylden på Amanda. Ville have tilskrevet hans trancelignende tilstand til hendes forbandede smukke ansigt, som han ønskede, hans blik aldrig var faldet på. Men Mike var ikke sig selv i dette øjeblik, og Amanda var midlertidigt forsvundet fra hans bevidsthed. Da den ældre kvinde åbnede munden og begyndte at tale, gav det for første gang et gib i Mike og den mærkværdige, trancelignende tilstand, som han indtil da havde været indhyllet i, var som ophævet.

“Det er på tide at gå, Mike.” Det var Amandas stemme. Den ældre, gennemsigtige kvinde, som svævede foran Mike, talte med Amandas stemme. Og mens Mike stirrede lamslået på dette underlige *noget*, som på en eller anden måde havde taget hans smukke ekskæreste og hyllet hende ind i denne grimme skal af røg og alderdom, begyndte billeder at fare igennem hans hoved. Billeder af ham selv og de mennesker, som han i løbet af sit relativt korte liv havde været i berøring med; havde snydt eller bedraget eller såret. I Mikes underbevidsthed, som lige nu var pakket langt væk bag hans rædsel over det, som foregik, begyndte en tanke at tage form, indtil den voksede sig større og større og fremstod klart blandt alt det slørede; alt det uforståelige. Dødsannoncen havde ikke været en smagløs joke. Han var i sandhed død, og dette var hans dommedag. Som om hun kunne læse hans tanker, udbrød den ældre kvinde med Amandas stemme en latter. Mike havde sjældent hørt en mere glædesløs, kold én af slagsen.

“Åh nej, Mike. Ikke endnu. Du er ikke nået frem endnu, skat.” Mike kunne ikke forestille sig noget mere frastødende end at blive kaldt skat af denne kolde skabning, som han igen prøvede at overbevise sig selv om måtte eksistere udelukkende i et mareridt, som han lå og drømte. Langt væk herfra, i en verden hvor der ikke var spøgelse, som talte med hans ekskærestes stemme. Og hvor han ikke var død. Situationen indbød ikke ligefrem til et sind i ligevægt, og Mikes skiftede mellem lamslåelse og benægtelse af, at det han netop nu oplevede, var virkelighed. Gennem hele sit voksenliv havde han benægtet tilstedeværelsen af overnaturlige fænomener; de døde blev i deres kister, og der var ingen Gud – eller djævel, for den sags skyld – til at tage imod dem, når de forlod verden. Bare en helvedes masse *sort*. Med en knugende fornemmelse i maven tænkte Mike, at dette måske var det sort, som han altid havde været overbevist om ville møde ham, når hans sidste time havde slået.

Med ét huskede Mike, hvad han havde begivet sig ud for. Han var netop ikke nået frem endnu; uanset om dette var virkelighed eller mareridt måtte han komme væk derfra. Og finde Amanda. Han begyndte at mase sig igennem mængden og blev indhyllet i den sorte røg fra skabningerne. Hans arme og ben pløjede lige igennem dem. De lod ikke til at tage skade af det, men samlede sig straks igen for at udgøre disse svævende, gennemsigtige versioner af kroppe. Bag sig hørte han den ældre kvinde, som skrålede “Djæveln kommer altid for at opkræve sin del, Mike. Altid...” Og så stemte de andre skabninger i, og Mike be-

gyndte at løbe, alt imens de messede den samme sætning igen og igen. "Djæveln opkræver altid sin del, Mike". Lyden af deres skingre, monotone stemmer blev højere og højere, indtil den bar ham væk fra pladsen. Imens lyden af de sorte skabninger begyndte at blive svagere og svagere for til sidst at dø hen, faldt Mike ned på den kolde, regnvåde asfalt. Han nåede lige at opdage, at han havde tabt avisen ud af hænderne på vej væk fra pladsen. Så omsluttede mørket ham.

Næste gang han åbnede øjnene, var alt anderledes. Han lå på grusjord. Rådhuspladsen og asfalten, som han kunne have svoret, at han *lige* var bekvemt på, var ingen steder i syne. I stedet lå han på ryggen på denne grusplads og kunne se op i den grå himmel, hvorfra det dog ikke længere regnede. Mike kunne mærke en sagte vind strejfe hans kinder, og han følte sig underligt til mode. Han ville ikke selv have kunnet beskrive det netop dér, men han var for første gang i sit liv opfyldt af en forunderlig følelse af ro og velbehag. Han bevægede langsomt kroppen; testede først benene og så hænderne, som for at tjekke om han stadig var i live. *Du er blevet skør, Mike*. Han kom med en stønnen på benene og rystede gruset af tøjet og hænderne. Hvordan i alverden var han havnet her? Hvor var *her* i grunden?

Han befandt sig på hvad der så ud til at være parkeringspladsen til et kapel. Der var hverken mennesker eller biler at skimte på pladsen, og kapellet lyste nærmest op i den grå eftermiddag. Den hvide, aflange bygning lå op af en kirke, som han straks genkendte. Luthers Kirke. Her var

han og hans lillebror blevet konfirmeret, hans forældre gift. Mike lagde hovedet tilbage og kiggede op på kirken, som var byens vartegn. Den var blevet bygget i 1589 og tiltrak hvert år tusindvis af turister på grund af dens – i visse menneskers øjne – smukke arkitektur. Selve bygningen var kalkhvid med rødt tag, mens kirketårnet var grønt og udgjorde en kontrast, som Mike aldrig havde kunnet blive enig med sig selv om, var grim eller smuk. Beliggende i udkanten af byen havde kirken altid været kendetegnet af en ekstraordinær ro, som måske kunne forklare dens attraktivitet mere end dens udseende. Og så gik det op for Mike, hvorfor netop han burde være specielt interesseret i denne middelmådige og underligt populære turistattraktion. *For helvede, Mike, det her begynder at blive mere og mere åndsvagt.*

På trods af Mikes forsøg på at fastholde en vis grad af fornuft, kunne han ikke benægte, at han i dette øjeblik stod og betragtede det kapel, hvori hans skingrende skøre ekskæreste havde planlagt – eller foregivet at planlægge – hans begravelsesceremoni. Ordene fra dødsannoncen gav genlyd i hans hoved; de skurrede i hans ører, borede sig dybt ind i hans hjerne. På et eller andet tidspunkt, imellem at han havde efterladt sin lejlighed og var stormet ud af døren med avisen knuget ind til sig, til han havde mødt en rådhusplads fyldt af svævende, sorte skabninger, hvoraf én af dem talte med hans ekskærestes stemme, havde Mike mistet enhver fornemmelse af tid og sted. Der kunne være gået en time, siden han var gået hjemmefra. Der kunne også være gået et år; alt var muligt, når den, som oplevede

hele forløbet, var blevet vanvittig. Og det måtte han være. Mens han langsomt begyndte at acceptere sin nye tilstand af åbenlys sindssyge, begyndte Mikes ben at føre ham hen mod kapellets indgang.

Lysset i rummet var dæmpet og gjorde ham underligt søvrig. Der hang en duft af røgelse i luften og stilheden var overvældende. Mike betragtede, hvad der måtte være en begravelsesceremoni. Der var fuldkommen tomt, bortset fra præsten, som stod bagerst i rummet – og kisten. Kisten, som stod åben og gjorde det muligt at skimte omridset af den afdøde. Mike kunne ikke få sig selv til at se direkte på kisten, men blev ved med at bevæge sig langsomt fremad på gangen mellem de to rækker af siddepladser, hvoraf ikke en eneste var besat. Enten havde den afdøde været

noget af et røvhul, eller også var ceremonien ikke begyndt endnu. Mike betragtede præsten, som ikke så ud til at have bemærket, at hans første gæst var ankommet. Præsten var en ældre herre, klædt i den traditionelle, sorte præstekjole med hvid pibekrave. Han stirrede frem for sig, kiggede hen mod indgangen med et melankolsk udtryk i øjnene, der fik hans rynkede ansigt til at se endnu mere sammenfaldet ud. Mike mindedes ikke at have set ham før, hverken til de utallige konfirmationer eller bryllupper, som han havde deltaget i gennem årene. Måske var det stakkels fjols kun ansvarlig for de dødes fester.

Stemningen i kapellet foruroligede Mike; der burde være flere besøgende end ham, han var ikke engang en rigtig gæst, men var bare havnet her tilfældigt. Og hvorfor virkede præsten som forstenet? Eller som om han, Mike, var usynlig?

“Hallo!” Mikes stemme havde noget frustreret over sig, som om han inderst inde allerede forventede, at præsten ikke ville reagere. Ganske rigtigt. Præsten forblev ubevægeligt stående uden end at blinke. Hans rolige vejrtrækning fik præstekjolen til at hæve og sænke sig, og øjnene var stadig limet mod indgangen til kapellet, som om han på den afdødes vegne inderligt håbede, at en hær af mennesker snart ville træde ind. “Hallo, sagde jeg!” Den ro, som Mike havde følt, mens han lå uden for kapellet, omgivet af grus og den grå himmel, var forsvundet. Nu begyndte frygten at indtage hans mave; følte tung som en sten, der voksede sig større og større indtil han udbrød et råb af fortvivlelse. Og så var det som om det gav et ryk i

præsten. Han vendte hovedet mod det sted, hvor Mike stod – godt to meter fra ham og det halve fra kisten, som Mike stadig undgik med blikket. Døde mennesker havde altid fået det til at løbe koldt ned ad ryggen på ham, og han havde for så vidt muligt undgået at tage med til begravelser. Nu befandt han sig ironisk nok alligevel til en, og denne gang var den endda til ære for en eller anden idiot, som han ikke engang kendte. Mike følte en prikken i ansigtet, og det gik op for ham, at han ikke ville kunne blive ved med at undgå at se direkte på kisten. Og så gik endnu en ting op for ham: præsten havde ikke reageret på hans udbrud; så ikke på ham, men derimod på pigen, som var trådt ind i kapellet.

Ved kistens højre side stod en lille pige, som måtte være omkring otte år gammel. I den ene hånd holdt hun et tøjdyr. Hendes kønne ansigt var omkranset af lyse slangekrøller, der faldt blødt ned på hendes skuldre. Hendes blomstrede kjole fremstod underligt lysende dér i det mørke kapel. Og hendes ansigt – Mike betragtede lamslået pigens ansigt. Det var ligblegt og nærmest gennemsigtigt, og det gik til hans gru op for ham, at det mindede om de ansigter, han havde set på Rådhuspladsen. De sorte, svævende skabninger, som ikke kunne have været andet end et produkt af hans fantasi. Mike blev pludselig opfyldt af overbevisningen om, at pigen derimod ikke var indbildning; hun stod lige foran ham og stirrede ham ind i øjnene, og Mike prøvede forgæves at tvinge blikket væk fra hende. Det var som om der var noget bekendt ved hendes ellers så

overnaturligt fremstående ansigt; hendes blik, der gennemsyrede ham i et hav af blåt.

“Hej, far.” Pigens stemme lød monoton; svævende og som om den kom langt væk fra. Stenene i Mikes mave havde nu forvandlet sig til isklumper, og det var som om hele hans krop stivnede ved hendes ord. Ikke bare lod piggen til at være den eneste, der registrerede hans tilstedeværelse, men hun talte oven i købet til ham og kaldte ham far. Far? Havde han for helvede ikke gjort det klart, at han ikke var far-materiale? “Hv-hvem er du?” Mike hadede sig selv for, at denne lille møgtøs havde fået hans stemme til at skælve. Ikke desto mindre var det en kendsgerning, at

det løb ham koldt ned af ryggen. Pigen havde ramt noget i ham; noget, som ikke engang en Rådhusplads fuld af spøgelser havde formået at ramme. Der var stadig dødsens stille i kapellet, og Mike kunne mærke præstens øjne på sig, selvom han vidste, at det var pigen, hans blik var rettet mod. Og så gik det op for Mike, at han havde taget fejl endnu en gang. Det var ikke ham, Mike, præsten betragtede. Det var heller ikke den lille gennemsigtige pige, som af en eller anden grund troede, at Mike var hendes far. Præsten stod og kiggede på Amanda.

I det ene hjørne ved enden af den forreste række siddepladser stod Amanda. Hendes lange, lyse hår var sat op i en knold, som fremhævede hendes kønne ansigtstræk. Hun var iført en blodrød kjole og en åben, sort vinterfrakke. På hendes læber hvilede et spydigt smil og hendes dybblå øjne stirrede så intenst på Mike, at det føltes, som om de så lige igennem ham; ind i hans sjæl. "Amanda?" Navnet rullede knapt nok over Mikes tunge, og da det kom ud, var hans stemme kun en hvisken. Amanda lo hult. "Det må jeg give dig, skat. Du hader begravelser, og her står du til din egen. Du kunne i det mindste have taget slips på." Præsten rynkede panden ved synet af kvinden, som med en snert af bitterhed i stemmen lod til at tale til den afdøde. Men han var egentlig ikke overrasket. Hvis hans præsteembede og årevis af begravelsesceremonier havde lært ham én ting, så var det at sorg frembragte alverdens reaktioner hos pårørende. At lade dem udleve dem i fred var en del af sorgprocessen.

Amanda gik nu langsomt fremad, indtil hun stod ved siden af den lille pige og kunne se Mike direkte op i ansigtet. Hun havde stadig det samme, hovne udtryk i ansigtet, som Mike afskyede. Han ville så gerne vende om og løbe ud af kapellet og tvinge sig selv tilbage til overbevisningen om, at alt det her var et stort fupnummer. Javist, han havde set syner og talt med personer, som ikke lod til at være til stede, men det var alt sammen et resultat af stress og angst, fremprovokeret af Amandas usmagelige lille joke. Ærligt talt, hvem fanden ville ikke få hallucinationer efter at have læst sin egen dødsannonce?

“Frøken.” Præsten gik med langsomme, rolige skridt i retning af Amanda – og kisten – og så på hende med et vemodigt udtryk i ansigtet. “Er De i familie med den afdøde?” Amanda beholdt et øjeblik blikket rettet mod Mike, før hun så på præsten og nikkede. Præsten foldede hænderne sammen. “Nogle gange hjælper det på følelsen af sorg og tab at sige farvel til sine kære. Og med hensyn til den afdøde – der er ikke kommet andre for at tage afsked med ham, men under alle omstændigheder var han et menneske, som fortjener den sidste respekt og kærlighed. Jeg er glad for at se Dem her.” Han smilede venligt til Amanda, som gik tættere på det forreste af kisten. Den afdødes ansigt. Den lille pige forblev stående, stadig med blikket limet mod Mike. Amanda så på Mike med et smil.

“Sikke noget, skat. Der er ikke nogen, som havde tid til at tage afsked. Det skulle vel ikke være resultatet af et helt liv tilbragt som en lille, egocentreret lort?” Præsten rømmede sig og skulle denne gang til at protestere over

kvindens ordvalg i tilstedeværelse af den afdøde, men tav. Hun var tydeligvis i færd med at tage sin egen form for afsked, og det var ikke hans kald at fortælle hende, hvordan denne burde se ud.

“Vil du ikke også sige farvel, skat? Kom. De siger, at en ordentlig afsked er altafgørende for at lindre sorg og smerte. Og lad os være ærlige, Mikemus. Der venter dig en helvedes masse smerte. Du har ikke ligefrem nået at få en billet til paradiset.” Hun slog en latter op, som gav genlyd i det tomme kapel. Mike havde været stivnet i hele kroppen stort set siden han var trådt ind i denne vanvittige seance. Nu kunne han mærke, hvordan en usynlig kraft trak ham tættere på den kiste, som han hele tiden havde forsøgt at undgå. Og da hans blik faldt på den afdødes ansigt, var han for kold i hele kroppen til at reagere.

Mike stirrede på sit eget ansigt; ligblegt og med lukkede øjne. Han var klædt i en sort smoking og hvid skjorte. Sort butterfly, som gav ham et gammeldags, klassisk udseende. Hænderne var foldet sammen på brystkassen.

“Hvorfor?” Mikes stemme skælvede, og han tvang blikket væk fra kisten. I stedet vendte han blikket mod Amanda, som stod og kærtegnede hans døde jugs ansigt. Hun så vanvittig ud, som hun stod der og smilede i halvmørket, kun belyst af stearinlysene, der var placeret omkring kisten, hvori hendes ekskæreste på en eller anden måde var havnet. Ved hans ord fnyste hun. Hendes øjne var nu igen rettet mod Mike – den, som ikke lå i kisten – og hendes blik havde aldrig været koldere, aldrig mere hade-fuldt.

“Jeg fik aldrig chancen for at sige farvel. Kan du huske Ellie?” Hun pegede hen mod den lille pige, som stadig stod ubevægeligt og knugede tøjdyret til sig, mens hendes store, blå øjne stirrede på Mike. Han rystede perpleks på hovedet, åbnede munden og tav så. Ellie. Han havde troet, at de havde lagt det her bag sig. Han sank klumpen, som havde vokset sig større og større i hans hals.

“Amanda. Det er fortid. Kan du ikke for helvede lade fortiden blive, hvor den er?” Den lille pige gik nu hen til Amanda. Hendes små laksko gav høje klik-klak-klik-lyde fra sig. Hun tog Amanda i hånden og så med et bebrejdende blik på Mike.

“Du slog mig ihjel, far. Hvorfor gjorde du det?” Hendes monotone stemme og de ord, den udtalte, var som en lang, rusten kniv i Mikes hoved. Og mens han stod der, åbenbart til sin egen begravelsesceremoni og fra forstanden, vidste han, at det han betragtede, var sin ufødte datter. *Deres* ufødte datter, som Amanda altid havde drømt om at navngive Ellie.

Han lagde hænderne for øjnene, gik baglæns, som for at slippe væk fra dem og deres bebrejdende blikke. Deres ord, som ikke gav mening og så alligevel gjorde det. Han havde ikke været klar, for helvede. Det havde været en fælles beslutning. I sidste ende, i hvert fald. Amanda havde været med på, at han ikke egnede sig som far, det havde hun selv indrømmet. Og alligevel vidste han, at det havde været grunden til den dybe afsky, som hun sidenhen havde nærret for ham.

“Hvor skal du hen, far?” Den lille pige, som hans bevidsthed nu kaldte for Ellie, fulgte efter ham. I et udbrud af vrede og afmagt slog Mike ud efter hende – og hans hænder gik lige igennem hende, som bestod hun af ren luft. Amanda omfavnede den lille pige, aede hende over håret og så hovedrystende på Mike.

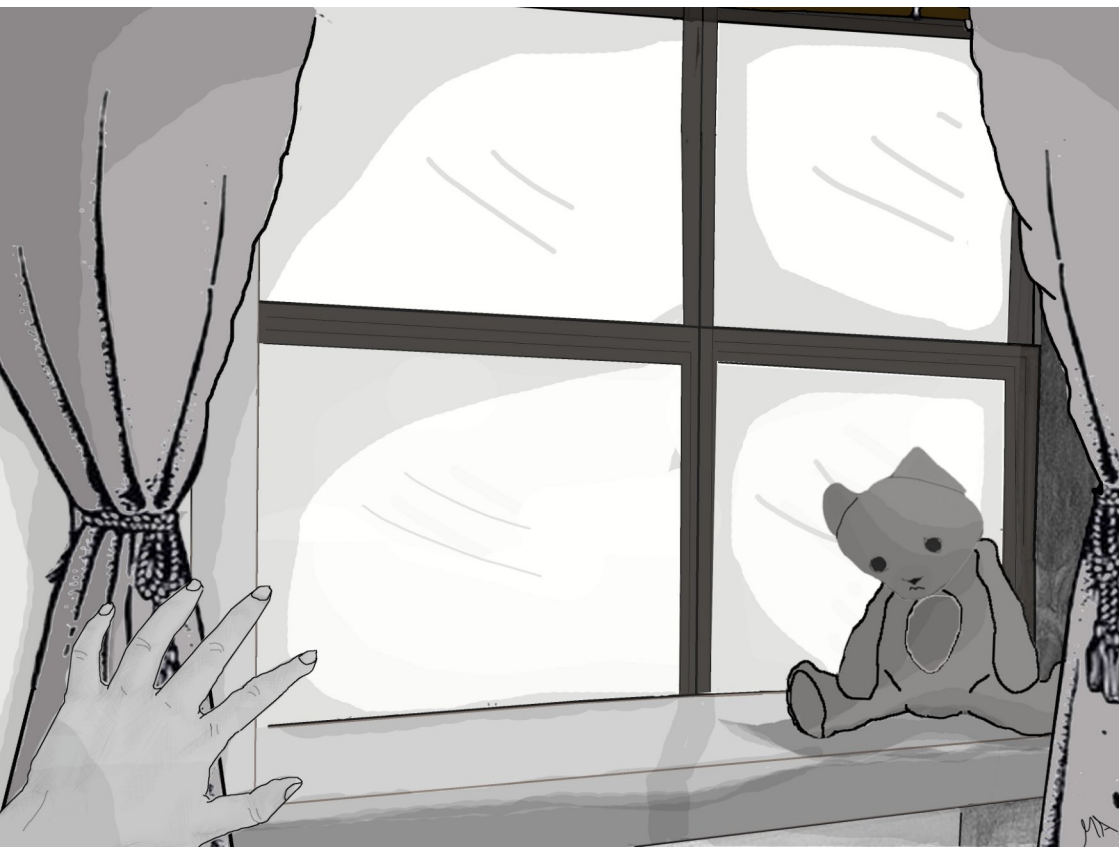
“Du lever et råddent liv, Mike. Du tænker ikke på andre end dig selv. Men djævlén er her. Og han vil have sin del af aftalen.” Ordene fra dødsannoncen gav genlyd i Mikes hoved og han skuttede sig. Amanda tog Ellie i hånden og begyndte at gå hen mod udgangen af kapellet.

“Frøken –” kaldte præsten efter hende, men hun vendte sig ikke om. Og så blev Mike opfyldt af et raseri, som var kulminationen på hele det her fupnummer, der var beregnet til at drive ham til vanvid. “Amanda! Amanda!” Han blev ved med at skribe hendes navn efter hende; hæs og rallende og med fråde om munden. Han blev ved med at skribe indtil udmattelsen overvandt ham, og han faldt ned på det kolde gulv i kapellet. Det sidste han så, var Ellies tøjdyr, som hun havde tabt på vejen ud.

Mike vågnede ved at lyset fra vinduet skinnede ham i øjnene. Han satte sig med et ryk op i sengen, svedig og omtumlet. Han så sig omkring. Hans vejrtrækning var højlydt og forpustet. Hvordan var han endt hjemme i sit eget soveværelse igen? Hvor var kapellet? Og præsten? Amanda og Ellie – Han udstødte et suk og grinede derefter højt. Alene, muligvis vanvittig, men lettet. Det havde været en drøm. En ulækker, intens én af slagsen, men ikke desto mindre et produkt af hans underbevidsthed og så afgjort *ikke* virke-

lighed. Han følte sig udmattet og rystede på hovedet for sig selv. *Det var én af de værre, Mike. Der var du lige ved at blive skør -*

Hans tanker blev afbrudt af en genstand i vindueskarmen, som fangede hans blik. Mike missede med øjnene og rejste sig langsomt fra sengen. Hans T-shirt klistrede til hans svedige krop, og han følte et skær af kulde løbe igennem sig. Han ville stoppe op, vende sig om og komme ud af huset i en helvedes fart. I stedet rakte han hånden hen mod vindueskarmen og greb fat om tøjdyret. *Tøjdyret - Ellies tøjdyr. Så udstødte Mike et skrig.*

MARVEL VS DC – PÅ TV!

Af Tue Sørensen

Som Stan Lee ville sige: “Who sez this ain’t the Marvel Age of superhero TV shows?!” Vi er heldige at leve i både the Marvel Age of movies og the ‘golden age’ of television, for dén combo har nemlig også fået tv-selskaberne til at tage superhelte mere alvorligt på den lille skærm, og gøre mere ud af kvaliteten! Denne gang skal tegneserieklummen således handle om hvorvidt Marvel eller DC har lavet de fedeste tv-serier i moderne tid – den store konkurrence: Marvel versus DC! Og mon ikke de færreste er i tvivl om hvem vinderen bliver...? Men vi gør det da alligevel, bare for sjov.

Hvornår er så cut-off-punktet for ‘moderne tid’ i tv-superhelte-sammenhæng? Jo, det må være efter the Marvel Cinematic Universe begynder at gøre sin indflydelse gældende, og også efter at den sidste af de ‘gamle’ superhelte-tv-serier slutter, nemlig *Smallville* i 2011. Vi kigger således på de serier der er kommet siden *Arrow* begyndte i 2012 (kun live action; ikke animation), og det er ikke så få! Jeg tæller 34 serier som helt eller delvist har tilknytning til de to store superhelte-universer. DC/Vertigo-baserede serier som *iZombie* (2015-2019) og *Preacher* (2016-2019) er ikke med på listen, da de ikke er superhelte-serier, men *Watchmen* (2019) er med, fordi aspekter af disse figurers univers på det seneste – i tegneserierne – er blevet overført til DCs

almene superhelte-univers, selv om de ikke oprindeligt var en del af det. *The Boys* og andre indie-baserede serier (f.eks. *Powers*) er heller ikke med, da det hverken er Marvel eller DC.

Vi (nå, men så okay da: JEG!) går ganske enkelt frem år for år og giver hhv. Marvel og DC-serierne karakter baseret på kvalitet, efter en skala fra 1 til 10 stjerner, hvor 10 er det bedste. Der tages gennemsnit af seriernes karakterer for at finde en vinder. For serier hvor en sæson løber over to år, tælles sæsonen med for begge de år, den dækker. Hvis jeg ikke har fået set de nyeste sæsoner, der er begyndt i år (f.eks. *Black Lightning* sæson 4), er de ikke talt med (ditto hvis jeg er bagud med seneste sæson af en serie, f.eks. *Doom Patrol* og sæson 2 af *Krypton*). Det er selv-

følgelig ikke sikkert at alle som læser dette vil være enige med undertegnedes bedømmelse, men så må I jo lave jeres egen vurdering. Lad os kaste os ud i det, og se hvilken side der vinder de enkelte år, og hvilken der i sidste ende har flest vindende år!

DC	MARVEL
2012: (vinder: DC)	
<i>Arrow</i> sæson 1: 6 stjerner	Ingen serier
2013: (vinder: MARVEL)	
<i>Arrow</i> sæson 1: 6 stjerner <i>Arrow</i> sæson 2: 6 stjerner	<i>Agents of S.H.I.E.L.D.</i> sæson 1: 8 stjerner
2014: (vinder: MARVEL)	
<i>Arrow</i> sæson 2: 6 stjerner <i>Arrow</i> sæson 3: 6 stjerner <i>Constantine</i> sæson 1: 7 stjerner <i>The Flash</i> sæson 1: 7 stjerner <i>Gotham</i> sæson 1: 9 stjerner	<i>Agents of S.H.I.E.L.D.</i> sæson 1: 8 stjerner <i>Agents of S.H.I.E.L.D.</i> sæson 2: 8 stjerner
2015: (vinder: MARVEL)	
<i>Arrow</i> sæson 3: 6 stjerner <i>Arrow</i> sæson 4: 6 stjerner <i>Constantine</i> sæson 1: 7 stjerner <i>The Flash</i> sæson 1: 7 stjerner <i>The Flash</i> sæson 2: 6 stjerner <i>Gotham</i> sæson 1: 9 stjerner <i>Gotham</i> sæson 2: 9 stjerner Supergirl sæson 1: 8 stjerner	<i>Agent Carter</i> sæson 1: 9 stjerner <i>Agents of S.H.I.E.L.D.</i> sæson 2: stjerner <i>Agents of S.H.I.E.L.D.</i> sæson 3: 9 stjerner <i>Daredevil</i> sæson 1: 8 stjerner <i>Jessica Jones</i> sæson 1: 8 stjerner

DC	MARVEL
2016: (vinder: MARVEL)	
<p><i>Arrow</i> sæson 4: 6 stjerner <i>Arrow</i> sæson 5: 5 stjerner <i>The Flash</i> sæson 2: 6 stjerner <i>The Flash</i> sæson 3: 5 stjerner <i>Gotham</i> sæson 2: 9 stjerner <i>Gotham</i> sæson 3: 9 stjerner <i>Legends of Tomorrow (LoT)</i> sæson 1: 7 stjerner <i>LoT</i> sæson 2: 8 stjerner <i>Lucifer</i> sæson 1: 5 stjerner <i>Lucifer</i> sæson 2: 5 stjerner <i>Supergirl</i> sæson 1: 8 stjerner <i>Supergirl</i> sæson 2: 8 stjerner</p>	<p><i>Agent Carter</i> sæson 2: 9 stjerner <i>Agents of S.H.I.E.L.D.</i> sæson 3: 9 stjerner <i>Agents of S.H.I.E.L.D.</i> sæson 4: 9 stjerner <i>Daredevil</i> sæson 2: 8 stjerner <i>Luke Cage</i> sæson 1: 8 stjerner</p>
2017: (vinder: MARVEL)	
<p><i>Arrow</i> sæson 5: 5 stjerner <i>Arrow</i> sæson 6: 5 stjerner <i>The Flash</i> sæson 3: 5 stjerner <i>The Flash</i> sæson 4: 5 stjerner <i>Gotham</i> sæson 3: 9 stjerner <i>Gotham</i> sæson 4: 9 stjerner <i>Legends of Tomorrow (LoT)</i> sæson 2: 8 stjerner <i>LoT</i> sæson 3: 8 stjerner <i>Lucifer</i> sæson 3: 5 stjerner <i>Lucifer</i> sæson 2: 5 stjerner <i>Powerless</i> sæson 1: 6 stjerner <i>Supergirl</i> sæson 2: 8 stjerner <i>Supergirl</i> sæson 3: 9 stjerner</p>	<p><i>Agents of S.H.I.E.L.D.</i> sæson 4: 9 stjerner <i>Agents of S.H.I.E.L.D.</i> sæson 5: 9 stjerner <i>Defenders</i> sæson 1: 7 stjerner <i>The Gifted</i> sæson 1: 6 stjerner <i>Inhumans</i> sæson 1: 8 stjerner <i>Iron Fist</i> sæson 1: 7 stjerner <i>Legion</i> sæson 1: 8 stjerner <i>The Punisher</i> sæson 1: 9 stjerner <i>Runaways</i> sæson 1: 8 stjerner</p>

DC	MARVEL
2018: (vinder: MARVEL – men tæt på uafgjort)	
<p><i>Arrow</i> sæson 6: 5 stjerner <i>Arrow</i> sæson 7: 5 stjerner <i>Black Lightning</i> sæson 1: 8 stjerner <i>Black Lightning</i> sæson 2: 8 stjerner <i>The Flash</i> sæson 4: 5 stjerner <i>The Flash</i> sæson 5: stjerner <i>Gotham</i> sæson 4: 9 stjerner <i>Krypton</i> sæson 1: 4 stjerner <i>Legends of Tomorrow (LoT)</i> sæson 3: 8 stjerner <i>LoT</i> sæson 4: 8 stjerner <i>Lucifer</i> sæson 3: 5 stjerner <i>Supergirl</i> sæson 3: 9 stjerner <i>Supergirl</i> sæson 4: 8 stjerner <i>Titans</i> sæson 1: 7 stjerner</p>	<p><i>Agents of S.H.I.E.L.D.</i> sæson 5: 9 stjerner <i>Cloak and Dagger</i> sæson 1: 7 stjerner <i>Daredevil</i> sæson 3: 7 stjerner <i>The Gifted</i> sæson 2: 5 stjerner <i>Inhumans</i> sæson 1: 8 stjerner <i>Iron Fist</i> sæson 1: 7 stjerner <i>Jessica Jones</i> sæson 2: 5 stjerner <i>Legion</i> sæson 2: 8 stjerner <i>Luke Cage</i> sæson 2: 8 stjerner <i>Runaways</i> sæson 1: 8 stjerner <i>Runaways</i> sæson 2: 8 stjerner</p>

219

DC	MARVEL
2019: (vinder: MARVEL)	
<p><i>Arrow</i> sæson 7: 5 stjerner <i>Arrow</i> sæson 8: 5 stjerner <i>Batwoman</i> sæson 1: 5 stjerner <i>Black Lightning</i> sæson 2: 8 stjerner <i>Black Lightning</i> sæson 3: 8 stjerner <i>The Flash</i> sæson 5: 5 stjerner <i>The Flash</i> sæson 6: 5 stjerner <i>Gotham</i> sæson 5: 7 stjerner <i>Legends of Tomorrow</i> sæson 4: 8 stjerner <i>Lucifer</i> sæson 4: 5 stjerner <i>Pennyworth</i> sæson 1: 9 stjerner <i>Supergirl</i> sæson 4: 8 stjerner <i>Swamp Thing</i> sæson 1: 8 stjerner <i>Titans</i> sæson 2: 7 stjerner <i>Watchmen</i> sæson 1 (miniserie): 10 stjerner</p>	<p><i>Agents of S.H.I.E.L.D.</i> sæson 6: 8 stjerner <i>Cloak and Dagger</i> sæson 2: 7 stjerner <i>The Gifted</i> sæson 2: 5 stjerner <i>Inhumans</i> sæson 1: 8 stjerner <i>Iron Fist</i> sæson 1: 7 stjerner <i>Jessica Jones</i> sæson 3: 7 stjerner <i>Legion</i> sæson 3: 8 stjerner <i>The Punisher</i> sæson 2: 9 stjerner <i>Runaways</i> sæson 3: 8 stjerner</p>

DC	MARVEL
2020: (vinder: MARVEL – men tæt på uafgjort)	
<p><i>Arrow</i> sæson 8: 5 stjerner <i>Batwoman</i> sæson 1: 5 stjerner <i>Black Lightning</i> sæson 3: 8 stjerner <i>The Flash</i> sæson 6: 5 stjerner <i>Gotham</i> sæson 5: 7 stjerner <i>Legends of Tomorrow</i> sæson 5: 8 stjerner <i>Lucifer</i> sæson 5: 5 stjerner <i>Pennyworth</i> sæson 2: 9 stjerner <i>Star Girl</i> sæson 1: 8 stjerner <i>Supergirl</i> sæson 5: 8 stjerner</p>	<p><i>Agents of S.H.I.E.L.D.</i> sæson 7: 9 stjerner <i>Helstrom</i> sæson 1: 6 stjerner</p>
2021 til nu: (vinder: MARVEL)	
<p><i>The Flash</i> sæson 7: 5 stjerner <i>Pennyworth</i> sæson 2: 9 stjerner <i>Supergirl</i> sæson 6: 7 stjerner <i>Superman and Lois</i> sæson 1: 5 stjerner</p>	<p><i>Falcon and the Winter Soldier</i> sæson 1: 8 stjerner <i>Wandavision</i> sæson 1: 8 stjerner</p>

Resultat

Marvel vinder 9 år; DC vinder 1 år. Overordnet vinder er derfor: MARVEL! Hurra!! DC var kun tæt på at udfordre Marvels gennemsnit i 2018 og 2020 – betyder det mon at DC haler lidt ind på Marvel med tiden? Hvem ved? Jeg tror det næppe; DC vandt jo kun i det år, hvor der slet ikke var nogen Marvel-serier ... fnis! TV-serie-situationen er stadig kraftigt i Marvels favør, til trods for at der er mange flere DC-serier i alle årene, for det er svært at hamle op med det powerhouse-niveau som især den excellente *Agents of S.H.I.E.L.D.* lægger i de fleste af årene (godt hjulpet af *Agent Carter*), og derved trækker Marvels gennemsnit gevaldigt op – samtidig med at et større antal serier altid vil resultere i svingende kvalitet, så de ringeste af serierne trækker DCs gennemsnit ned. 2017 var måske det hidtil bedste år, hvor også DC-serier som *Gotham* og *Supergirl* var oppe og score 9-taller og hvor også den fine, fine *The Punisher* kom til.

Det er tydeligt fra listen at DC satser langt flere ressourcer på tv-serier end Marvel, som selvfølgelig bruger alt krudtet på deres MCU-film – men der skulle jo være en hel del mere Marvel på vej i de kommende år. DC producerer også en lind og stærk strøm af animerede film med især Batman og Justice League, men de er for det meste ret primitive i stilen (både animationen og historierne) efter min mening; produceret med et for lille budget og for små ambitioner. Vi kan håbe at dét ændrer sig en skønne dag, og der kommer flere tegnefilm for voksne. Den animerede

tv-serie *Harley Quinn*, som kører på 2. sæson, er bestemt for voksne, men samtidig bliver den efter min personlige mening for vulgær og 'voksen'. DC går i min optik altid i enten det ene eller det andet forkerte ekstreme. Men jeg er godt nok glad for Bruno Hellers *Gotham* og *Pennyworth* – de chokerer og provokerer på den helt rigtige 'pulpy' og intelligente måde. Sublimt tegneserieagtigt!

Jeg ville egentlig gerne have knyttet et par kommentarer til hver enkelt serie, men som så ofte før skriver jeg dette liiiiige op til/over deadline, så det tillader tiden ikke. Måske en anden gang. Det har i hvert fald været sjovt (men uretfærdigt, vil DC-fans nok skrige!) at danne sig et overblik over serierne, og det håber jeg at læserne også har fået glæde af – om I så er enige med denne skribent eller ej. Som inkarneret Marvel-fan, også fra længe før der var film og tv-serier med disse figurer, må jeg jo sige at det bliver en mørk dag i himmerige før stakkels DC nogensinde kommer til at overgå mageløse Marvel – uanset i hvilket medie.

BEN BOVA (1932-2020)

Af Olau M. J. Christiansen

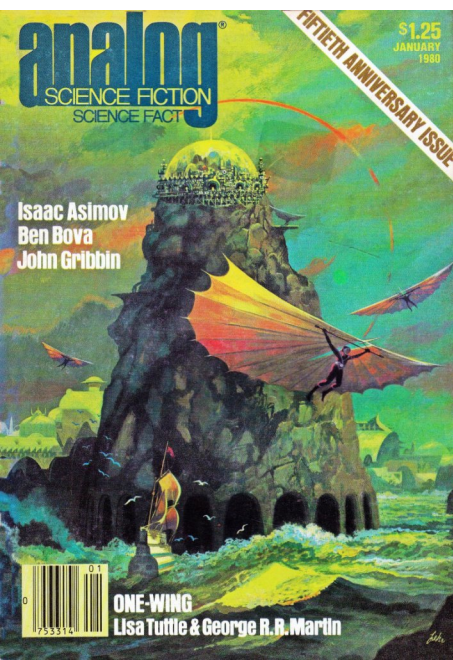
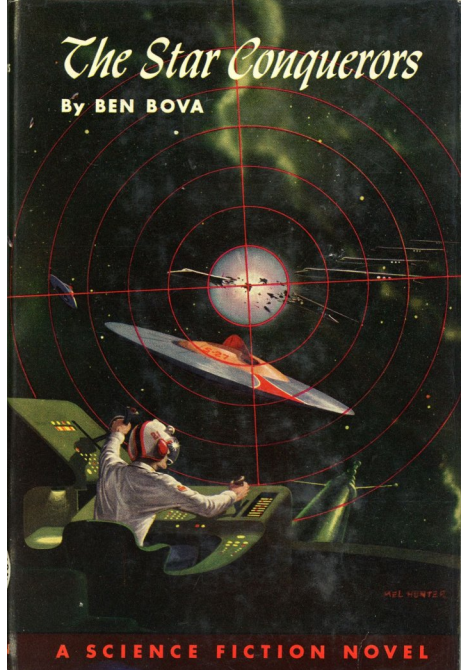
Den amerikanske science fiction-forfatter og redaktør Ben Bova er død. Han døde i november 2020 midt under Corona-pandemien, kort efter at have fyldt 88 år. Dødsårsagen var lungebetændelse relateret til COVID-19.

Ben Bova var bl.a. uddannet som Bachelor of Science, Master of Arts og Doctor of Education.

Han udgav sin første roman, *The Star Conquerors*, i 1959 og har igennem årene skrevet over 200 værker, primært inden for science fiction. Han skrev også en del fagbøger, bl.a. inden for astronomi og teknologi, og har været rådgiver på film og tv-serier.

Efter John W. Campbell døde i 1971 var det kendte magasin *Analog Science Fiction and Fact* uden redaktør, og Ben Bova overtog derfor redaktørposten frem til 1978, hvorefter han redigerede magasinet *Omni* indtil 1982. Han skrev helt frem til sin død, og hans sidste roman, *Neptune*, udkom posthumt i 2021.

Bova var især kendt for at skrive 'hård' science fiction, det vil sige science fiction med fokus på realistisk teknologi og videnskab. Han gjorde det meget i romanserier, og han skrev ofte på flere serier samtidig, hvad der betød at bindene i serierne ofte blev udgivet med mange år mellemrum.

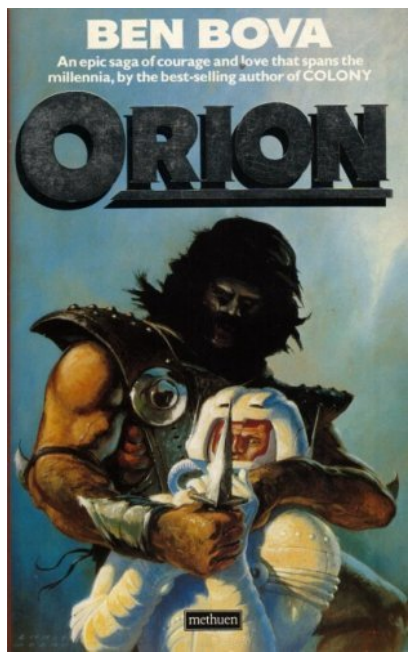
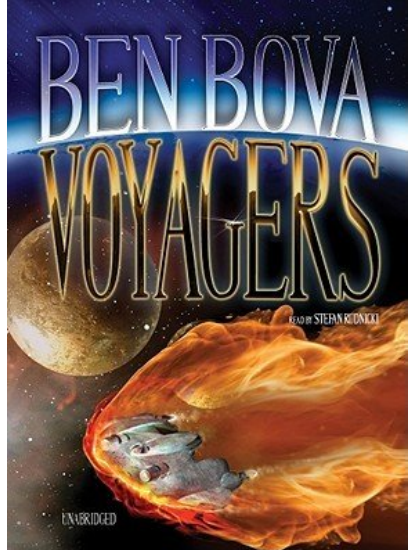
Udvalgte serier

Voyagers

I 1981 begyndte Bova på serien *Voyagers*, der handler om menneskehedenes første kontakt med intelligent liv i rummet. Igennem de fire bøger i serien, *Voyagers* (1981), *The Alien Within* (1986), *Star Brothers* (1990), *The Return* (2009), følger man astrofysikeren Keith Stoners møde med det fremmede – både i rummet og på et meget forandret Jorden, som han besøger efter at have været frosset ned i årtier.

Orion

I 1984 påbegyndte Bova en anden stor serie, *Orion*, der bl.a. foregår i fortiden med gæsteoptrædender fra Odysseus, Achilles, kong Agamemnon m.m.fl. Denne serie har – i modsætning til de fleste andre Bova-værker – elementer af fantasy. John O’Ryan er en kriger, der under navnet Orion kæmper i tid og rum mod The Dark One Ahriman. Serien består af seks bind: *Orion* (1984), *Vengeance of Orion* (1988), *Orion in the Dying Time* (1990), *Orion and the Conqueror* (1994), *Orion Among the Stars* (1995), *Orion and King Arthur* (2011).

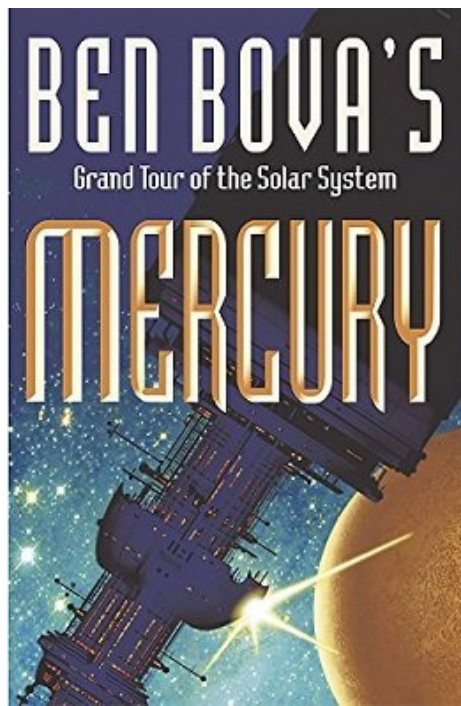
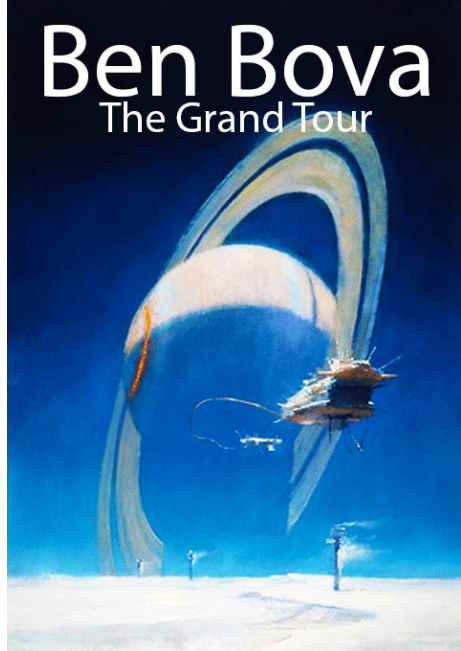

The Grand Tour

I 1992 udgav Bova romanen *Mars*, som kom til at starte hans største og måske mest kendte serie nogensinde: *The Grand Tour* [of the solar system], med ikke mindre end 27 romaner og en håndfuld noveller samlet i *Tales of the Grand Tour* (2004). Det er en serie, som foregår i den nære fremtid og handler om menneskeheds udforskning af solsystemet. Mange af bøgerne har navn efter en planet eller et andet himmellegeme, f.eks. *Mercury*, *Venus*, *Saturn* og *Titan*. De foregår i samme univers, men kan for de flestes vedkommende læses uafhængigt af hinanden. Flere af dem udgør dog en slags miniserie i serien og hænger sammen historiemæssigt. Det gælder især *Mars*-serien, *The Moonbase Saga*, *The Asteroid Wars*, *Saturn*-serien og *Star Quest*-trilogien. Der er også en del personer, som optræder i flere af historierne, hvor det kan være en fordel at have læst bøgerne i den rigtige rækkefølge for at forstå referencerne, men ellers kan bøgerne som sagt sagtens læses helt uafhængigt af hinanden.

Ben Bova

The Grand Tour

Af andre serier kan nævnes *Exiles*, *Sam Gunn*, *Chet Kinsman*, *Jake Ross*, *Watchmen* og *To Save the Sun*.

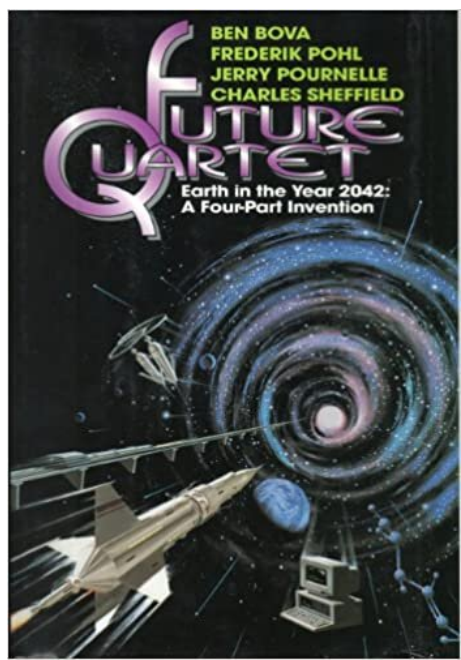
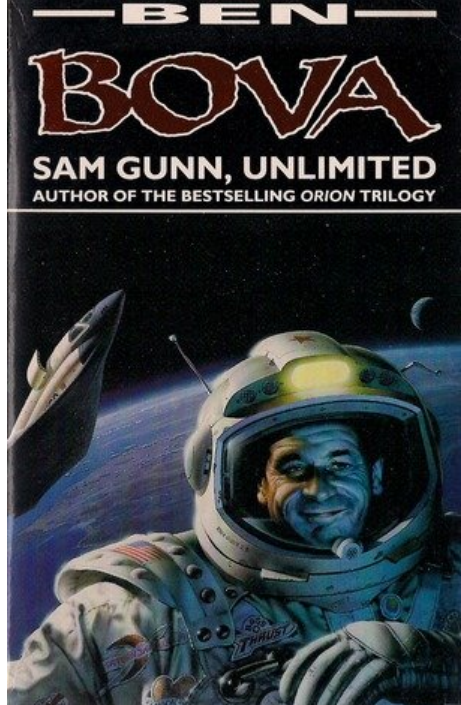
Andre bøger

Bova har også skrevet en del romaner udenfor serier, f.eks. *THX 1138*, som er skrevet sammen med George Lucas og er baseret på filmen af samme navn (Lucas' første film, som han på en eller anden måde refererer til i mange senere film, bl.a. *Star Wars*).

Bova har desuden redigeret flere antologier, f.eks. *The Many Worlds of Science Fiction*, *The Science Fiction Hall of Fame, Volume Two*, *Aliens. Orbit*, *The Best of the Nebulas*, *The Future Quartet - Earth in the Year 2024* og *Nebula Awards Showcase 2008*.

Priser, udmærkelser, tillidshverv m.m.

Bova vandt i sin tid som *Analog*-redaktør Hugo-prisen hele seks

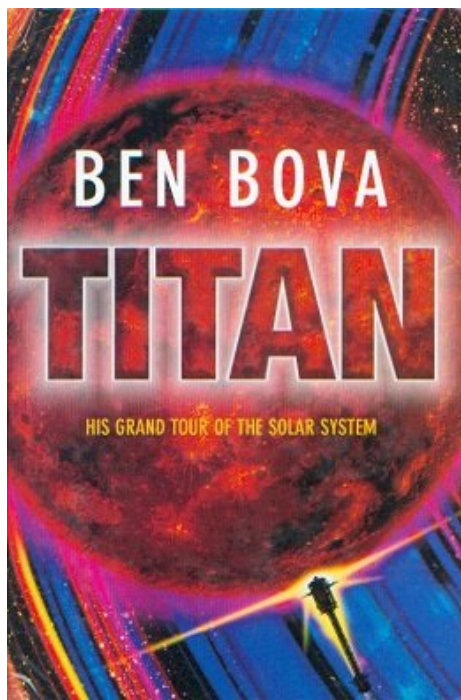

gange som bedste professionelle redaktør (i 1973, 1974, 1975, 1976, 1977 og 1979) og var nomineret flere gange i samme periode. Ben Bova har flere gange modtaget prisen Best Science Book fra American Library Association. Endvidere var han Author Guest of Honor (forfatteræresgæst) for Worldcon i 2000 i Chicago.

Af andre priser kan nævnes:

- 1974: Edward E. Smith Memorial Award for Imaginative Fiction.
- 1983: Balrog Award for Professional Achievement.
- 1985: Inkpot Award for fremragende bedrifter inden for science fiction.
- 1996: Isaac Asimov Memorial Award.
- 2001I Fellow of the American Association for the Advancement of Science (AAAS)
- 2005: Lifetime Achievement Award, Arthur C. Clarke Foundation.
- 2007: John W. Campbell Memorial Award for Best Science Fiction Novel (for *Titan*)
- 2008: Robert A. Heinlein Award for sit arbejde inden for science fiction.
- 2012: Space Pioneer Award, National Space Society

Ben Bova var President Emeritus for the National Space Society og

har været President for SFWA (Science Fiction and Fantasy Writers of America). Han har i øvrigt haft tilknytning til mange forskellige organisationer, f.eks. Office of Technology Assessment, Planetary Society, British Planetary Society, Temple University, Free Space Society, National Space Club, Nature Conservancy, New York Academy of Sciences, Explorers Club, American Institute of Aeronautics and Astronautics og Arizona Astronomy Board.

Bova var erklæret ateist på trods af (eller måske snarere på grund af) en katolsk opdragelse. Det skinner igennem i flere af hans bøger, f.eks. i *The Grand Tour*-serien, hvor nyreligiøse bevægelser som The New Morality, Holy Disciples, New Dao Movement og Flower Dragon ofte opræder som 'the bad guys'.

Ben Bova efterlader sig sin tredje hustru Rashida, fem voksne børn, en søster samt adskillige børnebørn.

Kilder

Wikipedia

SFWA.org

thehugoawards.org

benbova.com

awardsandwinners.com

nytimes.com

ffrf.org

theportalist.com

encyclopedia.com

FRANK THORNE (1930-2021)

Af Klaus Æ. Mogensen

Den amerikanske tegneserietegner Frank Thorne er død, 90 år gammel.

Tegneserietegneren og -forfatteren Frank Thorne vil måske mest af alt blive husket for den famøse ringbrynje-bikini, som prydede hans udgave af figuren Red Sonja og siden hans egen figur Ghita of Alizarr. Det er måske lidt uretfærdigt, for det var tegneren Dick Giordano, der introducerede denne lidet troværdige rustning i den første solohistorie med Red Sonja efter at hun blev introduceret (i en mere påklædt udgave) i Roy Thomas' og Barry Smiths *Conan*-tegneserie. Thorne fortjener at blive husket for mere og andet, og han vandt da også flere priser for sit arbejde, blandt andre San Diego Inkpot Award i 1978.

Man kan dog ikke komme uden om at Thorne holdt af at tegne letpåklædte (og afklædte) damer, så meget at det er blevet hans varemærke. På trods af hans selvforfattede tegneserier ofte har mere eller mindre pornografiske scener, blev de aldrig lumre, blandt andet fordi hans kvindefigurer ofte var stærkere og klogere end de mænd, de mødte og af og til nedlod sig til at have sex med. Thorne optræder ofte selv i disse historier som en ældre, gemytlig, hvidskægget troldmand eller vismand.

Thorne begyndte sin karriere som tegner i 1948 og tegnede blandt andet avisstriben *Perry Mason* i en årække. Han tegnede også et utal af historier for Dell Co-

mics med Jens Lyn, The Green Hornet og Tom Corbett, Space Cadet. Senere tegnede han for Western Comics de første seks numre af den postapokalyptiske serie *Mighty Samson*, men kan slog først rigtig igennem på DC-serierne *Tomahawk*, *Hawk – Son of Tomahawk* og *Korak – Son of Tarzan* for DC Comics. Flere af de historier, han tegnede til disse serier, er udgivet på dansk i diverse blade. I denne periode udviklede han en stil, der var stærkt inspireret af mesteren Joe Kubert, men siden fik han en stil der må kaldes helt hans egen.

I 1976 fik han opgaven at tegne en månedlig Marvel-serie om Red Sonja, først i bladet *Marvel Feature*, siden under titlen *Red Sonja*. Bortset fra

det første nummer af *Marvel Feature*, som var tegnet af Dick Giordano, tegnede han hele serien frem til den blev stoppet i 1979, men en smule assistance fra Wendy “ElfQuest” Pini, der også stod model for Sonja og optrådte som hende ved flere tegneseriefestivaler, iført den berømte ring-

Battling Beauties

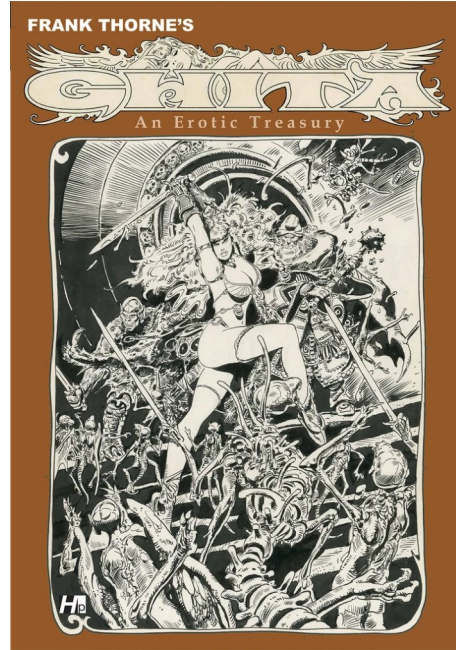
brynje-bikini, mens Thorne selv agerede hvidskægget troldmand.

Efterfølgende begyndte Thorne at skrive og tegne en del mere eller mindre erotiske tegneserier, blandt andet *Moonshine McJugs* for *Playboy*, *Lann* i *Heavy Metal*, *Danger Rangerette* i *National Lampoon*, *Ribit!* for *Comico* og *Ghita of Alizarr* - måske hans mest kendte soloserie - for *Fantagraphics*. Noget af denne serie er også udgivet på dansk.

I de senere år har Hermes Press udgivet luksus-genoptryk af *Lann*, *Ribit!* og *Ghita of Alizarr*, og disse er nok værd at investere i for alle yndere af sexede tegneseriedamer. Hans historier er dog ikke simpel erotik; hans plot er spændende og originale, og der er en masse humor i dem.

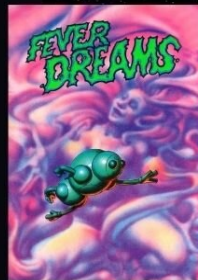
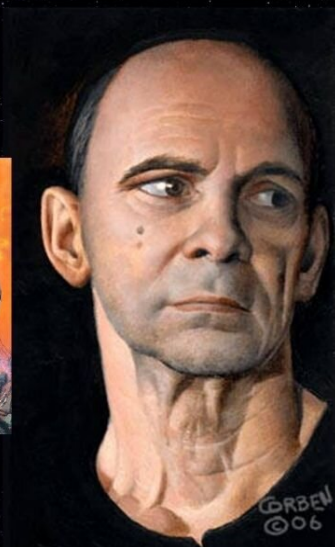
Hermes Press

RICHARD CORBEN (1940-2020)

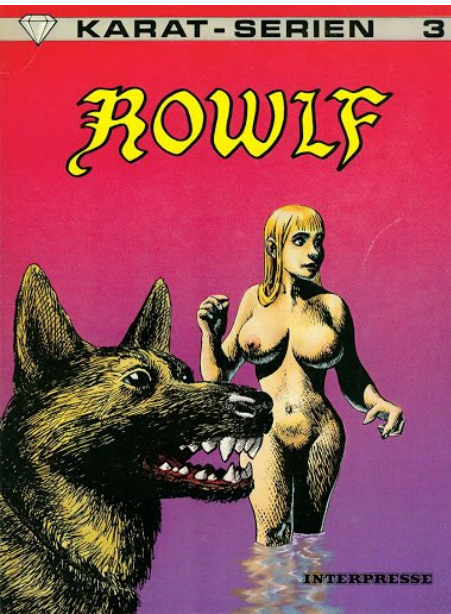
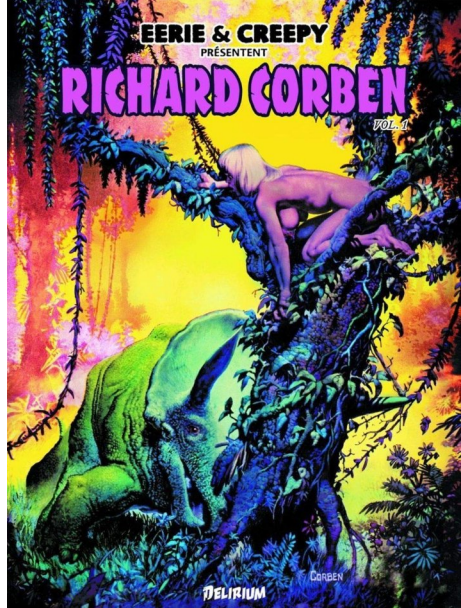
Af Klaus Æ. Mogensen

Den amerikanske tegneserieskaber Richard Corben er død, 80 år gammel, efter en forfejlet hjerteoperation.

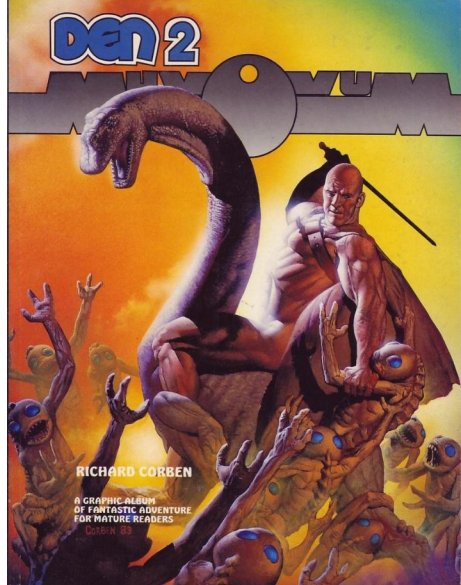
Richard Corben var en på mange måder banebrydende tegneseriereskabere. I 1965 fik han en bachelorgrad i Fine Arts fra Kansas City Art Institute og fandt hurtigt derefter en plads i tidens bølge af undergrundstegneserier med historier i udgivelser såsom *Grim Wit*, *Slow Death*, *Skull*, *Fever Dreams* og sin egen antologi *Fantagor*.

I denne periode producerede han også sin første længere historie, *Rowlf*, om hunden der bliver halvt menneske og skal redde sin herskerinde i en postapokalyptisk fremtidsverden. Om denne tegneserie, som blev udgivet overalt i verden, inklusive Danmark, er værd at notere at den japanske tegnefilmskabere Hayao Miyazaki gerne ville lave en tegnefilm over den, men fik ikke lov – hvorefter han i stedet skabte sin egen postapokalyptiske historie i tegnefilmen *Nausicaä fra Vindenes Dal*.

I 1970'erne lavede Corben en del historier for forlaget Warrens magasiner *Creepy*, *Eerie*, *Vampirella*, 1984 og *Comix International* og farvelagde flere episoder af Will Eisners *The Spirit*, og det er måske også især Corbens farvelægning af sine egne serier, der hævdede hans kunst over de fleste

andre af tidens undergrundstegninger. I 1975 begyndte han at udgive historier i det franske avantgarde-magasin *Métal Hurlant* og i dets amerikanske aflægger, *Heavy Metal*, hvor han udgav det, der nok er hans hovedværk, science fantasy-historien *Den* med den muskuløse og særdeles letpåkledte hovedperson af samme navn. En forkortet udgave af *Den* blev en del af filmen *Heavy Metal* fra 1981. Corben lavede senere flere fortsættelser af *Den*.

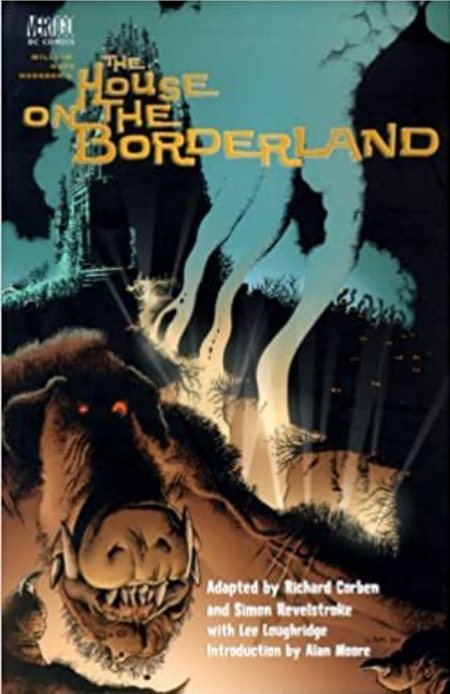

Selvom Corben ofte skrev sine egne historier, samarbejdede han med flere af branchens bedste forfattere, blandt andre Bruce Jones, Harlan Ellison og Jan Strnad, med hvem han blandt andet lavede 1001 Nat-serien *Arabian Nights* og en del horrorhistorier, heriblandt *The House on the Borderlands* efter William Hope Hodgsons roman og historien "To Meet the Faces You Meet", som er i færd med at blive lavet til en 'animeret live action-film' (hvad det så skal betyde).

Corben er også kendt for sit ikoniske omslag til Meatloafs gennembruds-LP *Bat Out of Hell* og senere til dette albums komponist Jim Steinmans soloalbum *Bad for Good*.

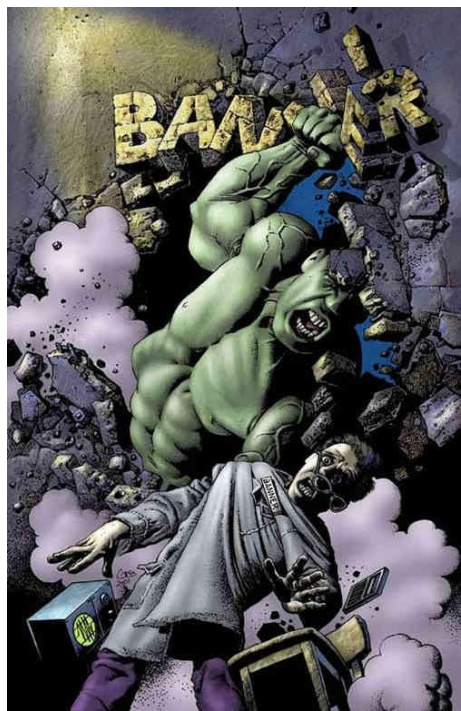
Corben var kendt for sine tegneseriers ofte stærkt erotiske indhold og for, som en kritiker bemærkede,

“ikke at være i stand til at tegne kvinder med bryster mindre end deres hoveder”. På trods af dette tog Corben skarp afstand fra tanken om at hans tegneserier skulle være pornografiske; i stedet skulle de opfattes som “sensuelle”. Det må så blive et definitionsspørgsmål, men man må medgive Corben at det pornografiske, undskyld, *sensuelle*, ikke var det eneste hans historier havde at byde på, og mange af hans tegneserier havde særdeles

skarpe historier, heriblandt den stygge fremtidshistorie “How Howie Made It in the Real World”.

Corben tegnede også enkeltnumre og kortere forløb til etablerede tegneserier såsom *Hulk*, *Hellblazer* og *Hellboy*. I 2009 og 2011 vandt han Eisner Awards for sit arbejde på *Hellboy*, og i 2012 blev han optaget i Will Eisner Award Hall of Fame. Blandt mange andre priser kan nævnes at han i 2018 vandt den prestigøse Grand Prix ved den store europæiske tegneseriefestival Angoulême.

NY FANTASTIK PÅ DANSK

Af Janus Andersen

*Nye fantastisk-udgivelser på dansk
Oktober 2020 til marts 2021*

Skønlitteratur for voksne

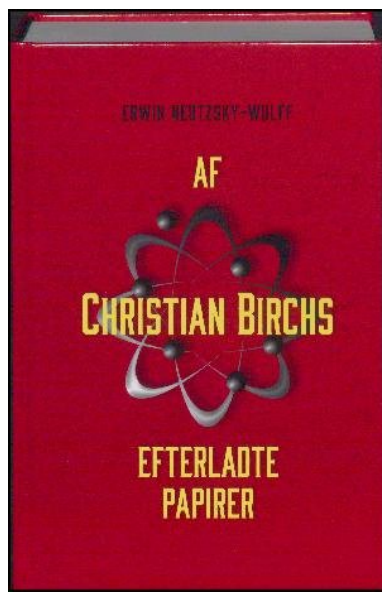
- Balle, Solvej: *Om udregning af rumfang*. Pelagraf, 180 sider
- Blenstrup, Jens: *Sorgens balalajka*. People's, 264 sider
- Bredahl, Peter W.: *Manden & hunden*. mellemgaard, 116 sider
- Buchholtz, Gazelle: *Søvnløse spor*. H. Harksen Productions, 101 sider
- Cavalli, Giulio: *Bølgen*. Apuleius' Æsel, 252 sider
- Christian, Glenn: *Taarn* (Schade-bøgerne). Antipyrine, 106 sider
- Daugbjerg, Rasmus: *Rygtet* (Æra). Møllegades Boghandel, 123 sider
- Dickens, Charles: *Spøgelseshistorier*. Klim, 370 sider
- *Frygtelige fynske fortællinger*. Ildanach, 172 sider
- Fuentes, Carlos: *Aura*. Skjødt, 74 sider
- Gabaldon, Diana: *Outlander: Skrevet med mit hjerteblod*. Gyldendal, 960 sider
- Gieysztor Bertelsen, Julia Maria: *Koktebel*. Antipyrine, 206 sider
- Gilman, Charlotte Perkins: *Det gule tapet*. Escho, 52 sider
- Giver Andersen, Torben: *Nye italienske fabuleringer*. eget forlag, 108 sider
- Goethe, Johann Wolfgang von: *Faust: tragediens første del*. Gyldendal, 250 sider

- Granström, Erik: *Slagtere små (Krøniken om den femte konfluks, 2)*. DreamLitt, 849 sider
- Hansen, Jan H.: Nordland. *Brændpunkt*, 157 sider
- Hastrup, Rasmus: *Væk*. Screaming Books, 231 sider
- Hede, Ida Marie: *Suget, eller Vasker du vores fuckfingre med dine tårer?* Basilisk, 322 sider
- Heinsaar, Mehis: *Den natblå baret og andre spøjse historier*. Apuleius' Æsel, 219 sider
- Herbert, Frank: *Dune* (Gaia-serien, 003). A Mock Book, 799 sider
- Herløv Petersen, Arne: *536: historier*. Det Poetiske Bureau, 173 sider
- Hval, Jenny: *Perlebryggeriet* (Novella, #13). Korridor, 140 sider
- Ishiguro, Kazuo: *Klara og solen*. Gyldendal, 346 sider
- Jacobsen, Per: *Spejlkabinettet*. Valeta, 637 sider
- Knausgård, Karl Ove: *Morgenstjernen*. Lindhardt og Ringhof, 665 sider
- Kokkedal, Jacob: *Bastians løfte (Den trofaste bror, bog 4)*. Ulven og Uglen, 437 sider
- Lagerlöf, Selma: *Spøgelseshånden* (En novelle fra Novellix, no 20). Novellix, 21 sider
- Leis, Patrick: *Regnum mortis (Necrodemic, 5)*. Valeta, 579 sider
- Lewis, C. S.: *Djævelske breve* (Signatur-serie). ProRex, 222 sider
- Lund Christensen, Lilli: *Øerne i tågen*. Science Fiction Cirklen, 272 sider

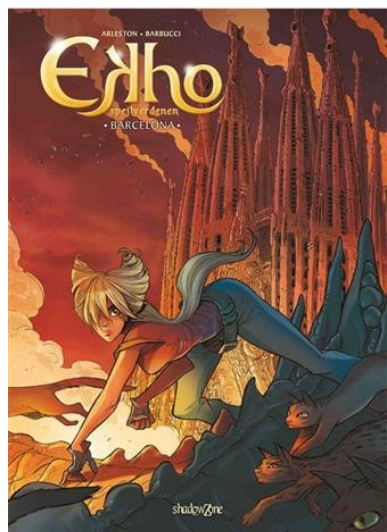
- Madsen, Svend Åge: *Fremtidsspejl*. Gyldendal, 275 sider
- McConaghy, Charlotte: *Til verdens ende*. Gad, 340 sider
- Messell, Kira Dreyer: *Naga*. Spring, 373 sider
- Milton, Freddy: *Hjemkomsten*. Limbo, 289 sider
- *Mørkets gerninger går igen: horror-antologi*. Petunia, 417 sider
- Neutzsky-Wulff, Erwin: *Af Christian Birchs efterladte papirer*. Erwin Neutzsky-Wulff, 868 sider
- Neutzsky-Wulff, Erwin: *Nordens guder: fire gendigtninger fra Den ældre Edda* (Bureauets lommebibliotek). Det Poetiske Bureau, 125 sider
- Orwell, George: *1984*. Lindhardt og Ringhof, 302 sider
- Orwell, George: *Dyregården*. BF, 136 sider
- Reugebrink, Marc: *Salt*. Jensen & Dalgaard, 144 sider
- Riverton, Stein: *Jernvognen (Gule roser, 1)*. Escho, 215 sider
- Sandemo, Margit: *Skandalen (Sagaen om Isfolket, 27)*. Jentas, 254 sider
- Sandemo, Margit: *Trolldruner – hvor vinden finder hvile (Trolldruner, 3)*. Jentas, 207 sider
- Sandemo, Margit: *Trolldruner – blind måne (Trolldruner, 4)*. Jentas, 215 sider
- Sandemo, Margit: *Trolldruner – skoven udenfor dagen (Trolldruner, 1)*. Jentas, 208 sider
- Sandemo, Margit: *Trolldruner – måneheksen (Trolldruner, 5)*. Jentas, 212 sider

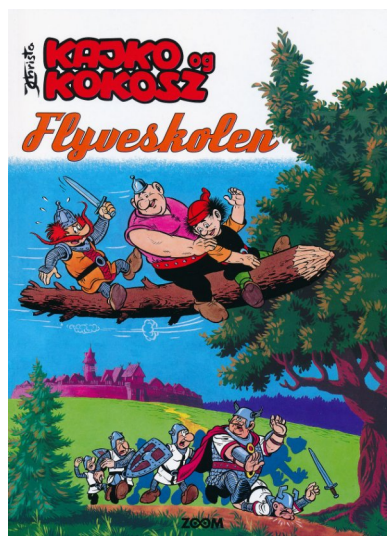
- Sandemo, Margit: *Trolldrøner – Sandhammaren* (Trolldrøner, 2). Jentas, 219 sider
- Sapkowski, Andrzej: *Foragstens tid* (Witcheren, 4). Gyldendal, 413 sider
- Sherman, L.: *Bogens bekendelser* (Det magiske manuskript, 1). Augusta, 304 sider
- Silvestri, A.: *Næsten her*. Brændpunkt, 370 sider
- Steenhold, Jørn Martin: *Konventet – livet* (Konventet, 2). Excellent Play, 350 sider
- Weitze, Charlotte: *Rosarium*. Gutkind, 414 sider
- *Wild cards: Jokers wild*, Red. George R. R. Martin. DreamLitt, 488 sider
- Wilmann, Jonas: *Lemlæstet*. Kaos, 270 sider

Tegneserier

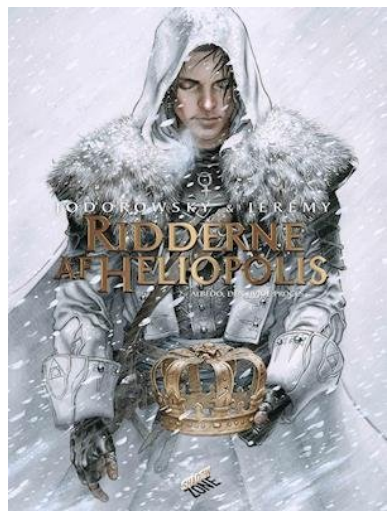
- Arleston, Christophe: *Barcelona* (Ekho spejlverdenen, 4). Shadow Zone, 49 sider
- Arleston, Christophe: *Persaunernes hemmelighed* (Ekho spejlverdenen, 5). Shadow Zone, 49 sider
- Bailly, Pierre: *Lille Kvast – den triste yeti* (Lille Kvast). Forlæns, 30 sider
- Bailly, Pierre: *Lille kvast – krøller eller ej* (Lille Kvast). Forlæns, 30 sider
- Bajram, Denis: *Skabelsen* (Universal war one, bind 1). Shadow Zone, 60 sider

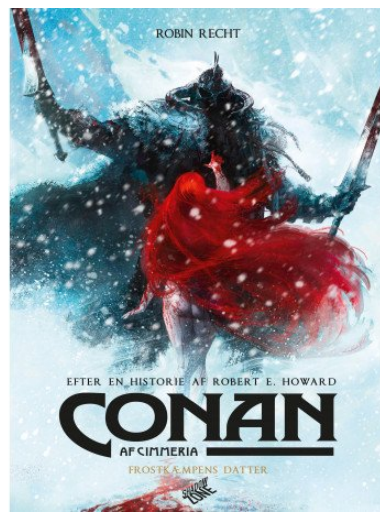
- Bec, Christophe: *Eternum – sarkofagen (Eternum, 1)*. E-voke, 50 sider
- Chauzy, Christophe: *Resten af verden*. Fahrenheit, 109 sider
- Chauzy, Christophe: *Verden bagefter*. Fahrenheit, 109 sider
- Christa, Janusz: *Flyveskolen (Kajko og Kokosz)*. Zoom, 37 sider
- Christin, P.: *Orwell: kostskoleelev, strømmer, proletar, dandy, militsmænd, journalist, oprører, romanforfatter, excentriker, socialist, patriot, gartner, eremit, visionær*. Fahrenheit, 160 sider
- Corben, Richard: *Mutanternes verden. Søn af mutanternes verden*. E-voke, 160 sider
- Cossu, Brice: *Ilddåben (MKKL, 2)*. ShadowZone, 55 sider
- Delep, Félix: *Miss Bangalore (Dyreriget, 1)*. Shadow Zone, 71 sider
- Dobbs: *Doktor Moreaus ø*. E-Voke, 60 sider
- Doctor, Jonas: *Legenden om Ridder Ivan (Eventyr fra Riget Langt Borte)*. Fabel, 70 sider
- Douyé, Sylvia: *En dag bliver jeg fantastikolog! (Magiline, 1. del)*. E-voke, 46 sider
- Duggan, Gary: *Præsidentjagt (Deadpool, 1)*. Faraos Cigarer, Fahrenheit, 140 sider
- Duval, Fred: *Hvad nu hvis – fantasien tager magten (Hvad nu hvis)*. Zoom, 64 sider

- Elfgren, Sara B.: *Vei (Vei, 1)*. Cobolt, 140 sider
- Elfgren, Sara B.: *Vei*. Cobolt, 220 sider
- Falch, Malin: *Nordlys – rejsen til Jotundalen (Nordlys, 1)*. Turbine, 168 sider
- Ferri, Jean-Yves: *Vercingetorix' datter (Asterix, 38)*. Cobolt, 48 sider
- Filippi, Denis-Pierre: *Den ekstraordinære rejse*. E-voke, 51 sider
- Filippi, Denis-Pierre: *Mickey og det forsvundne ocean*. Comic Factory, 60 sider
- Fleming, Ian: *Den komplette James Bond*. Fahrenheit, 302 sider
- Goscinny, René: *Asterix og vikingerne. Asterix i trøjen (Den store Asterix, 5)*. Cobolt, 160 sider
- Jakobsen, Lars: *Tulipan notatet (Mortensens mondæne meritter, 6)*. Fabel, 44 sider
- Jodorowky, Alexandro: *Albedo, den hvide proces (Ridderne af Heliopolis, 2)*. ShadowZone, 64 sider
- Kibuishi, Kazu: *Amulet – de sidste stenvogtere (Amulet, bog 4)*. Alvilda, 215 sider
- Kibuishi, Kazu: *Elverprinsen (Amulet, bog 5)*. Alvilda, 191 sider
- Lawrence, Don: *Storm – den sidste vogter (Krønikerne fra dybets verden, Storm, del 2)*. E-voke, 48 sider
- Le Tendre, Serge: *Kryll (Jagten på tidsfuglen, 10)*. Faraos Cigarer, 64 sider

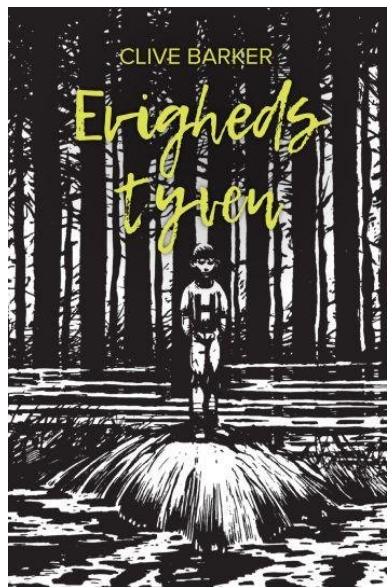

- Melchior, Stéphane: *Skyggernes kniv*. Cobolt, 85 sider
- Melchior, Stéphane: *Skyggernes kniv*. Cobolt, 89 sider
- Munuera, José-Luis: *Zorglub – Lady Z (Zorglub, 3)*. Zoom, 64 sider
- Ousland, Bjørn: *Søtrolden*. ABC, 50 sider
- Pini, Wendy: *Elverfolket: Det Blå Bjerg*. Fahrenheit, 211 sider
- Recht, Robin: *Conan af Cimmeria – frostkæmpens datter (Conan af Cimmeria, 4)*. Shadow Zone, 70 sider
- Rehr, Henrik: *Samtidig*. Fahrenheit, 223 sider
- Riis, Peder: *Lasernonnen*. Afkom, 38 sider
- Rosinski, Grzegorz: *Thorgal: Mod nye verdener*. Cobolt, 160 sider
- Slott, Dan: *Parker-heldet (Spider-Man, 1)*. Faraos Cigarer, Fahrenheit, 140 sider
- Soska, Jen: *Fri leg (Black Widow, 1)*. Faraos Cigarer, Fahrenheit, 120 sider
- Starlin, Jim: *Den kosmiske handske (Marvel klassiker)*. Faraos Cigarer, Fahrenheit, 270 sider
- Vernes, Henri: *Bob Morane: Guerilla i Tumbaga, Kors af bly, Den gule skygges fange*. Zoom, 144 sider
- Wandel, Peter: *Den magiske spinel*. Cobolt, Davids Samling, 137 sider
- Will: *Oscars hemmelighed (Tim & Thomas)*. Zoom, 42 sider

Ungdomsbøger

- Barker, Clive: *Evighedstyven: en fabel*. Kandor, 243 sider
- Berger, Katja L. : *Lugnasad*. Tellerup, 383 sider
- Black, Holly: *Dronningen af intet (Folk of the Air, 3)*. CarlsenPuls, 379 sider
- Engkilde, Christian: *Sandstorm (Pandora, 2)*. Silhuet, 492 sider
- Haiberg, Louise: *Låsen & Vogteren*. Tellerup, 398 sider
- Lykke, Susanne: *Nedstigning*. Lykkedal, 278 sider
- McGee, Katharine: *Majestæt (American royals, 2)*. CarlsenPuls, 382 sider
- Maas, Sarah J.: *Throne of glass – lysets dronning (Throne of glass, 5)*. Tellerup, 473 sider
- Maas, Sarah J.: *Throne of glass – skyggernes dronning (Throne of glass, 4)*. Tellerup, 415 sider
- Pierce, Tamora: *Cirkelns fortællinger – Kejseren af Yanjing (Cirkelns fortællinger, #4)*. Tellerup, 297 sider
- Pierce, Tamora: *Cirkelns fortællinger – krigsmagi (Cirkelns fortællinger, #5)*. Tellerup, 267 sider
- Ramskov, Christina: *Sandhedens begyndelse (Fønixens hjerte, 7)*. mellemgaard, 424 sider
- Rendtorff, Ida-Marie: *Himlen over i morgen*. Gyldendal, 237 sider
- Rødtnes, Nicole Boyle: *Den hvide enkes død (Rød og blå, bog 2)*. Alvilda, 433 sider

- Rønning, Marie-Louise: *Lysets vogter (Skaberens våben, 3)*. DreamLitt, 394 sider
- Toft, Dan: *Cyklen uden bremses*. Forfatterskabet.dk, 434 sider
- Trankjær, Louise: *Lysets datter (Syvstjernesagaen, 1)*. Superlux, 422 sider
- Ward, J. R.: *Forbandelsen (The black dagger brotherhood, #24)*. Tellerup, 382 sider
- Ward, J. R.: *Forventningens smerte (The black dagger brotherhood, #26, Legacy, #3)*. Tellerup, 295 sider
- Ward, J. R.: *Sandhedens time (The black dagger brotherhood, #27, Legacy, #4)*. Tellerup, 315 sider
- Ward, J. R.: *Velsignelsen (The black dagger brotherhood, #25)*. Tellerup, 378 sider

Fagbøger og andre bøger

- Andersen, H.C.: *Mit livs eventyr*. Stauer, 582 sider
- Bom, Anne Klara: *H.C. Andersen som kulturelt ikon*. Aarhus Universitetsforlag, 252 sider
- Jørgensen, Aage: *Modernitetens problematiske velsignelse og andre H.C. Andersen'ske præciseringer*. Eget forlag, 173 sider
- Mikkelsen, Morten: *10 helte vi aldrig glemmer*. mellemgaard, 117 sider
- Milton, Stephanie: *Guide til Minecraft dungeons: en håndbog for helte*. Carlsen, 93 sider
- Thomsen, Lars U.: *Homer – gudernes yndling*. Populi, 158 sider

Ældre numre kan [downloades](#) fra Himmelskibets hjemmeside!

